

Ljudska

PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO IN ZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1953 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

SEDEM ZUNANJH MINISTROV V VARNOSTNEM SVETU OZN

Ugodnejše perspektive za realno in mirno ureditev sueškega spora

Intervencija OZN: najprej generalna razprava o sporu, nato pa pogajanja
v okviru Varnostnega sveta ali pa posebnega organa OZN

New York, 3. okt. (Tanjug). Varnostni svet OZN bo začel
pojutrišnjem razpravljati o Suez, in sicer po mnenju tu-
kajšnjih političnih krogov v čedalje ugodnejših pogojih, da
bodo obravnavanje tega vprašanja usmerili na pot realne
ureditve. Takšno mnenje so izrazili tudi zunanji ministri,
med njimi Koča Popović, ki so že prispeli v New York, da
bi sodelovali na zasedanju Varnostnega sveta.

Po zadnjih informacijah se bo
sedem zunanjih ministrov. Toli-
ko zunanjih ministrov se ni ude-
ležilo se nobene seje Varnostnega
sveta. Sodelovanje zunanjih mi-
nistrov v obravnavanju tega
vprašanja odpira mnogo večje
možnosti za pozitivne sklepe.
Tik pred zasedanjem Var-
nostnega sveta se razvija v OZN

zelo živahna diplomatska dejav-
nost, usmerjena zlasti na to, da
bi se ognili sleherni akciji, ki bi
utegnila otežiti obravnavanje
sueškega problema. Tukajšnji
politični krogi upajo, da bo moč
z novimi napori odkloniti zahte-
vo Izraela, da bi se njegov pred-
stavniki udeleževali se Varnost-
nega sveta. Proti izraelski za-
htevi je slišati dokaj odločne

ugovore tudi iz vrst angleške
delegacije. Angleški diplomati
menijo, da bi utegnili privolitev
v izraelsko zahtevo samo otežili
delo v Svetu, na drugi strani pa
bi vzpodbudila še arabske deže-
le, da bi tudi same zahtevale
udeležbo v delu Varnostnega
sveta.

Včerajšnja Dullesova izjava,
s katero je prvokrat javno priz-
nal, da so med ZDA in zahod-
nimi državama nekatero osnovne
razlike glede sueškega vpraša-
nja, so v OZN tolmačili tudi kot
nekakšno svarilo Veliki Britaniji
in Franciji, naj ne zastrujeta
sueškega vprašanja, če hočeta
biti deležni podpore ZDA. Gle-
dana v takšni luči je Dullesova
izjava ugodno odjeknila v krogih
OZN.

V okviru priprav na zaseda-
nje Varnostnega sveta proučuje-
jo tudi razne njegove možnosti.
Precej je razširjeno tudi mne-
nje, ki ga pripisujejo Hammars-
kjöldu, da bi morda najbolj ka-
zalo, da bi se v Varnostnem svetu
razvila nekakšna generalna
debata, v kateri bi vsi sodelujoči
pojasnili splošna gledišča o sue-
škem vprašanju, potem pa bi se
Varnostni svet spremenil v ne-
kakšen odbor za nadaljnja po-
gajanja ali pa bi imenoval pose-
ben organ, ki bi nadaljeval
delo za zaprtimi vrati. V krogih
OZN upajo, da bi tako omogočili
konstruktivno delo.

Generalna konzulata v Trstu in Kopru

Beograd, 3. okt. (Jugopres) —
Med Jugoslavijo in Italijo je bil
dosežen sporazum o ukinitvi
predstavnosti obeh vlad v Trstu
in v Kopru. Namesto teh so s
1. oktobrom v obeh mestih od-
prli generalna konzulata.

Na podlagi tega sporazuma je
Jugoslavija privolila v to, da bi
se generalni konzulat preselil iz
Kopra na Reko, če bodo na Reki
odprli konzulat katere koli dru-
ge države.

Za učinkovito zdravstveno pomoč pri izvoru življenja

Tretji kongres ginekologov in porodničarjev Jugoslavije je začel z delom

Predstojnik porodniške klinike v Ljubljani prof. dr. F.
Novak je včeraj zjutraj kot predsednik organizacijskega od-
bora z zgoščenim prikazom uspehov in nalog naše zdravstve-
ne zaštite matere in otroka odprl III. kongres ginekologov
in porodničarjev Jugoslavije. Obširen kongresni program, ki
bo trajal do 6. oktobra, se razvija v prostorih Fizikalnega
instituta univerze in Instituta Jožefa Stefana v Ljubljani.

Razen številnih domačih in
tujih strokovnjakov je predse-
dnik pozdravil predsednika Slo-
venske akademije znanosti in
umetnosti Josipa Vidmarja, re-
ktorja Visoke šole v Ljubljani dr.
Božidarja Lavriča, predsednika
Okrajnega ljudskega odbora v

Ljubljani dr. Marijana Derma-
stio in številne druge goste. Po-
tem so navzoči navdušeno spre-
jeli naslednjo zdravstveno brzo-
javko predsednika republike
Tita:

S skrbjo za splošno ljudsko
zdravje, zlasti zdravje mater in
otrok, ki mi je bila vselej pri sr-
cu, pošiljam prisrčne pozdrave
vsem udeležencem vašega kon-
gresa in preko njih vsem zdrav-
nikom in srednjemu zdravstve-
nemu osebju, ki sodelujejo v va-
ši panogi. Želim, da bi tako s
stalnim požrtvovalnim nudenjem
strokovne zdravniške pomoči ka-
kor s preventivnim delom in šir-
jenjem zdravstvene kulture tudi
v prihodnje dali svoj dragoceni
prispevek naši socialistični de-
želi.

Josip Broz — Tito

Med številnimi pozdravnimi
govori in pismil kongresu naj
omenimo tudi pozdrave člana
Zveznega izvršnega sveta dr. P.
Gregorića ter pozdrave uglednih
zastopnikov češkoslovaških, bol-
garskih, francoskih in italijanskih
ginekologov.

V svojem govoru je prof. dr.
Novak med drugim dejal: »Niso
izostali uspehi velikih naporov
ljudske oblasti, ki je povsem pra-
vilno začela nuditi pospešeno
zdravstveno pomoč že prav pri
izvoru življenja, saj je zdravje
prvega leta življenja in čisto tu-
di zdravje vsega življenja odvis-

no od nege nosečnice in pravilne-
ga ravnanja ob porodu in takoj
po njem. Smrtnost porođic se je
desetkrat zmanjšala. Toda mi še
nismo dosegli tega, da bi matere
po porodu ostale zdrave. Slutimo
le, da nad tretjino žena ostane
bolnih po porodu. Smrtnost novo-
rojčkov žal ne upada enako
kot smrtnost porođic. Tu bo po-
trebno ogromno dela po poro-
dničarjih in dispanzerjih pri pro-
svetljevanju in dvigvanju splošne-
ga življenjskega standarda. Pre-
pričan sem, da se bo uspeh še
bolj kot v znižanju smrtnosti po-
kazal v boljšem zdravju vsega
ljudstva.»

Po pozdravnih brzojavki, ki so
jo člani kongresa poslali tovari-
šu Titu, so v odmoru odprli raz-
stavo farmacevtskih proizvodov
in medicinskih instrumentov. Na-
to pa so se začela predavanja o
prvi glavni temi: organizaciji in
lokaciji ustanov za zaščito matere
in otroka ter o sodobnem izobra-
ževanju ginekoloških in porođni-
ških kadrov.

Popoldne je kongres nadalje-
val z delom v dveh predavalni-
kah, v prvi so bila predavanja na
prvo glavno temo, medtem ko so
v drugi številni predavatelji ob-
ravnavali razna porodniška
vprašanja, predvsem izkustva s
»carskim rezom«, lajšanje bole-
čin pri porodu in prva domača
izkustva o Readovi metodi.

Zvečer so se člani kongresa
udeležili sprejema v Izvršnem
svetu LR Slovenije.
Predstavniki Zdrženja gine-
kologov in porodničarjev so že
predvčerajšnjim položili venec
grobo svojega velikega tovariša,
pokojnega akademika prof. dr.
Pavla Lunačka.

V ponedeljek se je delegacija naše Zvezne ljudske skupščine
vrnila z obiska v Zahodni Nemčiji. Na beograjskem letališču so jo
sprejeli naši državni voditelji in predstavniki skupščine. Predsed-
nik Moša Pijade pa je dal novinarjem izjavo o novih možnostih
uspešnejšega gospodarskega sodelovanja z Zvezno republiko
Nemčijo

NA NEWYORSKI KONFERENCI 81 DEŽEL

Mednarodna atomska politika

naj bo stvar celotne agencije in ne le njenega izvršnega organa

New York, 3. okt. (Tanjug). Mednarodna konferenca o
ustanovitvi agencije za mirnodobno uporabo jedrske energije,
na kateri sodeluje nad 80 dežel, bo začela nocoj v podrob-
nosti obravnavati osnutek statuta agencije. Prvih deset dni
je trajala generalna debata, v kateri je sodelovalo nad 60
delegacij.

Po mnenju večine opazovalcev
je bila generalna debata o osnut-
ku statuta prizadevanje, da bi
statut čimbolj prilagodili kori-
stnim razvijanja jedrske energije
v mirnodobne namene. Med de-
bato so sprožili več predlogov in
priporočil. Mnoge izmed njih bodo
pozneje predložili konferenci v
obliki spreminjavalnih predlogov.
Najživahnejšo razpravo je spro-
žilo vprašanje kontrole. Več de-
legacij, med njimi zlasti indijska,
je menilo, da sedanjí predlog o
kontroli ni najprimernejši. Indijci
pravijo, da ne bi uveljavljali kon-
trolo samo v tistih deželah; v ka-
terih spričo tehnične zaostalosti
ni nevarnosti, da bi jedrsko ener-
gijo razvile v vojne namene. V
nasprotju s takšnimi in podob-
nimi gledišči več delegacij pa je
večina delegacij razvitih dežel

sporočila, da bo nastopila proti
slehnri večji spremembi na pod-
ročju kontrole.

Drugo vprašanje, na katero je
zlasti opozoril vodja jugoslovanske
delegacije Mates, je razmerje
med upravnim odborom agencije
in njeno skupščino. Po njegovem
mnenju, s katerim se strinja veči-
nina delegacij manjših dežel, bi
bilo treba pravice skupščine raz-
širiti tako, da bi bila pravzaprav
organ, ki bi bil pristojen za po-
litično agencije, pravice izvršnega
organ pa naj bi omejeval na
priporočila skupščini in na uprav-
ne posle.

Tretje vprašanje, na katero so
razen Matesa opozorili tudi go-
vorniki mnogih drugih delegacij,
se nanaša na enakopravno sode-
lovanje vseh dežel v delu agen-
cije, ne pa, kakor je zdaj v na-
črtu, da bi bile dežele razdeljene
v toge kategorije »tistih, ki imajo,
in tistih, ki nimajo« gradiva in
možnosti trenutnega razvijanja je-
drske energije. Pri tem so opo-
zorili tudi na potrebo, da bi bila
vrata agencije odprta vsaki de-
želi brez razlike, z edinim pogo-
jem, kakor je rekel veleposlanik
Mates, da je dežela vojna in spo-
sobna izpolnjevati obveznosti, iz-
virajoče iz članstva v agenciji. V
tej zvezi je več delegacij opozo-
rilo na to, da bi bila za agencijo
največja škoda, če ne bi sodele-
vala v njej tudi LR Kitajska. Če-
prav še ni članica OZN, ne njenih
specializiranih agencij.

Zadnji dan generalne debate je
govoril tudi generalni sekretar
OZN Dag Hammarskjöld, ki so mu
naročili, naj pripravi predlog
o povezavi agencije z OZN. Po
njegovem mnenju bi morala
agencija redno poročati Generalni

Delegacija ZB v Parizu

Pariz, 3. okt. (Tanjug). Jugo-
slovanski veleposlanik v Parizu
dr. Aleš Bebler je priredil sinoči
v prostorih veleposlaništva spre-
jem delegaciji Zveze borcev Jugo-
slavije, ki se z generalnim taj-
nikom Veljkom Stojničem na čelu
že več dni mudi v Parizu. Spre-
jema so se udeležili francoski mi-
nister za zadeve bivših borcev
Tanguy Prigent, vodilni člani
Zdrženja francoskih borcev
«Poilus d'Orient», predstavniki
francoske vojske, delegati Sve-
tovne organizacije bivših borcev
ter javni in kulturni delavci.

Člani delegacije ZB se bodo
mudili še nekaj dni v Parizu in
si kot gostje »Poilus d'Orienta«
ogledali več vojaških muzejev in
središč za rehabilitacijo vojnih
invalidov. V mnogih stikih in na
sestankih s svojimi francoskimi
gostitelji so bili jugoslovanski
borci sprejeti zelo prisrčno in
toplo.

CHRISTIAN PINEAU V CARACASU

Francija se poteguje za petrolej iz Venezuele

Caracas, 3. okt. (AP). Fran-
coski zunanji minister Christian
Pineau je sinoči izjavil, da so
med Veliko Britanijo, ZDA in
Francijo razlike v glediščih o

poteh in načinih za ureditev
sueškega spora. Vendar pa je
menil, da bodo našli skupno
platformo, ki bi mogla pomeniti
mednarodno poravnavo v okvi-
ru OZN. Pineau je dalje dejal,
da je razmišljal o možnostih, da
bi se Francija začela preskrbo-
vati s petrolejem iz Venezuele,
ter da se je o tem razgovarjal
z venezuelskim zunanjim mi-
nistrom Arisom Mendijem. Treba
pa bi bilo prej vsa stvar tudi po
tehnični plati proučiti. »Francija
noče incidentov v sedanjih hlad-
ni vojni, temveč želi, da bi se
povečalo sodelovanje med Vzhod-
om in Zahodom, in sicer na
podlagi obojestranskega spošto-
vanja mednarodnih pogojev, je
dejal Pineau.

Potem je govoril o alžirskem
problemu, ki ga v tujini ne po-
znajo dovolj. Sedanjí položaj
je nastal zato, ker ni bilo mo-
gote začeti pogajanj o alžirskem
statutu, »ker ni enotnosti med
evropskimi in muslimanskimi po-
litičnimi silami v Alžiru.«

Novo »čiščenje« na Cipru

Nikosia, 3. okt. (AP). — V ob-
koljevanju in preiskovanju pla-
niških področij na severu Cipra,
kjer ima po mnenju britanskih
oblasti vodja gibanja EOKA Di-
genis svoj glavni stan, sodeluje
zdaj nekaj tisoč britanskih pa-
dalev. Britanski vojski bodo pre-
iskali področje, ki obsega približno
500 kv. km, vstevši tudi hribo-
vitvo področje Kirenije, ki so že
prej proglasili za prepovedano
cono. Podobno »čiščenje« terena
Britancem v minulem juliju ni
uspelo.

Dmitri Šepilov v New Yorku

New York, 3. okt. (AFP). —
Danes je prispel v New York so-
vjetski zunanji minister Dmitri
Šepilov. Prišel je na zasedanje
Varnostnega sveta OZN. Ob pri-
hodu je novinarjem izjavil: »Trd-
no sem prepričan, da bomo lahko
našli pametno ureditev vpraša-
nja, ki ga bomo obravnavali.«
Rekel je, da bi takšno ureditev
lahko dosegli s pogajanj na pod-
lagi enakosti in nepristranosti.
Na pogajanjih naj bi častno vskla-
dili interese Egipta kot suverene
države z interesi vseh držav, ka-
terih ladje plovejo po sueškem
prekopu.

V New York je danes prispel
tudi belgijski zunanji minister
Spaak, ki bo prav tako zastopal
svojo državo na zasedanju Var-
nostnega sveta. Izjavil je, da se
bo pred začetkom razprave o
Suezu sestel z zunanjima mi-
nistroma Velike Britanije in ZDA,
Selwynom Lloydom in Foster-
jem Dullesom.

Prve priprave

za hidroenergetske gradnje na Donavi med Bazjašem
in Djerdapom

Bukarešta, 3. okt. Radio Buka-
rešta je poročal, da so bili sinoči
zaključeni romunsko-jugoslovanski
razgovori, ki so se začeli dne
24. septembra v Oršavi. Razgo-
vori med romunskimi in jugoslo-
vanskimi strokovnjaki so se na-
našli na regulaciji Donave med
Bazjašem in Djerdapom. Na
dnevem redu je bilo vprašanje
medsebojnega obveščanja in iz-
menjav mnenj o raziskavah ter
proučevanju dokumentarnega gra-
diva, ki ga imata o tem vprašanju
obe deželi. Obravnavali so tudi
sestavo tehnično-gospodarske spo-
menice za hidroenergetsko uredi-
tev in za zboljšanje plovbe po
Donavi.

O teh razgovorih in izmenjavi
mnenj je bil sestavljen in podp-
isan protokol, ki ga bodo predlo-

žili vladama obeh dežel. V njem
je ugotovljena enotnost gledišč
obeh strani o vprašanju, ki so
bila na dnevnem redu razgovorov,
ter potrjena tehnična in gospo-
darska možnost, da bi na Donavi
zgradili hidroenergetske in plo-
vne naprave. Protokol obsega tudi
predlog o ustanovitvi jugoslovansko-romunske komisije, ki bi
vsledilna proučevanje, terensko
preizkušanje in načrte ter pripra-
vila tehnični in gospodarski elab-
orator za začetek gradbenih del.

V imenu Romunije je podpisal
protokol namestnik ministra za
elektroenergijsko in elektrotehnično
industrijo inž. Popa Stoica, v
imenu Jugoslavije pa generalni
direktor Jugoslovanske skupnosti
za elektroenergijsko inž. Cedimir
Miličević.

Prijateljska pogodba

med Italijo in neodvisno Libijo

Rim, 3. okt. (Reuter). — Itali-
janska in libijska vlada sta si-
noči sklenili prijateljsko pogodbo,
s katero v načelu urejata vsa
vprašanja med obema deželama,
ki so nastala v zvezi s proglasi-
tvi libijske neodvisnosti. Sem
spadajo tudi zahteve nekdanjih
italijanskih naseljencev v Libiji,
kot tudi vprašanja, ki se nana-
šajo na finansiranje javnih del
in investicije kapitala v Libiji.
Na osnovi prijateljske pogodbe
med obema državama bodo kmalu
sklenili tudi nove sporazume o
trgovini, plovi in kulturnem so-
delovanju.

Pogodba o prijateljstvu med
obema deželama določa, da bo
Libija prevzela vse premoženje,
ki je pod nadzorstvom države,
medtem ko bo Italija obdržala ne-
katera poslopja, potrebna itali-
janskemu diplomatskemu pred-
stavnstvu, kakor tudi šolska po-
slopja za nekaj tisoč italijanskih

otrok v Libiji. Italija bo pri ob-
novi libijske gospodarstva po-
mogala s tem, da bo tri mesece
po ratifikaciji pogodbe dala Li-
biji 1,75 milijona funtov kredita
za nakup italijanskega blaga v
prihodnjih treh letih.
Libija je bila pod italijansko
oblastjo skoraj 30 let ter je po-
stala neodvisna leta 1951.

VREMENSKA NAPOVED

Za četrtek, 4. oktobra
Oblačno, poneči in dopoldne pa-
davine, deloma kot nevihta, proti ve-
čerju razjasnitve. Jutranje tempera-
ture med 10 in 15, najvišje dnevne
med 16 in 20 stopinj C. Na Primor-
skem pretežno oblačno, pozneje raz-
jasnitve. Jutranja temperatura okoli
18, najvišja dnevna do 24 stopinj C.
Stanje vremena:
Za frontalnimi motnjami, ki se
zadržujejo v Alpah, doteka nekoliko
hladnejši in vlažen zrak in bo po-
noči dosegel naše kraje. Preko Fran-
cije pa se gradi proti srednji Evropi
kln visokega zračnega pritiska.

DELO ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

RAZPRAVLJANJE O OSNUTKU ZAKONA o splošnem upravnem postopku

Beograd, 3. okt. (Tanjug). — Odbor za organizacijo oblasti in upravo Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine je nadaljeval danes razpravo o osnutku zakona o splošnem upravnem postopku. Uveljavljanje tega zakona je nujno potrebno za funkcioniranje javnih služb, zlasti za delo javne uprave. Razen tega je ta zakon važen, da bi se okrepila zakonitost v delu vseh državnih organov, ki odločajo v upravnem postopku, kakor tudi v delu družbenih organov, ki jim je zaupano izpolnjevanje javnih služb in v katerih izdajajo ti organi določene odloke o upravnem postopku.

Uveljavljanje tega zakona je važno tudi za uresničitev in zaščito pravic državljanov in organizacij, zlasti če pomislimo, da se je po uveljavljanju novega gospodarskega sistema bistveno spremenil odnos državnih organov do gospodarskih organizacij.

Osnutek zakona o splošnem upravnem postopku sloni na načelih proučevanja materialne resnice, obveznega zasliševanja stranke, ekonomičnega in racionalnega postopka, presoje po prostem preudarku, na pravici stranke do pritožbe in na drugih pravnih načelih. V vprašanju pristojnosti za odločanje v upravnem postopku sloni osnutek zakona na temeljnih načelih, določenih z ustavnim zakonom, pa tudi z zakonom o ureditvi občin in okrajev.

V skladu z načeli komunalne samouprave osnutek tega zakona predvideva, da odloča praviloma v prvi stopnji in v vseh zadevah v upravnem postopku občinski organ, da pa se lahko pristojnost okrajnih, republiških in zveznih organov določi samo z zakonom ali pa je moč pristojnost organov avtonomne enote določiti s predpisi njenega predstavniškega telesa. Razen tega je z osnutkom zakona o upravnem postopku določeno, da v upravnih zadevah iz pristojnosti državnih organov praviloma zmerom odloča ustrezen organ uprave, kolikor z zakonom ali z drugimi predpisi ni določena pristojnost

drugih državnih organov. Novi zakon torej določa, da se uporabljajo v upravnem postopku predpisi za konkretne primere, kar je ena glavnih funkcij uprave.

V razpravo o tem zakonskem osnutku je poseglo več članov odbora in osnutek so v načelu sprejeli. Potem je odbor obravnaval ta zakonski osnutek v podrobnostih.

Iz Ljudske skupščine LRS

V prostorih Ljudske skupščine LRS se je včeraj sestel odbor za predloge in pritožbe Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS. Pod predsedstvom Antona Sušteršiča je v dopoldanskem in popoldanskem delu razpravljalo o dospelih prošnjah in pritožbah.

Kongres nevrologov in psihiatrov

Včeraj se je na Bledu začel IV. kongres nevrologov in psihiatrov iz vse države, na katerem je več kot 100 udeležencev. Na kongresu bodo govorili o preventivnih ukrepih v psihiatriji, o sedanjem stanju epilepsije in nekaterih živčnih boleznih, ki se pojavljajo v naši državi. Posebno pozornost bodo posvetili vprašanju duševne higijene ne samo z znanstvenega gledišča, temveč tudi v zvezi z njeno praktično uporabo v državi. Hkrati so na Bledu odprli razstavo predmetov umetne obrti, slik in razne galanterije, ki so jih izdelali pacienti bolnišnice za duševne bolezni Slovenije.

SEJA GLAVNE ZADRUŽNE ZVEZE SLOVENIJE

Programi dela so premalo stvarni

Gospodarske poslovne zveze so še mlade, zato se jih večina bori z večjimi ali manjšimi začetnimi težavami. Seveda imajo pri vsem tem svoj delež tudi nejasnosti spriče še pomanjkljivih predpisov v zvezi z dokončno organizacijo gospodarskih poslovnih zvez. Kljub temu so precejšnje razlike v delu in uspehih posameznih gospodarskih poslovnih zvez po okrajih. Razen v Ljubljani, Mariboru, Celju, Gorici in Novem mestu, gospodarske poslovne zveze niso povsod zaživele, ker se upravni odbori niso lotili osnovnih problemov. Po nekaterih okrajih je celo nevarno, da bi gospodarske zveze nekaako prisilile kmetijske zadruge, da bi poslovale z njimi, premalo pa so zadrugam v pomoč in premalo skrbje za njihovo utrjevanje.

Na včerajšnji seji na Glavni zadrugi zvezi Slovenije so predsedniki okrajnih zadrugnih zvez poročali o dosedanjem delu gospodarskih poslovnih zvez in navedli, da zveze še niso dosegle posebnih uspehov. Delo se ni povsod steklo po zaželenih tirih, predvsem pa počasi poteka sklepanje pogodb med poslovnimi zvezami in zadrugami za prodajo pridelkov.

POSEBNE NALOGE GOSPODARSKIH ZVEZ ZA PRESKRBO MEST IN INDUSTRIJSKIH SREDIŠČ

Gospodarske poslovne zveze v Ljubljani, Mariboru, Celju in drugod čakajo velike naloge glede preskrbe z zelenjavo. Te poslovne zveze bodo morale še posebej temeljito premisliti, kako vsestransko in tudi časovno čimbolje prilagoditi pogodbe za odkup kmetijskih pridelkov, predvsem zelenjave, od socialističnih kmetijskih gospodarstev. V ljubljanskem okraju na posestvu Pšata zmanjšujejo površine, kjer pridelujejo zelenjavo (1), ker so jih izkušnje poučile, da je z vrtninami slej ko prej izguba, če ni zagotovljen odkup in če nihče ne jamči za primerne cene.

Včeraj so razpravljali in poročali o ustanavljanju kmetijskih proizvodnih poslovnih zvez. Po nekaterih okrajih so z ustanavljanjem proizvodnih zvez že začeli, po nekaterih so se že dogovorili za njih število. Pač pa povsod pripravljajo programe dela proizvodnih poslovnih zvez.

Nekaj aktualnih problemov

ki zadevajo propagandno in sindikalno delo ter vzgojo kadrov

Bled, 3. oktobra. — Osrednji točki IV. gostinsko-turističnega zbora Slovenije sta bili posvetovanje o problemih gostinstva in turizma in vloga sindikalnih organizacij gostinsko-turistične stroke. Referat, ki ga je imel predsednik republiškega sindikata trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev Slovenije Boris Matajc, je obdelal delo med III. in IV. zborom. Zbora se je udeležilo nad 850 delegatov iz vse Slovenije in tudi številni gostje.

Letošnji gostinsko turistični zbor je potekel v znamenju kritične analize vzrokov, ki so zakrivilo letošnje slabo gostinsko in turistično sezono v prvih poletnih mesecih. Hkrati z zborovanjem je soupadlo tudi posvetovanje turističnih predstavnikov Slovenije in Hrvaške o teh pomembnih vprašanjih. Pomembno je, da se bodo udeleženci zbora pripravili za delo v prihajajoči sezoni tudi v smislu sklepov iz Zagreba, o čemer je govoril predsednik Zvezne gostinske zbornice Jugoslavije Krsta Filipović.

Napake v prvih mesecih letošnje gostinske in turistične sezone je naš časnik že večkrat obravnaval in jih ne bomo ponavljali. Gostinska statistika ugotavlja, da smo letos imeli do 31. julija 12% manj domačih gostov in 30% manj inozemskih gostov kot lani. Dejstvo pa je, da je sezona v avgustu in septembru preseгла pričakovanja.

V prihodnje bo potrebno posvetiti več skrbi tudi dopolnjevanju turistične zakonodaje. V Sloveniji imamo le zakon o turističnem šotorjenju in odlok o turistični taksi. Drugih predpisov, ki bi urejali položaj turističnih krajev, kaj mora kraj imeti, da je turističen, kakšne so njegove obveznosti pa tudi pravice nasproti skupnosti, pa nimamo. Z izpolnitvijo predpisov v tej smeri bo turizem dobil jasnejšo perspektivo svojega razvoja.

Vzpostavljati mora biti tudi sindikalne organizacije. Poseben problem je utrjevanje sindikata gostinskih, trgovinskih in turističnih delavcev. V Sloveniji doslej izšlo 33 propagandnih izdaj v nakladi 520.000 izvodov.

V reševanje problemov gostinstva in turizma pa bodo morale bolj odločno poseči tudi sindikalne organizacije. Poseben problem je utrjevanje sindikata gostinskih, trgovinskih in turističnih delavcev. V Sloveniji doslej še ni bilo čutiti kake enotne akcije, ker sekciji za gostinstvo in turizem v sestavi republiškega odbora sindikata še nista določili svojega delovnega programa in ju zato na terenu ni čutiti. Osnovnim sindikalnim organizacijam tudi novo ustanovljeni okrajni odbori niso dajali dovolj pomoči.

Sindikalna organizacija mora svoje člane spodbujati, da se bodo za upravljanje podjetja zanimali že od vsega začetka, ne pa šele takrat, ko dobe 80% plače. Izvršni odbori sindikata so vse premalo razkrinkovali pri mere okoriščanja na račun podjetij (zasedba najboljših sob v podjetjih, najboljša hrana pod krinko menzue hrane, okoriščanje pri kalu itd.). Pomanjkljiva je tudi pomoč sindikalnih organizacij organom delavskega upravljanja in sodelovanja s temi organi. Tudi ni primerov, da bi sindikalne organizacije dale pobudo za tolačenje sklepov in dela organov delavskega upravljanja. Tudi v izpolnjevanju plačnega sistema so sindikalne organizacije dajale premalo pobude in so glavno breme morale opraviti gostinske zbornice.

Zbor je posvetil precejšen del razprave vzgoji kadrov za gostinstvo. Poudarili so, da je treba sistem šolanja in zaposlovanja kadrov iz gostinske šole prilagoditi dejanskim potrebam. Nemalo je sedaj primerov, da se absolventi gostinskih šol zaposlujejo v administraciji oziroma državnih upravi ter drugje.

Tovariša Filipović in Sitar sta govorila o zglednih ukrepih in zboljšanje stanja gostinstva in turizma (prejme, plačevanje amortizacij sezonskih gostinskih podjetij, omejitve višine davka na promet, turistične takse itd.). Tovariš Sitar je poudaril, da so premije le prehodni instrumenti in gostinstvo na tem ne sme graditi svoje perspektive, ampak se mora orientirati na stabilnejše gospodarske instrumente ter boljšo organizacijo celotnega turizma in gostinstva. Tovariš Filipović je izjavil, da bodo v prihodnje izdali turistična zbornica, turistična društva in sindikalne organizacije morali imeti vse pomembnejšo vlogo v nadaljnjem razvoju gostinstva ter turizma in bodo o tem svojem delu tudi morali poročati več računa pred skupnostjo.

IZ DRŽAVNEGA SEKRETARIATA ZA FINANCE

Kratkoročna brezobrestna posojila politično teritorialnim enotam

Po odredbi zveznega državnega sekretarja za finance bodo lahko dobile kratkoročna brezobrestna posojila ljudske republike, avtonomne pokrajine, okraj in občine, ki zaradi neenakomernega dotoka dohodkov ne morejo kriti proračunskih izdatkov. Posojila je treba vrniti najpozneje do konca proračunskega leta 1956, dobile pa jih bodo lahko samo tiste politično teritorialne enote, ki so od januarja do septembra letos izpolnile vplačilo davka na dohodek najmanj za 80% od zneska, določenega z republiškimi predpisi.

Odredba zveznega državnega sekretarja določa, da je moč posojila uporabiti izključno za izplačilo osebnih in materialnih izdatkov, predvidenih v proračunu za 1956, kot tudi za izplačilo dotacij za republiški vodni sklad v republikah, ki so te dotacije predvidele v proračunih.

Pri materialnih izdatkih pa so izvzeta izplačila za nabavo, dopolnilo in popravilo inventarjev, za popravilo poslopij, za dotacije investicijskim in proračunskim skladom, ustanovam s samostojnim financiranjem, gospodarskim in družbenim organizacijam, za financiranje negospodarskih investicij, za proračunske obveznosti in rezerve, kot tudi za obveznosti iz garancij.

Okrajji bodo lahko dobili posojila, če si bodo priskrbeli

BELEZKA

Tokrat nepotrebno razburjanje

Tako kot že tlikokrat se je primerilo tudi to pot. Ko so bile objavljene spremenjene cene krušni in belo moko, je bilo kritično na trgu, v trgovinah, tramvajih in drugod, češ da se bo podražila mast, olje, sladkor in drugo.

Ureditev cen moke, ki je bila potrebna zgolj zato, da ne bi podražila bela moka ostala v skladiščih, in sprememba mela, ki zagotavlja večje količine raznih vrst krušne moke, pa to pot prav gotovo nista bili uvod v splošno podražitev živil. Z bolj sorazmernimi cenami med belo in krušno moko in ugodnejšo meljavo v krompir krušni moki bi skupnost podjetij za promet z žitom namreč rada dosegla samo to, da bi bila na trgu dovolj krušne moke, hkrati pa da bi s pocenitvijo bele moke povečali prodajo lete.

Za vsak primer pa smo nedavno povprašali šefa komercialne oddelka grozističnega podjetja »Prehrana« v Ljubljani, da je res sedajle pravi trenutek, da si nabavimo zaloge maste, olja, sladkorja in drugega v tem zadržanem hipu, preden se živila podražijo. Odgovor je bil razmeren, prav tako kot smo ga pričakovali. Zaloge teh živil so verjetno v vsa grozistična podjetja bi prav rada prodala viške, ki jih imajo. O podražitvi zato senada ni govora, saj ima »Prehrana« zalogo več kot sto vagonov sladkorja, tovarne na bi ga še dokorjale, kolikor bi ga hoteli. Masti je v skladiščih okrog 500 vagonov, olja 20 vagonov, 15 oktobra na bodo dali na trg še dva mlača margarino. Se to namreč navedel šef komercialnega oddelka »Prehrana«, da grozistična podjetja naravnost tekmujejo med seboj, komu bo uspelo prej zagotoviti trgovine na drobno, zaradi česar za malenkost tudi znižajo cene. Če bi trgovina na drobno več prodala, pa čimvi na račun valoa, bi nam bilo kar prazno, imamo dovolj valoa dovolj. Jasnino je, da v takem ugodnem položaju ni govora o podražitvi.

IZ ZVEZE TRGOVINSKIH ZBORNIC FLRJ

Pojasnilo o pripombah k sedanjim gospodarskim instrumentom

Beograd, 3. okt. (Tanjug). — V včeraj objavljenem obvestilu o pripombah k sedanjim gospodarskim instrumentom in predlogih za morebitne spremembe v prihodnjem letu, o katerih je razpravljala komisija za finančna vprašanja Zveze trgovinskih zbornic FLRJ, niso bili v celoti objavljeni vsi sklepi komisije, kar je povzročilo nejasnosti in napadne razlage. Zato je treba poudariti, da se je komisija za finančna vprašanja sporazumela, da ne bi kazalo spreminjati sedanjih sistem razdelitve celotnega dohodka notranje trgovine. Ostala pa je možnost, da o teh vprašanjih nadalje razpravljajo v odborih za finančna vprašanja republiških zbornic, ker so posamezni člani komisije sprožili nekatere predloge o spremembah v sistemu razdelitve celotnega dohodka.

Eden izmed teh predlogov predvideva, da bi se sredstva za samostojno razpolaganje, rezervni sklad in zakonite obveznosti zbi-

ralo iz dobička, plačni sklad pa na dosednji način (z uporabo odstotka na promet itd.). Po drugem predlogu, ki je pravzaprav inačica prvega, se plačni sklad ne bi nabiral z uporabo odstotka na promet, marveč bi tarifne postavke kot fiksne zneske izločili iz skupnega dohodka pred izračunanjem prometa dobička, tarifne postavke (spresežek plačnega sklada) pa bi povečali z izločitvijo iz dobička.

Ker gre tu samo za predloge komisije za finančna vprašanja, bo stališče zveze določil izvršni oziroma upravni odbor, ko bo o tem razpravljalo.

Delegacija Zveze borcev povabljena na kongres bivše partizanske divizije »Italia«

Nacionalno združenje italijanskih partizanov (ANPI) je povabilo Zvezo borcev Jugoslavije, naj pošlje svojo delegacijo na kongres bivše partizanske divizije »Italia«. Kongres bo 20. in 21. oktobra v Ferrari. Partizanska divizija »Italia« se je med vojno borila v sestavi NOB in Jugoslovanske armade. Del te divizije so tudi sodelovali v bojih za Beograd. V delegaciji Zveze borcev bosta zvezni ljudski poslanec in bivši namestnik političnega komisarja divizije »Italia« Anton Sturm ter bivši politkomisar bataljona Garibaldi v tej diviziji podpolkovnik Jovan Vujošević.

Sovjetski komsomolci bodo prišli v Jugoslavijo

V Jugoslavijo bo 10. oktobra prispela sovjetska mladinska delegacija Komsomola. V delegaciji bo šest članov, v naši deželi pa se bo mudila mesec dni. Predstavniki Komsomola vračajo s tem obisk Ljudski mladini Jugoslavije.

Devizni tečaji

Na rednem sestanku so bili dne 2. oktobra 1956 tečajniki po naslednjih tečajih:

US dolar — 4700, 4598,27, 1432,76; Lstg — 11,160, 1221,43; DM 145,500, 137,269,31, 1821,77; Bfrs — 8134,50, 1235,75; Ffrs — 960, 1020; Sfrs 81,500, 63,000, 82,735,29, 814,43; Lit — 898,44, 1355,08; Lit STT 450, 480, 440,83, 818,40; Lit Gor. 260, — 280, 441,67; Hfl — 71,000, 799,33; Sv. kr. — 75,500, 75,500, 1201,92; obr. dol. Avstr. — 4271, 1323; obr. dol. Dan. — 1455, 1455, 385; obr. dol. Fin. 1000, — 1026, 242; obr. dol. Norv. — 1130, 1100,75, 266,32; obr. dol. Grč. 1450, — 1450, 383,33; obr. dol. Turč. 815, — 894,17, 158,05; obr. dol. Izr. 1575, 1410, 1429,39, 376,46; obr. dol. Arg. — 1200, 308; obr. dol. ZSSR 1530, 1560, 1547,36, 415,79; obr. dol. Madž. 1260, — 1203,29, 301,10; obr. dol. Polj. — 1411, 370,33; obr. dol. CSR 1820, 1120, 1727,17, 475,72; obr. dol. Belg. 1100, — 1117,02, 272,34; obr. dol. Rom. 1100, — 1100, 266,67; Lit Kop. 215, — 275, 472,92; obr. dol. Vzh. Nem. — 1470, 1470, 398.

Opomba. Stevilke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLRJ, 4. azlo v %.

Starši • vzgojitelji • družbeni delavci!
OBISČITE V TEDNU OTROKA RAZSTAVO »JUGOSLOVANSKO MLADINSKO SLOVSTVO« V PIONIRSKI KNJIŽNICI • TRG REVOLUCIJE 7 RAZSTAVO MLADINSKIH RISE

»TEME IN TEHNIKE«
EKSPERIMENTALNO RISARŠKE-MODELARSKE SOLE PRI PIONIRSKI KNJIŽNICI V MALI GALERII

REVIO MLADINSKIH FILMOV
od 8 do 13. oktobra 1956 • V Mladinskem kinu Ljudske mlisce • Kottnikova 8 • Večerne predstave bodo namenjene odraslim. Program in točen čas predstav bo objavljen v časopisih.
ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

Proslava 37-letnice SKOJ

Na Hrvatskem so se začele proslave 37. obletnice ustanovitve SKOJ. Proslava, ki jo v okviru »Mladinskega tedna« od 1. do 10. oktobra organizirajo v vseh aktivnih IM, se je začela s svečanimi akademijami in partizanskimi marši na grobove mladincev, padlih v NOB. V večjih mestih in središčih bodo organizirali tudi športna tekmovanja in kulturno-prosvetne prireditve. Ob koncu proslave, 10. oktobra, bodo podelili priznanja in nagrade mladinskim brigadam in nekaterim posameznikom.

SEJA ZVEZE ODVETNIŠKIH ZBORNIC FLRJ

NOVA UPRAVA in nekateri tekoči problemi dela Zveze

V Zagrebu je bila seja Izvršnega odbora Zveze odvetniških zbornic Jugoslavije, na kateri so razpravljali o osnutku novega zakona o advokaturi ter o načrtu pogodbe o socialnem zavarovanju odvetnikov. Govorili so tudi o mednarodnih stikih Zveze.

Na seji so poudarili, da je treba čimprej sprejeti novi zakon o advokaturi. Novo pogodbo o socialnem zavarovanju bodo takoj sklenili z Zveznim zavodom za socialno zavarovanje. Ugotovili so, da je v tujini vedno več zanimanja za delo in položaj odvetnikov v Jugoslaviji.

kar se kaže v želji tujih odvetniških organizacij, da bi z Zvezo navezali neposredne stike.

Ker je dosedanja uprava Zveze potekel mandat, je izvršni odbor izvolil novo upravo. Za predsednika Zveze je bil izvoljen podpredsednik Odvetniške zbornice v Beogradu Proslav Vasilevič, za podpredsednika sta bila izvoljena predsednik Odvetniške zbornice v Ljubljani dr. Vladimir Grosman in predsednik Odvetniške zbornice v Novem Sadu Milorad Botić, za sekretarja pa beograjski odvetnik Milan Žikić in zagrebski odvetnik Aurel Krstulović.

Svojevrstna ureditev

Kitajska narodna manjšina je vseh azijskih deželah številna. Računajo, da živi v Jugovzhodni Aziji kakih 10 milijonov Kitajcev. Dvojno državljanstvo Kitajcev zunanji Kitajski je s sedanjim položajem azijskih dežel nezdružljivo in zato so vse po vrsti zahtevale, naj bi to vprašanje uredili. Nova Kitajska se je postavila na pozitivno stališče glede teh zahtev in njena pripravljenost, da bi sporazumno uredili to vprašanje, je bila zlasti močno poudarjena na azijsko-afriški konferenci. Predsednik kitajske vlade Ču En Laj je takrat svečano izjavil: »Mi smo pripravljeno urediti z zainteresiranimi deželami vprašanje dvojne državljanstva. Če med bandunsko konferenco je bil podpisan indonezijsko-kitajski sporazum, s katerim je bil urejen status treh milijonov Kitajcev v Indoneziji. Sklenjeno je bilo, da se bodo morali pripadniki kitajske manjšine odločiti za indonezijsko ali pa za kitajsko državljanstvo. Kitajsko-indonezijski sporazum je pravzaprav odprl vrata za ureditev vprašanja, ki je vir mnogih nesporazumov in trenj. In res, večina dežel Jugovzhodne Azije se je lotila tega vprašanja. V nekaterih deželah so ga že uredili s sporazumi, podobnimi indonezijsko-kitajskemu, vsem ko se v drugih deželah pogajanja s Kitajsko bližajo koncu. Nekateri vlade pa odklanjajo pogajanja s Kitajsko, n. pr. siamska. Nobena vlada pa n. pr. siamska, nobena vlada pa ne hoti tako svojevrstnega »obravnavanja« vprašanja kitajske manjšine kakor Dijemova v Južnem Vietnamu.

Londonski »Economist« je ondan pisal, da je »Dijem kratko malo »nacionaliziral« kitajsko manjšino v Južnem Vietnamu«. Izdal je namreč dekret, da morajo vsi Kitajci, rojeni v Južnem Vietnamu, takoj spreminiti ime, to se pravi, da morajo takoj zavreči kitajski in prevzeti vietnamska imena. Kdor tega ne bo storil, bo izgubil vse pravice. V

Južnem Vietnamu živi kakih 800.000 Kitajcev, od teh je 500.000 rojenih v Južnem Vietnamu. To pomeni, da so vsi ti ljudje z Dijemovim dekretom prenehali biti Kitajci in da so razglašeni za Vietnamce. Kaj pa bo z ostalimi 300.000 Kitajci? Dijem je tudi njim posvetil pozornost in »uredil« zadevo tako, da je izdal dekret, po katerem so Kitajcem prepovedali 11 poklicev, med njimi tudi trgovino in obrt. Smisel tega dekreta je jasen, saj je znano, da so Kitajci v Južnem Vietnamu večidel trgovci in obrtniki.

Zares svojevrstna »ureditev«.

J. S.

Italijanski parlament je odobril lanski trgovinski in plačilni sporazum in tudi sporazum o obmejnem blagovnem prometu z našo deželo

Trst, 3. okt. Rimska poslanska zbornica je odobrila trgovinske sporazume, ki so bili sklenjeni lani 1. aprila med Jugoslavijo in Italijo, in sicer: trgovinski sporazum s prilogami o izmenjavi not, plačilni sporazum s priloženimi izmenjanimi notami, sporazum o lokalni menjavi blaga v obmejnih področjih Gorica, Videm, Sežana, Nova Gorica in Tolmin ter sporazum o krajevni menjavi blaga med obmejnimi področji Trsta, Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice.

V Trstu so vest o tem z zadovoljstvom sprejeli, saj določa ta sporazum menjavo blaga v vrednosti 4,2 milijarde lir iz uvoza in izvoza. Sporazum se nanaša izključno na blago, proizvedeno v Trstu ali v krajih obstran meje in torej teži za okrepitev lokalnega trgovinskega prometa med področji, ki so bila

»Načela enakosti« kakor jih postavlja vodstvo Laburistične stranke

Blackpool, 3. okt. (Tanjug) Na konferenci laburističnega gibanja v Blackpoolu so davi obravnavali politični referat »o enakosti«, v katerem so bili podani okvirni programi »boja Laburistične stranke za socialno pravico«. Laburistično gibanje je pred 50 leti razglasilo potrebo po novi, brezrazredni družbi.

Debato je začel Wilson, ki je v imenu nacionalnega izvršnega odbora pozval konferenco, naj

odobri ta dokument. Wilson je poudaril, da so sedanje neenakosti v angleški družbi je po temeljni analizi in sklepi formulirani po sodobnih načelih. Dokument »o enakosti« je bolj precizen v analizi sedanjih neenakosti kakor v navajanju programa za njihovo odstranitev. Toda tu so ga ocenili kot »pomemben prispevek« k »bolj radikalni politiki« laburističnega gibanja.

Glavni vzrok sedanjih neenakosti v angleški družbi je po tem dokumentu angleški nedemokratski šolski sistem, v katerem so prišla do izraza razredna protislovja. Reforma tega sistema bo predmet posebnega političnega dokumenta. Drugi vir neenakosti je v odnosu do delavcev in uslužbencev pri delu. Delavci hitro dosežejo maksimum možnih večjih zaslužkov. Direktorji podjetij prejemajo med boleznijo polne plače. Delavec v 90 % primerih ne more pričakovati pomoči, ne plače od delodajalca in, če ne bi bilo državne podpore, bi sploh nič ne dobil. Razlika med državnomočno in plačo znatno znižuje njegov življenjski standard.

Dokument govori nadalje o neenakosti dohodkov in ugotavlja, da se kapitalistična sestava dohodkov širi od črte pod revščino do prefranih bogastev na vrhu. V dokumentu je tudi rečeno, da je bilo zadnja leta »nekaj ukrepov za ublažitev neenakosti«. Politika popolne zaposlitve je prisilila uprave podjetij, da so zvišale plače. Položaj se je nekoliko zboljšal tudi zato, ker zdaj bolj enako obravnavajo moške in ženske delovne sile. Se vedno pa velja diskriminacija v nagrajevanju moških in žensk tako v nacionalizirani in privatni industriji.

V poglavju »enakost in oblast« pravi dokument, da ima nekaj sto velikih družb v rokah približno polovico virov narodnega gospodarstva. Dokument ugotavlja, da vpliv teh družb ni omejen samo na gospodarsko politiko in na njen bodoči razvoj. V nekaterih primerih je moč gospodarske sile zmanjšati z odločnimi protimonopolističnimi ukrepi, kjer pa to ni možno, bi morali laburisti uveljaviti oblike javne lastnine in kontrole, ki bi zagotovile, da bi gospodarsko oblast izvrševali v javno korist.

V tako bogati družbi, kakor je angleška, je poudaril Wilson, ni opravičila za revščino. Upokojenec, vdove, velike družine in trajno bolni ljudje imajo zdaj malenkostne dohodek. Približno dva milijona ljudi dobiva podpore iz državne blagajne, toda vsi tisti, ki so pod »ne presega črte bed«. Razdelitev narodnega bogastva je ena najbolj krivičnih neenakosti, je poudarjeno v dokumentu. Z gospodarskega in socialnega vidika je Velika Britanija sestavljena iz dveh »narodov«. Približno polovico narodnega bogastva ima v rokah 1 % prebivalcev. Dokument nadalje zavrača gledišče konservativcev, da je razredni sistem »naravni red družbe«.

Dokument se ne spušča v nacionalizacijo industrije in finančnih ustanov. To vprašanje bodo proučevali posebej v nadaljevanju razprave znotraj strankinega vodstva. Zdravilo, ki ga predlagajo proti temu zlu, pa je bolj realen davčni sistem, prenos narodnega bogastva iz privatnih rok v roke družbe in pravičnejša razdelitev bogastva med posa-

mezniki. To so splošna načela, katerih formulacije pa nekaterih govornikov v današnji debati niso zadovoljile.

Na popoldanski seji se je začela debata o zunanjih politikah.

V razpravi o zunanjih politikah so na konferenci danes popoldne sprejeli predlog, ki poziva britansko vlado, naj se v sodelovanju z ZDA, Francijo in SZ zavzame za mirno ureditev vprašanja evropske varnosti. Takšno ureditev bi morali doseči v vzporednih razgovorih tudi o svobodnih volitvah v Nemčiji in o progresivnem umiku vojske Atlantske zveze in SZ iz Nemčije. Združitev Nemčije bi vključili v splošni varnostni sporazum za vso Evropo v okviru ustanovne listine OZN.

Predlog resolucije poslanca Ziliacusa, da bi konferenca ugodno ocenila spremembe v SZ, da je treba strateška oporišča v Commonwealthu postaviti pod nadzorstvo OZN in da so potrebni stiki s komunističnimi partijami SZ in vzhodnoevropskih dežel, je bil zavrnjen.

Britanski novinarji v Ljubljani

Ljubljana, 3. okt. — Preko Postojne je prispela danes v Ljubljano britanska novinarska delegacija, ki jo vodi urednik BBC Mr. Stephen Bonarjee. Popoldne ob 5 jo je sprejel predsednik OLO dr. Marjan Dermastija. Razen vodje delegacije so v delegaciji g. Edvard Crankshaw,

Mednarodna gozdarska konferenca v Moskvi

Moskva, 3. okt. (Reuter). — Tu se je večeraj zaključila konferenca mednarodne študijske skupine za gozdarstvo, ki so jo organizirali v sporazumu med sovjetskim kmetijskim ministrstvom in organizacijo OZN za kmetijstvo in prehrano. Na konferenci so sodelovali delegati Egipta, Indije, Izraela, Libanona, Pakistana, Peruja, Sudana, Tunizije, Francije, Čila, Jugoslavije in SZ. Na konferenci, ki je trajala šest tednov, so imeli sovjetski gozdarski strokovnjaki vrsto predavanj in udeleženci so si ogledali nekaj sovjetskih znanstvenih inštitutov, poskusnih postaj ter več kolhozov in strojno-traktorskih postaj.

Predsednik Italijanske republike v nedeljo v Trstu

Trst, 3. okt. V nedeljo bo prispel v Trst predsednik Italijanske republike Gronchi, ki bo otvoril kongres italijanskih novinarjev. Zvedelo se je, da bodo Gronchija spremljali predstavniki poslanske zbornice Leone, predstavniki senata Bo in predstavnik vlade minister Gonella. Za prve dni prihodnjega tedna pričakujejo v Trstu tudi ministre Mora, Vigorelli, Romito, Angelinija in ministrskega predsednika Segnija.

Angleška delegacija novinarjev, ki je v gosteh pri naši Zvezi novinarjev, je bila večeraj popoldne pri predsedniku OLO Ljubljana dr. Marjanu Dermastiji

sodelavec »Observerja« in drugih listov, Paul Johnson, sodelavec tednika »New Statesman and Nation« in drugih listov, George Ranser Cowley, sodelavec »Scottmana« in g. Cole, glavni urednik cardifškega lista »Western Mail«.

Britanske novinarje je pri nas zanimalo predvsem dejstvo, da mora razvitejša Slovenija pomav-

voril ter upamo, da je novinarje s temeljitimi odgovori zadovoljil. Končno je na željo nekaterih novinarjev govoril še o gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo mesta Ljubljane.

Jutri si bo delegacija ogledala tovarno »Iskra« v Kranju ter nato odšla na Bled, popjutrišnjem pa bo odpotovala v Zagreb. —m

Francoski proračun

Primanjkljaj 650 milijard frankov — Ogromni izdatki za vojsko

Pariz, 3. okt. (Tanjug). Vlada je danes objavila »splošne obrise« novega proračuna za prihodnje leto, po katerem bo nastal primanjkljaj v približnem znesku

650 milijard frankov. Vlada ni osnutek proračuna še ni dokončen in na današnji seji vlade so ga še proučevali. Parlamentu ga bodo predložili sredi prihodnjega tedna.

Sodeč po uradnem poročilu je novi proračun splošnih obrisih skoraj enak lanskemu. Splošni civilni izdatki bodo znašali prihodnje leto kakih 100 milijard frankov več kakor letos, namreč 2940 milijard. Izdatki za vojsko bodo znašali približno 1260 milijard ali za kakih 50 milijard več kakor letos. Če bodo revidirali davčni sistem, bodo dohodki prihodnjega leta večji za kakih 170 milijard in bodo znašali 3650 milijard frankov. V postavki civilnih izdatkov so določeni znatni izdatki za pospeševanje raziskovalnih del na področju jedrske energije ter za revalorizacijo plač državnih uradnikov in pokojnin bivših borcev.

Egiptovske devizne in zlate rezerve

Kairo, 3. okt. (AFP). — Egiptovski minister za finance Abdel Kajsuni je na sestanku z novinarji izjavil, da razpolaga Egipt z zlatimi rezervami za več let. Govoril je o gospodarski blokadi, ki so jo začele nekatere zahodne države po nacionalizaciji Sueske družbe, in dejal, da je egiptovska vlada ukrenila potrebno ter si zagotovila svobodne rezerve raznih deviz. Razen tega je Egipt dobil 15 milijonov dolarjev od mednarodnega monetarnega sklada. Tako bo lahko izpolnil svoje zunanjetrgovinske obveznosti.

DOKONČNE MEJE med našo deželo in njenimi sosedi

Le na tržaškem ter goriškem odseku bo treba mejo še podrobno določiti in rešiti tudi nekatera lokalna sporna vprašanja

Beograd, 3. okt. (Tanjug). — Letos poleti so bila v glavnem končana terenska dela na mejah Jugoslavije in njenih sosedov. Jugoslovansko-bolgarsko mejo so snemali in premerili ter na novo skicirali mejne piramide in zarisali mejne črte. To delo je bilo končano do konca septembra. Zdej pripravljata geografska inštituta obeh dežel originalne skice, ki jih bodo do konca letošnjega leta podpisali jugoslovanski in bolgarski predstavniki. Vsa ta dela so opravili na podlagi jugoslovenskega in bolgarskega sporazuma, sredi junija, ko je bila sklenjena tudi konvencija o vzdrževanju obnovljene mejne črte.

Na jugoslovansko-madžarski meji so bila konec septembra zaključena dela na obnovi in zaznamovanju vse jugoslovansko-madžarske meje. Posebne težave so bile na mejnih rekah Muri in Dravi, ker sta reki ponekod spreminili svoji strugi. Tu so mejno črto začrtali natanko po trikotniški pogodbi iz leta 1920. Tako lahko zdaj na podlagi merjenja in ugotavljanja položaja mejnih znakov in ustrezne mejne dokumentacije vsak čas rekonstruirajo jugoslovansko-madžarsko mejo ne glede na spremembo toka Drave oziroma Mure. Zdej izdelujejo novo dokumentacijo mejne črte med Jugoslavijo in Madžarsko, ki pride z ostalim gradivom vred v skupni mejni elaborat. V začetku novembra bo sestavljen protokol o vseh delih na jugoslovansko-madžarski meji. Konvencija o vzdrževanju mejne črte med Jugoslavijo in Madžarsko je bila sklenjena letos v januarju.

Lani so zaključili periodično rekonstrukcijo vse jugoslovansko-romunske meje, letos pa so obnovili del meje ob reki Neri, ker je deroča voda te reke uničila nekatera mejna znamenja. Tudi z Romunijo bomo letos sklenili

konvencijo o varovanju in vzdrževanju mejne črte.

Na meji z Albanijo je bila že lani povsem obnovljena mejna črta in podpisani so bili ustrezni dokumenti o varovanju in vzdrževanju meje tako na kopnem, kakor tudi na mejnih jezerih.

Letos so se začela tudi dela za ureditev jugoslovansko-italijanske meje na tržaškem odseku. Ta dela opravljajo na podlagi londonske spomenice. Do konca letošnjega leta naj bi zaznamovali mejo od morja do Goliča, dolgo 22 km. V prihodnjih mesecih se bodo začela pogajanja o zazna-

movanju meje od Goliča do meje med bivšo cono A in Jugoslavijo. V poletnih mesecih prihodnjega leta bo tudi ta del meje dokončno zaznamovan. Na tržaškem sektorju bo treba določiti še črto, ki bo razmejevala teritorialne vode v Tržaškem zalivu. Na severnem delu jugoslovansko-italijanske meje pa bo treba urediti še nekatera sporna vprašanja glede meje na Kolovratu in Sabotinju ter na nekaterih manjših odsekih meje pri Gorici. Vsa ostala sporna vprašanja o razmejitvi na jugoslovansko-italijanski meji izvirajo še iz mirovne pogodbe iz leta 1947.

PRIZNANJE NAŠI INDUSTRIJI

Beograd, 3. okt. (Tanjug). Namestnik ministra za trgovino LR Kitajske Vu Hsueh Cih je danes v razgovoru s sodelavcem »Tanjuga« izjavil, da so napravile na člane delegacije vlade LR Kitajske na zagrebškem velesejmu globok vtis tudi jugoslovanske tovarne, ki so si jih ogledali, zlasti podjetja industrije aluminija v Kidričevem, ladjedelnica »Prvi maj« na Reki, železarna v Sisku, valjarna bakra v Sevoju in druge. Izjavil je tudi, da je jugoslovanska industrija zelo napredovala in da so mnoge jugoslovanske tovarne na visoki ravni.

Namestnik ministra za trgovino LR Kitajske se mudi v Jugoslaviji kot vodja delegacije kitajske vlade na zagrebškem velesejmu že mesec dni in je z ostalimi člani kitajske delegacije prepotoval že nad 4000 km in si ogledal 26 naših tovarn. Ko je govoril o trgovini med Jugoslavijo in Kitajsko, je rekel, da razvoj jugoslovanske industrije in razvoj LR Kitajske omogočata široko trgovinsko menjavo blaga med obema deželama.

K razvoju blagovne menjave in sploh h gospodarskemu sodelovanju bo pripomogel tudi bližnji obisk jugoslovanske trgovinske delegacije na Kitajskem.

V razgovoru se je namestnik ministra Vu zahvalil za prisrčno gostoljubje, ki so ga bili deležni člani kitajske delegacije in on sam med bivanjem v naši deželi.

Z VSEH STRANI SVETA

KITAJSKA OBISK CANTERBURYJSKEGA DEKANA

PEKING, 3. okt. (Nova Kitajska). Canterburyjski dekan Hewlett Johnson je danes odpotoval iz Pekinga v Ulan Bator, glavno mesto LR Mongolije. Dekan Johnson je za časa svojega šesttedenskega obiska na Kitajskem obiskal več kitajskih pokrajin, posebno pa se je pomudil v industrijskih središčih, ter v mestih, ki so zgodovinskega pomena.

FILIPINI LAKOTA NA BATANSKIH OTOKIH

MANILA, 3. okt. (AP). Filipinsko mornariško poveljstvo je objavilo, da prebivalci na Batanskih otokih trpijo lakoto ter da se že nekaj časa hranijo samo z bananami. Položaj na otokih (v severozahodnem delu Filipinskega arhipelaga) je zelo preeč. Lakota je nastala, ker so nedavno trije tajfuni dočela opustošiti te otoke in nimajo dovolj transportnih sredstev, s katerimi bi lahko prizadetemu prebivalstvu dovažali živila in vodo. Mornarica je skupaj z Rdečim križem razdelila prebivalstvu 100 vreč riža in 20 zabojev drugih živil, vendar je to premalo, da bi se položaj izboljšal.

PAKISTAN NESREČA NA REKI

DAKA, 3. okt. (Reuter). Na neki reki pri Kulni v Vzhodnem Pakistanu se je prevrnil splav, na katerem je bilo kakih 80 ljudi. Do zdaj so jih rešili samo 20, ostali pa so, kakor kaže, utonili. — Kaina je okrog 125 km jugozahodno od vzhodnopakistanškega glavnega mesta Dake.

INDIJA RAZDEJANJE V ZAHODNI BENGALIJ SPRİČO POPLAV

KALKUTA, 3. okt. (AFP). V velikih poplavih, ki so pred petimi dnevi nastale v Zahodni Bengaliji, je utonilo 106 ljudi, več ko milijon prebivalcev pa je ostalo brez strehe. Voda je poplavlila 8000 kv. km zemlje. Skozi cenijo na 28 milijonov dolarjev. Indijska vlada je prizadetim krajem poslala nujno pomoč. Sinoči so reke v Zahodni Bengaliji začele upadati, izvzemi reko Bagirati, pritoka Gangesa, ki je s svojimi poplavi povzročila velikansko škodo na področju Burdvana, nedaleč od Kalkute.

EGIPT ANGLEŠKE LADJE NASEDAJO NA PREKOPU

PORT SAID, 3. okt. (AP). Davi je na Sueskem prekopu nasedel že drugi britanski tanker in zadnjih dveh dneh ter za dve uri zaustavil promet po prekopu. Gre ga 2200-tonsko britansko ladjo »Hendrickse, Pravilo, da je zaradi močnega vetra izgubila smer. Nekaj podobnega se je zgodilo sinoči britanskemu tankerju »Scotstown«, ki je zavrt plovo konvojev po prekopu za šest ur. Predstavniki egiptovske uprave Sueskega prekopa je izjavil, da v tej dobi večkrat pride do podobnih dogodkov.

PRVI NOVI PILOTI

KAIRO, 3. okt. (AP). Uprava Sueskega prekopa je objavila, da so večkrat imenovali 12 pomorsčakov, Egiptovcev in Turčev, za pilote na prekopolu. Ti pomorsčaki so bili v tečaju za pilote v Port Saidu in bodo takoj nastopili službo. To je največja skupina

kvalificiranih pilotov, ki je opravila ta tečaj po 28. juliju, ko je bil Sueski prekop nacionaliziran. Danes je napravila izpit še druga skupina pomorsčakov, tem pa bodo sledili še ostali egiptovski in tuji piloti, ki so se prijavili za delo na prekopolu.

ZDA ZVIŠANJE PLAČ V TEKSTILNI INDUSTRIJI

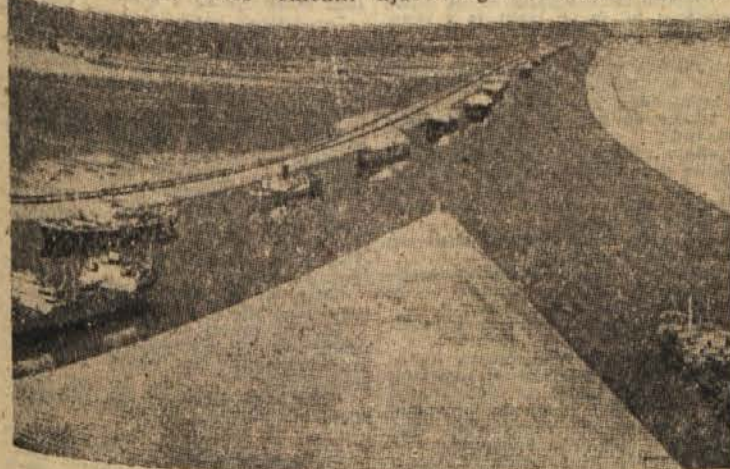
NEV YORK, 3. okt. (Reuter). Ena izmed vodilnih ameriških tekstilnih družb »Stevens and Company« bo ugodila delavskim zahtevam po zvišanju mezd za 10 centov na uro. Mezde bodo zvišali v 35 tekstilnih tovarnah te družbe. To so sklenili spritno-slovesno gibanja tekstilnih delavcev v južnih državah, ki terjajo zvišanje mezd.

EKSPLOZIJA V RAKETNEM CENTRU

MENTON (Kalifornija), 3. oktobra. (Reuter). V centru za izdelavo raket, v bližini Mentona v Kaliforniji, je nastala sinoči huda eksplozija, v kateri sta bila ubita en inženir in en tehnik. To je že druga eksplozija v tem kraju v zadnjih treh mesecih. Podobna nesreča je bila julija letos, pri čemer je bil ubit nek znanstvenik. V tem centru preizkušajo gorivo za raketo »Vanguard«, ki jo bodo izdelali po ameriškem načrtu za izstrelitev umetnih zemeljskih satelitov.

AVSTRILJA TURISTI IZ MADŽARSKE

DUNAJ, 3. okt. (AFP). V pristanišču na Donavi se je sinoči zastiral madžarski turistični parnik z okrog 100 madžarskih turistov. Med turisti je tudi več madžarskih književnikov.

Konvoj tovarnih ladij in tankerjev na Sueskem prekopu

VELIKE IZVOZNE NALOGE NAŠE STROJGRADNJE IN ELEKTROINDUSTRIJE

Naša industrija mora sama prevzeti odgovornost za izvoz

Prihodnje leto se bo moralo nadaljnje povečanje naše industrijske proizvodnje v znatni meri nasloniti na podvojeno izvozno aktivnost, kar velja zlasti za dobro opremljena podjetja, ki imajo neizkoriščene zmogljivosti, kakor so na primer strojgradnja, elektroindustrija in sploh kovinska predelovalna industrija. Usmeritev k proizvodnji za izvoz nujno narekujejo tudi interesi razvoja teh podjetij, saj se je marsikatero podjetje sprlo s spremembo strukture naših investicij znanilo v težavnem položaju in ga že objektivni pogoji silijo, da išče v izvozu možnosti za boljše izkoriščanje svojih zmogljivosti. Pri nekaterih velikih podjetjih je ta preusmeritev sicer težavnejša in traja mnogo naporov, ki pa niso zaman, zlasti ob zboljšanih pogojih glede preskrbe reprodukcijskega materiala in glede finansiranja proizvodnje za izvoz. Pročujoče pa še nove ukrepe za prilagoditev kreditne politike potrebam izvozne proizvodnje, ki naj pripomorejo k povečanju izvoza, zlasti naše strojgradnje in elektroindustrije, o čemer je ob otvoritvi prvega izvoznega sejma v Ljubljani govoril predsednik Komiteja za zunanjo trgovino Hasan Brkič.

Naša industrija se svojih izvoznih nalog že močno zaveda, o čemer pričajo lepi uspehi nekaterih podjetij. Tudi ni zgolj naključje, da je na ljubljanskem izvoznem sejmu najbolj zastopana prav kovinska industrija s strojgradnjo in elektroindustrijo, saj odpade skoraj tretjina razstavljajev na podjetja te stroke. Nekatera podjetja so v zadnjem času s svojo proizvodnjo za izvoz dosegla že kar presenetljive rezultate. Zanimiv je primer »Elektrokovina« v Mariboru, ki je pred dvema letoma prvič poizkusila izvažati svoje majhne elektromotorje (do 1,5 kW) v Turčijo, danes pa izvažata na tisoče teh motorjev v države Bliznjega in Daljnega vzhoda in Južno Ameriko, uspešno pa se je navzlic močni tuji konkurenci uveljavila tudi v Zahodni Evropi, saj je letos samo za dobavo v drugem

polletju dobila iz Nizozemske naročilo za 2400 elektromotorjev in elektromotornih črpalk. Podjetje ima že svoj lastni oddelek za zunanjo trgovino in je izdelalo obširen katalog svojih izdelkov v tujih jezikih, pripravlja pa še nove proizvode specialno za zunanji trg. Tudi podjetje »Moto« v Škofji Loki je zdaj pretežno zaposleno s proizvodnjo velikega števila brusilnih strojev za izvoz v Švico. Med velikimi podjetji pa je zlasti »Iskra« v Kranju uspešno v kratkem času prodreti na zunanji trg. To podjetje je samo letos doseglo že izvoz v vrednosti 700.000 dolarjev (440 milijonov din).

Tudi naša velika podjetja strojne industrije postopno osvaja zunanji trg, kar pa seveda ni lahka naloga, zlasti tam, kjer konkurenca pri prodaji industrijske opreme nudi ugodnosti glede plačila v večletnih obrokih. Litoštroj, Rade Končar in Metalna so uspešno izvršila naročila za opremo treh agregatov, hidroelektrarne Chichochi Malljan v Pakistanu, Metalna v Mariboru pa je skupaj z Litoštrojem po uspešno izvršeni dobavi velikih mostnih žerjavov dobila iz Indije novo naročilo za take žerjave. Reška tovarna »Torpedo« je s svojimi Dieslovimi motorji »Aran« prodrla na številna tržišča in zdaj skupaj z Litoštrojem izdeluje za izvoz Dieselove črpalne agregate. Znani so tudi izvozniki uspehi »Prvomajske« v Zagrebu in ostalih podjetij, ki izdelujejo orodne stroje, naj v tej zvezi omenimo, da so podjetja združena v sekciji za strojgradnjo pri zunanji trgovinski zbornici, letos že v prvem polletju izpolnila 85 % letnega izvoznega plana.

Seveda pa navzlic tem uspehom ne smemo pozabiti, da prodiranje naše strojgradnje in elektroindustrije na zunanji trg ni lahka stvar. Podjetja morajo pogosto, ko utirajo pot našim izdelkom na zunanja tržišča v konkurenci z močno tujo industrijo, premagovati velike težave in ovire. Te ovire postopno odpravlja-

mo, kolikor so tehnične narave, pripravljajo se še nove olajšave, stvar podjetij pa je, da čim boljše organizirajo svojo komercialno službo za izvoz. Na sobotni konferenci izvoznikov na Gospodarskem razstavišču je predsednik Zunanjetrgovinske zbornice Rudi Kolak poudaril, da mora odgovornost za izvoz prevzeti industrija sama, ne pa da se zanaša na to, da bodo vse delo opravila zunanjetrgovinska podjetja. Zlasti podjetja strojgradnje in elektroindustrije si morajo ustvariti svoj lastni komercialni aparat, potrebi pa organizirati tudi servisno službo v tujini. Za tak komercialni aparat so kadri tu, treba jih je le pravilno izkoristiti in razmestiti.

Kako potrebno je, da industrija sama prevzame odgovornost za izvoz, nam potrjujejo primeri tistih podjetij, ki so dosegla uspe-

he na zunanjem trgu v trenutku, ko so sama začela iskati poslovne zveze v tujini. Se posebej pa je naloga podjetij strojgradnje, ki si hočejo trajno zagotoviti izvoz na določena tržišča, da ustanove svoja stalna komercialna in tehnična predstavništva v inozemstvu, kar je predsednik Komiteja za zunanjo trgovino Hasan Brkič označil kot neodložljivo potrebo. Taka predstavništva morajo seveda imeti strokovne kadre, ki lahko tudi v tehničnem oziru nudijo inozemskim interesentom vse potrebne informacije, podrobnosti in nasvete. Za določena podjetja pa se pojavlja tudi potreba ustanavljanja konsignacijskih skladov v tujini. Tudi ta vprašanja se že rešujejo in je predvideno, da bo Jugobanka za te namene nudila industriji posebne srednjeročne kredite.

F. S.

POSVETOVANJE RIBICEV V IZOLI

Obračun z zastarelimi pogledi

Predlog za družbeni plan za 1957. leto — Električne svetilke niso tako močne kot sonce — Uporaba sodobnih ribiških sredstev bo povečala ulov

V ponedeljek in torek je zasedal v Izoli odbor sekcije za ribolov Zdrženja morskega ribištva Jugoslavije. Ki je ob prisotnosti zastopnikov oblasnih organov, kmetijskih zbornic in znanstvenih zavodov, ki delujejo za napredek našega ribištva, razpravljal o predlogu za družbeni plan za prihodnje leto in vrsti poročil vprašanih, ki so jih naznala praksa in težnja po naprednejšem razvoju našega ribištva. Posvetovanje je v celoti uspešno in lahko rečemo, da številni sprejeti sklepi pomenijo obračun z zastarelimi pogledi nekaterih ribiških podjetij ter ribiških okrajnih in občinskih odborov, ki so zavirali uporabo sodobnih ribiških sredstev in novih metod, kar je pomenilo za skupnost veliko škodo.

V razpravi o predlogu Zdrženja morskega ribištva Jugoslavije za družbeni plan za prihodnje leto, so posvetili največ pozornosti instrumentom — posebno še amortizaciji. Po sedanjih predpisih je močnejše namreč del amortizacijskega sklada, ki je namenjen zamenjavi izkoristiti samo za zamenjavo popolnoma dotrajanih in odpisanih objektov. Taki primeri pa so v ribištvu zelo redki. Ribiški ladji, ki jo dobro vzdržujejo in ki ji

zamenjujejo posamezne dele v času uporabe, se nenehno nadaljuje doba njenega trajanja in to tem bolj, če jo vzdržujejo z večjo skrbnostjo. Zaradi tega naj bi po predlogu združenja znižali višino amortizacije za ribiške ladje in motorje na 2 odstotka, kar ustreza povprečnemu trajanju ribiške ladje — t. j. okrog 50 let. Zvišati pa bi bilo treba amortizacijo za vzdrževanje ribiških ladij in motorjev na 3,7, ker bi s tem dobili potrebna sredstva za solidno in redno vzdrževanje ladij, ki z njim ostanejo delj časa pri življenju. Prav tako bi bilo treba po predlogu Zdrženja urediti, da bi za ribiške mreže in drugo orodje vplačevali v amortizacijski sklad za vzdrževanje 10%, kolikor ne bi imeli mrež za drobni inventar.

ZA PRAVILNO NAGRAJEVANJE NAPORNEGA RIBIŠKEGA DELA

Po dosedanjih odredbi, ki je močno prizadela našo ribištvo, o razdelitvi celokupnega dohodka gospodarskih organizacij je predvideno, da se v breme individualnih plač delavcev in uslužbenec obračunava in plačuje poseben doprinos proračunom.

Delovni učinek je v ribištvo, kot znan, zelo težavno ločiti od ribičev. Ribiči nimajo določenega časa za počitek, delo opravljajo ponoči in neredko v slabem vremenu. Poročila komisije Revijskega zavoda LRS, ki je spremljala — na pobudo na vseh področjih izole — ribiče pri lovu plave ribe izredno aktivnega podjetja »Ribac« iz haja, da dela ribiči povprečno 15 in pol ur na dan in da dela ni mogoče deliti na dve izmeni. Delovni čas, ki smo ga omenili, pa ni mogoče deliti na redni in nočni čas in če bi to delo, ker v delu ni ves čas enake intenzivnosti in naporov, temveč se menja bodisi zaradi valovitosti morja, vetra, iskanja in koledarja plena. Komisija, ki je opazovala delo ribičev, je ugotovila tudi, da letno morajo opraviti svojega dela v krajšem času; delo se namreč deli na štiri glavne faze: vožnja na delovno mesto, osvoboditev in iskanje ribljih jat, spuščanje in dvigovanje mrež ter povratno vožnje. Tem štirim je treba dodati še dve vzporedni fazi: priprava pred od-

hodom in sortiranje rib, krpanje in sušenje mrež po povratku z lova. Razumljivo je, da mora biti ribič za tako delo, ki ga zelo izčrpa, zlasti še, ker ima za kratki počitek zelo neudobne pogoje, pravico na večjo plačilo. Kot drugi delavci ter da ni mogoče določiti njegove plače v fiksni tarifni postavki.

SEDANJI PREDPISI PREPREČUJEJO INTENZIVNEJŠE DELO

Kakor v kmetijstvu, tako se je tudi v ribištvo najbolj izkazal način nagrajevanja po delovnem učinku. Sedanji način formiranja plač pri nekaterih podjetjih v Izoli, se je izkazal za najbolj stimulativnega, ker je vzpodbudil ribiče k intenzivnejšemu delu in omogočil rentabilnost in ekonomičnost podjetij. Za primer so navedli dve podjetji, od katerih je prvo nagrajevalo izključno na osnovi 50 odstotne vrednosti ulova, drugo pa s fiksno plačo in procentualnim nagrajevanjem od vrednosti ulova. Prvo podjetje je prekoračilo svoj proizvodni plan ob koncu tretjega tromesečja, medtem ko ga drugo ni doseglo niti do polovice. Zaradi tega je komisija za izdelavo predloga o ribiških plačah predlagala, naj bi se uzakonilo formiranje plač na bazi 50 odstotne vrednosti ulova, potem ko bi odbili določena skupna stroške. Pri tem pa nastaja vprašanje, ali je treba računati celokupno dohodek, torej tudi številne nadure kot osnovo za izračunavanje prispevka, ali kot višino takozvanega pavšala, ki je zanjo zavaroval ribiče Zavod za socialno zavarovanje. Če bi morala namreč ribiška podjetja obdavčevati vse celokupne dohodka ribičev (plače in štetno delo, ki znaša skoraj toliko kot normalni delovnik), potem bi se znašla v precejšnji nevarnosti. Ako bi na primer podjetje »Ribac« iz Izole, ki se ponaša z izredno visokim ulovom plave ribe, obdavčevalo dohodek ribičev po sedanjih predpisih, in plačevalo prispevke za zavarovanje tudi od številnih upravljenih nadur, bi imelo do konca sezone ulova najmanj 10 milijonov izgube. Po drugi strani terjajo zvišanje socialnega zavarovanja s vsjo upravljenostjo tudi ribiči sami. Zdrženje je zato sprejelo predlog komisije, ki naj bi po njem vprašanje ustrezno uredilo.

IZVOR NASPROTIJ V RAZPRAVI

Med razpravo o formiranju ribiških plač in višini zavarovanja, so nekajkrat prišla do izražaja mišljenja, ki so kazala, da so nekatera ribiška podjetja vzdolž obale zaradi slabega ulova v zadnjih letih, zgubila sleherni perspektivo nadaljnega razvoja našega ribištva. Tako se jim je zdel med drugim neprimeren predlog za nov način formiranja plač, še bolj pa predlagana višina zavarovanja.

Izvor takih mišljenj ni bilo težko uganiti: mnoga naša ribiška podjetja namreč oklevajo z uvajanjem sodobnih ribiških metod in se oklepajo starih, svojih, zastarelih metod. Zaradi česar je njihov ulov zelo nizak. Se ostrejši obračun s takimi zastarelimi pogledi so pričakovali delegatni pogledi na prirediteljski drugi dan zasedanja, ko je bila v dnevnem redu razprava o pravilniku za ribolov na področju LR Hrvatske ter veljavni na področju LR Hrvatske od pooblaščenih, ki jih imajo ljudski odbori po zakonu o morskem ribištvo ljudske republike Hrvatske.

Obe razpravi sta bili vnešeni v dnevni red zaradi prirediteljskega »Ribac« iz Izole, hrvatskemu in slovenskemu izvršnemu svetu, ker so pooblaščenih organi sklicevali se na prirediteljski, stila, ki so jih neredko še prirojili, samoizvoljeni razširili prepovedani lov na malo plavo ribo v svojih »teritorialnih« vodah. Vzročilo naše obale je namreč razpisno menaje, ki ga vneto podpirajo ribiči manjša ribiška podjetja, privatniki in celo nekateri večji proizvajalci. Uporaba sodobnih ribiških sredstev, ki jih ribiči zaradi tega ne smejo uporabljati, je torej v našem ribištvo že nekaj let več ne pojavlja.

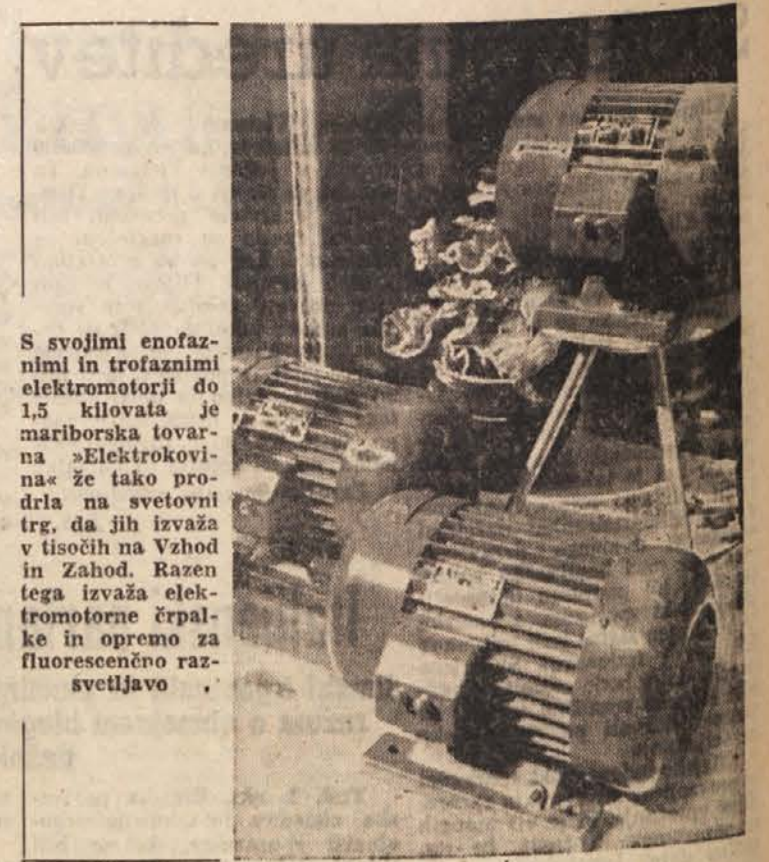
SODOBNE METODE NE UČINUJEJO RIB

Prvi dan je vse kazalo, da bodo taka neutemeljena stališča zastopala in nekateri delegati. Toda je razprava na obravnavanje z zastarelimi pogledi prvega zasedanja, je mnogi iz osebne se bolj pa so k temu pripomeli obvestila in skuloarski razgovori med obdelavci ma zadržanja, tako da lovu na malo plavo ribo spremeniti ni bilo protestov. Ne — kljub temu ni bilo odveč, pojasnilo sodelavce spletkaste Inštituta za oceanografijo in ribištvo ter prof. Miroslava Zelja, predstojnika Inštituta za biologijo morja, da sicer in privatnikov, v obliki razprav, ni ni moč dokazati niti škodljivosti, niti neškodljivosti uporabe sodobnih ribiških sredstev. Po logičnem sklepanju pa je mogoče gotoviti, da svetilke, ki dajejo svetlobo, zaradi svoje jakosti ne more škoditi, saj je sonce na primer še mnogo bolj svetlo.

PRELONICA V NAŠEM RIBIŠTVU

Rezultat razprave o teh vprašanjih je bil tako pozitiven, razen tega, da so delegati sprejeli predlog za spremembo pravilnika o lovu na malo plavo ribo na področju LRH in če bo potreba tudi na področju LRS, so sklenili, da bodo z vsemi sredstvi podpirali uporabo sodobnih ribiških sredstev. Namreč, da se jih nekateri še naprej sklicevali na izbiro manjših ribičev — proizvajalcev, terose manjših ribičev — proizvajalcev zrazonizirane morje, kako s predpisi omejitvi število svetilke in določiti število omejitvi število mrež in določiti število konjskih sil ladijskih motorjev — bodo rajše pospešili razvoj jugoslovanskega ribištva in se oskrbeli s sodobnimi ribiškimi proizvodnimi sredstvi.

G. S.

S svojimi enofaznimi in trofaznimi elektromotorji do 1,5 kilovata je mariborska tovarna »Elektrokovina« že tako prodrla na svetovni trg, da jih izvažata v tisočih na Vzhod in Zahod. Razen tega izvažata elektromotorne črpalke in opremo za fluorescenčno razsvetljavo.

Slabi uspehi letošnje TURISTIČNE SEZONE V SLOVENIJI

Bolje so se odrezali le zdraviliški in neturistični kraji

O uspehih in neuspehih našega turizma v letošnjem letu nam podatki za prvih osem mesecev nudijo že precej zakroženo sliko, kajti z avgustom se je končala glavna turistična sezona, tako da morebitni uspehi v posezoni rezultatov ne morejo več bistveno spremeniti. Po številu gostov in nočitev je bil avgust za našo turistično gostinstvo v celoti gledano precej boljše kakor julij, predvsem zaradi večjega dotoka domačih gostov, ki so prejšnje mesece čakali, da so se gostinska podjetja v naših turističnih krajih le odločila za znižanje cen, oziroma so se naposed odločili prebiti dneve letnega odmora v manjših turističnih ali neturističnih krajih.

Po številu gostov je letošnji avgust sicer presegal lanskega, in sicer s 76.000 gosti nasproti lanskim 73.500, po številu nočitev pa je navzlic temu zaostajal za 6 %, ker je bilo vsega le 277.100 nočitev nasproti 294.400 v lanskem avgustu. Vsekakor pa je avgust dal precej boljše rezultate kakor julij, ko je število gostov zaostajalo za lanskim julijem za 18 %, število nočitev pa celo za 28 %. Seveda pa tudi po teh globalnih podatkih ne smemo preoptimistično presojeti doseženih rezultatov v avgustu. Podoben pregled nam na primer pove, da je bil inozemski turizem tudi v tem mesecu slab, saj je bilo število inozemskih gostov za 23,5 % manjše kakor lani v istem mesecu, število nočitev pa za 18 % manjše, medtem ko so nočitve domačih gostov skoraj dosegle lanski obseg.

Nadalje nam statistika pokaže zelo različne uspehe, če vzamemo posamezne kategorije turističnih krajev. Tako so klimatsko-planinski kraji tudi v avgustu slabo odrezali, saj so v teh krajih zaznamovali le 89.300 nočitev nasproti 122.900 v lanskem avgustu, torej za 27,5 % manj. V klimatsko-primorskih krajih je bilo število nočitev za 12 % manjše kakor lani, kar pa je predvsem posledica prometnih omejitev zaradi epidemije meningitisa na koprskem področju. Prav značilni in poučni so rezultati, ki jih je zaznamoval Bled. Na Bledu so v tem mesecu izkazali kar za 46 % manj nočitev kakor lani v istem mesecu, Bled se je očitno preveč orientiral na inozemski turizem in ni dovolj upošteval, da mu zgolj promet inozemskih turistov ne more prinesiti uspeha. Občutno zmanjšanje števila nočitev nasproti lanskemu avgustu je namreč predvsem pripisati izostanku

domačih gostov, ki so dali v tem mesecu komaj 4300 nočitev nasproti lanskim 23.000, medtem ko so nočitve inozemskih turistov nazadovale le od lanskih 24.000 na 21.350. Tudi Kranjska gora je imela za 46 % manj nočitev.

Letos so znani planinsko-turistični kraji zgubili precej gostov, ker se je marsikateri domači letoviščar zaradi previsokih cen odločil za manj znane turistične kraje, kjer so cene nižje. Tudi o tem nam zgornjo pričla statistika, saj so »ostali turistični kraji« in »neturistični kraji« letos v

avgustu zaznamovali kar za 32 % več nočitev kakor lani v istem mesecu, namreč 53.600 nasproti 40.600 v lanskem avgustu. Tudi zdraviliški kraji, zlasti tisti, ki imajo precej gostov na račun socialnega zavarovanja, so dobro odrezali, v celoti s skoraj enakim številom nočitev kakor lani. Rogaska Slatina pa je v tem mesecu zaznamovala celo za 26 % več nočitev kakor lani.

Kakor rečeno, rezultatov prvih osem mesecev tudi morebitni boljši uspehi v posezoni ne morejo več bistveno spremeniti. V prvih osmih mesecih smo v vsej Sloveniji zaznamovali za 12 % manj nočitev kakor lani v istem razdobju, in sicer za 8 % manj nočitev domačih gostov ter za 30 % manj nočitev inozemskih gostov. Pri tem izkazujejo zdraviliška celo za 4 % več nočitev, klimatsko-planinski kraji za 30 % manj nočitev, klimatsko-primorski kraji pa za 21 % manj.

V ZRCALU PRVIH DNI

S SANITARNO INŠPEKCIJO PO NAŠIH ŠOLAH

Res lepo septembrsko jutro, sedvigamo iz ljubljanske megle na Turjak in vozimo proti Laščam, Ribnici in Kočevju.

»Naša naloga je, mi pojasnjuje tovarnik zdravnik in Centralnega higienskega zavoda, da tik pred pričetkom šole ugotovimo, ali je povsod urejeno vse za izvajanje higienske sanitarnih predpisov, ki so bili objavljani v našem časopisu zato, da bi preprečili širjenje meningitisa in poliomielitisa. Žal, ni danes skoraj drugih sredstev proti tej nevarni bolezni kakor snaga. Vemo, da sanitarije po naših šolah ne ustrezajo vsem zahtevam sodobne higijene, vendar pa je mogoče z administrativnimi sredstvi, dobro voljo učitelstva, šolskih odborov, družbenih organizacij in ne nazadnje s pomočjo staršev šolobolnih otrok marsikaj improvizirati in urediti. Zato se bo tudi na šolah, kjer je bilo več primerov teh bolezni, začel pouk šole pojujtranjem, t. j. dne 13. septembra.«

»Ali bomo zapirali vse šole, kjer sanitarije ne ustrezajo določenim higiensko-sanitarnim predpisom.«

»Vse tiste, ki so v krajih, kjer je bolezen izbruhnila, a ne ustrezajo. Pri tem bomo seveda upoštevali tudi število otrok in druge razmere.«

»Veste, kaj letos tako opreznost, saj število obolelih v Sloveniji ne presega niti 200 ljudi?«

»Je še res, da število obolelih ni veliko, toda vedeti je treba, da je približno na 3 obolelih 1999 okuženih. To število pa ni majhno.«

V Kočevju v Zdravstvenem domu ne najdemo nikogar. Tudi na tajništvo za prosveto jih ni doma. Vse je na pregledih šol, menda v velikiški občini.

V Laščah je nižja gimnazija in osnovna šola. Še kar urejeno je vse, la v postopju Zdrženja doma, kjer gostuje del gimnazije, je stranišče polno nesnage. Na osnovni šoli v Rogu, ki je sicer v slabih prostorih, so skromne sanitarije čiste. Tekočo vodo za umivanje bodo improvizirali. Nanosili jo bodo v sod s pipo in tam se bodo učenci umivali.

V Karlovcih je lepa šola, zgrajena pred vojno. Šolski prostori so pobeljeni, a po hodnikih je precej nereda. Pipa v veži je pokvarjena, v straniščih izplakovanje ne deluje, ker manjkajo kratke svinčene cevi med vodovodom in rezervoarji. Pisarj so zamašeni.

»Kako da je tak nered po hodnikih, da niste popravili pipe v veži, da v straniščih ni vode in da je pisarj zamašeni?« vprašuje zdravnik upravitelico, ki je medtem prišla za nami v šolo.

»Ah, veste, ne stanujem v šoli, stranke, ki v njej stanujejo, pa imajo otroke. Instalaterju sem že zdavnaj naročila, naj vse popravi, pa ga ni in ni. Odtok iz stranišč je zamašen.

Kar pogledite, saj je vsa stena mokra. Večkrat sem bila na občini, povedala sem, da se dela škoda, pa...«

»Pa?«

»Pa se ni nič.«

»In pojujtranjem začnete s poukom.«

»Pričnemo. Še danes bom skočila k instalaterju.«

V Dvorcih vasi na šoli ne najdemo učitelje. Snažilica pravi, da še ni prišla s počitnic. Učelnice so snažne, snažilica tudi, samo eno je zaprta. Snažilica je povedala, da nimajo ključa in da otroci zato skačejo kar čez vmesno pregrado, da odpre vrata.

Črpalke za vodo je v pridičju, poskušamo črpati vodo. Ne gre, le-ti ne morejo opraviti svojega dela v krajšem času; delo se namreč deli na štiri glavne faze: vožnja na delovno mesto, osvoboditev in iskanje ribljih jat, spuščanje in dvigovanje mrež ter povratno vožnje. Tem štirim je treba dodati še dve vzporedni fazi: priprava pred od-

darj v Zdrženju domu delajo stanovanja za združeno osebo.

Po strmih, komaj voznih cestah se spuščamo v ribniško dolino proti Sodražici. Med vojno je bila Sodražica skoraj do tal porušena, še so vidne razvaline, vendar pa v njej danes stoji moderna koloka zgradba osnovne šole in nižje gimnazije.

Po lepo umitem hodniku, pregrjenem s časopisnim papirjem, da bi ne mazali pod, stopimo v zbornico. Upravitelja oziroma ravnateljica ni, ker je odpotoval menda v Ljubljano. Le dva učitelja najdemo.

»Ogledali bi si radi vašo šolo.«

»Prosim, kar ogledite si jo, samo dograjena ni, le en trakt je v redu, vse drugo pa čaka.«

»In sanitarije?«

»Prostor zanje je dograjen, toda skolkaj za stranišča še ni, ker v šoli ni vodovodne napeljave.«

»Kako da ne, saj je v Sodražici vodovod?«

»Ker vodovod je, a takrat pred leti, ko se je siala šola, ga še ni bilo, zato niso napravili v stavbi tudi vodovodnih naprav. Pravijo, da je kredit in da jih bodo.«

»Ali bodo sedaj razbijali stene, ko se bo pričel pouk?«

»Oh, saj to ne bo še tako kmalu.«

»In kam hodite po vodo?«

»K sosedom.«

»In kam hodijo otroci opravljati potrebo?«

»Pokazal vam bom. Veste, ko so delavci gradili šolo, so si napravili zasilne latrine zadaj za šolo. Sedaj sicer nimajo več stene in so predel razbite, a ker ni drugega, jih uporabljata tudi šola. Kaj hočemo?«

Po zastlinih, na pol podrtih stopnicah stopimo iz šole. Tu stoji vgrata, razbita baraka brez strehe, nekaj vrata,

ki imajo še po en tečaj, škriplje v vetru, druga leže prislonjena. Stranišča so zanamarjena, umazana.

»Veste,« pojasnjuje tovarnik, ki nas vodi, »teh stranišč ne uporabljamo samo šola, zato so taka.«

Kratko se posvetujemo. V šoli je okoli 300 otrok, tudi iz krajev, kjer so primeri poliomielitisa. Ni drugega, moči, kakor da šolo zapremo, higienski bomo ustrezno vsaj osnovnim higienskimi predpisom.

Na poti proti Ribnici smo se ustavili v osnovni šoli Sužje. Upravitelja Grebencu je uspešno urediti šolo, kjer je prav. Vse je snajno in svetlo, tudi sanitarije so v redu.

V Ribnici imata osnovna šola in nižja gimnazija vsaka svoje poslopje. Urejeni sta, je vodovod deluje samo v osnovni in zjutraj do devete ure. Umivanje otrok bo potrebno urediti provizorično.

»In vendar je mogoče marsikaj urediti tudi brez večjih denarnih upravljalca,« modruje zdravnik, ko se vozimo proti Kočevju.

»Sicer pa, kakor kaže, so šole le imele nekaj denarja za ureditev, hej, ko bi bili ta denar posredko porabili za ureditev sanitarij, bi bila zadeva v redu.«

»Šola bi na zunan morda ne bila tako čista, bila bi pa podpraj urejena.«

»Veste, doktor, ponekod so učitelji mladi, potrebni so pomoči, zlasti okrajni inšpektorji bi jim morali biti dobri svetovalci.«

»Res, sam denar ne bo rešil vseh vprašanih, tudi pri reformi«-stiva ne.«

Za drugi dan smo se s tovarniki in Kočevja razdelili v dve skupini. Ena skupina je šla preko Ribnice in so-

ZA OHRANITEV PODOBE POMURSKKE KRAJINE

ZAPISKI O NEKATERIH PROBLEMIH SPOMENISKEGA VARSTVA

Na nedavnem posvetovanju konservatorjev in muzejskih delavcev v Murski Soboti je bilo v številnih referatih, govorih, gospodarskih in posebej splošnih problematikah Pomurja, prikazano bogato gradivo, ki nakazuje vrsto aktualnih problemov, mimo katerih ni mogoče ne mimo. V teh zapiskih s posvetovanjem so znova nakazane nekateri stvari, ki se zde najpomembnejše in o katerih so na posvetovanju tudi največ govorili; kot podlaga temu pisanju o spomeniskem Pomurju in o tehničnih spomeniskih Pomurja in referat T. Uršarja, in etnografskih spomeniskih Pomurja, ing. Kapačovič o regionalnem planiranju in Kopenovo o Pomurškem muzeju. Te stvari bi bile: Skrb za zunanjo značilno podobo prekmurske krajin, in vsega, kar se spomeniško posebnega v tej krajini, varstvanje pomurskega pokrajinskega muzeja in regionalni plan Pomurja.

modro barvo, to so pomurski znani plavajoči mlini, črno lončarstvo v Filovcih itd. Vse te karakteristične značilnosti bo treba v bodoče če ne ohraniti v celoti, pa vsaj preprečiti mešanje tujih oblik v pokrajinsko enotnost prekmurskega krajolika. To velja zlasti za kraje ob naftnih poljih, ki naglo menjajo svojo podobo.

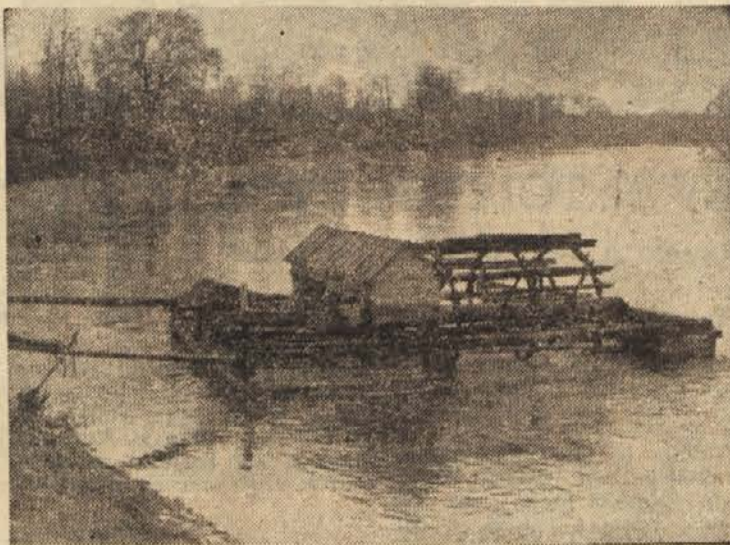
Pri zaščiti podobe vasi je treba paziti, da se nove gradnje izvajajo po možnosti v okviru in možnostih starih naselij. Naloga in dolžnost urbanistov in arhitektov je, da preprečujejo nastajanje novih »divjih« naselij, ki kazijo harmonijo v pokrajini. Ob enem naj pri gradnji novih stanovanjskih objektov v bližini industrijskih središč preprečijo postavljanje oblik, ki so tej pokrajini povsem tuje, kakor se tudi ne sme dovoljevati neorganičnih prizidav stavb, ki imajo etnografsko vrednost. Glede zavarovanja značilnih mlinov na Muri bi veljalo zavarovati vsaj enega in ga obdržati v originalnem okolju kot muzejski objekt na terenu.

Tradicije, ki je ohranjena v duhovnem bogastvu, v običajih in navadah, ni moči umetno vzdrževati. Odmirana ni mogoče preprečiti. Vendar: prav zato je potrebna temeljita dokumentacija najznačilnejših običajev, kar je mogoče s filmanjem, z zvočnim snemanjem ali s natančnim fotografiranjem in s podrobnim opisom. (Tako je opravljena tehnična dokumentacija za mlino na Muri.) Tehnično dokumentiranje spomenikov je pač najboljša in tehnično najbolj izvedljiva metoda, ki bo pomnila za znanstveno obdelavo v prihodnosti mnogo več kakor brezuspešni poskusi za

definitivno in popolno zaščito nepremičnega objekta, ki bi ga želeli zavarovati in ohraniti za napotem. Taka zaščita zahteva namreč v vseh primerih precej denarnih sredstev, ki jih prepogosto ni. Dovolj zgovoren dokaz za to je Horvatova hiša v eni najbolj enotnih in najznačilnejših prekmurskih vasi, v Bogojini, ki je bila z odklokom že zavarovana. Brez odkupnine žal ni bilo mogoče preprečiti lastniku, da ne bi hiše podrl in zgradil nove, ki ustreza njegovim potrebam pa tudi higienskim predpisom. Tako je izgubil lep objekt, ki je predstavljal stegenjeni tip prekmurskega doma.

Važno vlogo za zaščito kulturnih in pokrajinskih znamenitosti Pomurja bo moral opravljati nedavno ustanovljeni pomurski pokrajinski muzej v Murski Soboti. Ideja o ustanovitvi muzeja v Murski Soboti je vznikla že pred dobrih dvajsetimi leti, ko so ustanovili prekmurško muzejsko društvo. Zbirka, ki jo je to društvo zbralo, je ob začetku vojne po zaslugi dr. Pavla ostala v Murski Soboti v prostorih učilnice ljudske šole, po osvoboditvi pa se je selila v grad, zopet nazaj v ljudsko šolo in končno je ono, kar se je rešilo in ostalo ob stalnih prevoznih celo, prišlo novembra 1955 v prostore mursko-soboškega gradu. V gradu, ki je zaradi svojstvene arhitektonike pomemben kulturni spomenik, je

umetniških slik pomurskih rojakov, zbiranja prirodopisnega gradiva in prikaza zgodovinskega razvoja Sobotne moral skrbeti za proučevanje ciganske kulture in proučevanje življenja madžarske narodne manjšine. Obe kulturi bi morali dobiti v bodočem razširjenem pomurskem muzeju svoj lasten razstaveni prostor. Prav tako bi veljalo razširiti tudi arheološko zbirko. V ta namen je Okrajni ljudski odbor Murska Sobotna že razpisal mesto arheološkega delavca pri Pomurškem pokrajinskem muzeju. Tega prav gotovo čaka pionirsko delo pri ustvarjanju prve arheološke zbirke v pomurskem muzeju in temeljno topografsko raziskovanje pokrajine, kakor tudi zaščita izkopavanja tistih gomilnih grobišč, ki so zaradi poljskih kultur resno ogrožena. Marsikaj je v tem pogledu že zamujenega, saj so nekatere gomile že docela izkoprane (v okolici Dobrovnik) ali za znanstveni študij uničene (prekopane gomile v Brezovcih). Eno pa je

Mlin na Muri

nedvomno: Pomurski muzej ne bo mogel uspešno delovati v teh vseh prostorih in tudi ne brez večjih proračunskih sredstev in podpore oblasti.

Na koncu še nekaj stavkov o regionalnem načrtu Pomurja. To je praznoprav povsem gospodarska stvar, za nadaljnjo tudi kulturno rast Pomurja pa zelo pomembna. Naloga pokrajinskega planiranja je nakazati možni in zaželeni splošni razvoj pokrajine in ugotoviti razvojni pomurski program za daljšo bodočnost.

Za nadaljnji vsestranski razvoj Pomurja, tudi za kulturne probleme spomeniskega varstva pa je regionalni načrt nadvse važen. In brez dvoma je prav Pomurje med vsemi slovenskimi pokrajinami najbolj upravičeno, da dobi svoj pokrajinski načrt, ob katerem bi se sistematično urejalo njegovo življenje in nadaljnji razvoj. Tudi o tem so na posvetovanju konservatorjev v Murski Soboti sprejeli sklep, kar po svoje priča o širini in temeljitosti tega posvetovanja. **top**

PRED ZAČETKOM REVIEJE MLADINSKEGA FILMA

Prizor iz filma »Mali begunec«

Vsak dan se ustavljajo pred izložbami v palači »Slavija« otroci in jih ogledujejo. Kako tudi ne. Saj so posvečene njim, Tednu otroka. Prav posebno zanimanje vzbujajo izložba, v kateri visi nekaj balončkov. V njej je reklama za »Revijo mladinskih filmov«, ki se bo v Ljubljani začela 6. in bo trajala do 13. oktobra.

Ko je bila lani v Beogradu ustanovljena komisija »Film i dete«, ki ima namen reševati probleme mladinskega filma in skrbeti za to, da pri rednem filmskem programu tudi mladina ne bo prikrajšana, smo bili vsi mnega, da je to pomemben korak dalje. Razen redkih mladinskih in otroških filmov ter nekaj risank, so bili pri oblikovanju rednega programa v kinematografiji otroci prepuščeni sami sebi.

Ze dolga leta je vpliv filma na mladino poseben problem, ki ga po vsem svetu proučujejo strokovnjaki: pedagogi in psihologi. Dolgoletno delo, izkušnje in dognanja so pokazala, da ta vpliv ni direktno, to se pravi, da bi na primer kriminalni filmi pospeševali mladinski kriminal (vzroke zanj je treba vsekar iskati drugje) in podobno, ampak skrit in zato toliko bolj nevaren. Ugotovili so namreč, da postane mladina, ki dan za dnem gleda vpročne, plažaste filme, sčasoma popolnoma neobčutljiva za vpliv dobrih filmov, oziroma tistih lastnosti, ki jih dober film ima. To je najhujše in najbolj nevarno: pod vplivom povprečnih filmov zakrni čut za kvaliteto. Proti temu se bore povsod in po vzgladu vsega kulturnega sveta tudi pri nas.

Kot sem že v začetku napisal, je prvi večji korak na tem področju ustanovitev komisije »Film i dete«. Prva pomembna prirediteljice te komisije pa je omenjena »Revija mladinskih filmov«. Ta prireditev ima vsezn pomen in poteje po glavnih mestih vseh republik. Njen namen je, pokazati mladini vrsto dobrih filmov, narejenih nalašč zanjo in s tem pokazati, česa mladina pogreša. Na sporedu »Revije...« so domači in tuji celovečerni in kratki filmi, ki bodo, združeni v več-

dnevni program, predstavljali za mladino pravo doživetje. Med njimi je slovenski film »Kekec«, znameniti češki lutkovni film »Cesarjev slavček«, Disneyeva filma »Pol jutra narave« in »V Dolini bobrov«, cela vrsta kratkih lutkovnih in risanih filmov, za konec pa čudoviti francoski barvni film »Rdeči balon«, skupaj 24 kratkih in dolgih filmov, ki sestavljajo pisan, veseli, vzgojni in zabavni program.

To je tisto, kar naša mladina potrebuje. Filmske zabave, filmske vzgoje in — filmske kulture. Film je najbolj razširjena umetnost in zabava. Vsem je najbližja in vsem najlažje dostopna. In najmanjša nepazljivost povzroči lahko huđe posledice. Te prepreče-

vati pa je namen komisije »Film i dete« — v vzeznem merilu ter sorodnih ustanov po posameznih republikah.

Prireditelj »Revija mladinskih filmov« pa je zanimiva še zaradi nečesa drugega. Na njej bodo otroci sami filme ocenjevali in izmed programa izbrali — po njihovem — najboljši film, to pa s pomočjo posebnih ocen. In ko bo »Revija...« zaključila svoje potovanje po Jugoslaviji, bodo v Beogradu prešli vse ocene, ter filmu, ki bo dobil največ točk, podelili nagrado — kipec slovenskega Kekeca. Ob enem pa bodo rezultati te ankete pomnilni tudi dragoceno gradivo pri nadaljnjem proučevanju odnosov »mladina — film«. **Pavle Golobč**

Teden zabavnih filmov

Vsi tisti, ki iščejo v kinematografiji predvsem razvedrila, bodo prišli ta teden gotovo na svoj račun. Ljubljanski filmski spored je namreč že zopet uniformiran. Vse tri nove filme — »Jaz in gospod ministar«, »Dva tedna ljubne«, in »Izobjab se Diabla« — bi lahko spravili na skupni imenovalec: zabava, čeprav vsak izmed njih spada v drugo podvrsto zabavnih filmov.

ali manj upravičenim očitkom moramo vendarle oceniti film »Jaz in gospod ministar« kot nadpovprečno delo, ki ne bo samo nasmejalo gledalce, marveč bo med smehom povedalo tudi marsikatero bridko resnico o sodobnem življenju. »Dva tedna ljubne« je dobro narejena revija. Ta filmska zvrst je priljubljena zlasti v Ameriki, kjer se je uveljavila že pred več kot petdesetimi leti na odrskih deskah kot nadomestek za evropsko opero. Pod oznako »dobro narejena revija« razumemo predvsem posrečeno igranje nekaterih igralcev (Debbie Reynolds in Louis Calhern), prijetne popevke, razkošne kostume, imenito postavljene plesne vločke in nekateri sicer že obrabljene, ampak še vedno duhovite dvojitve. To je menda dovolj tudi za zahtevnejšega gledalca, ki se hoče v kinu samo zabavati.

»Izobjab se Diabla« je seveda kavbojka, kakor ste po naslovu bržkone že uganili. Zgodba je stereotipna: navidez neobgljeni mladenci (Audie Murphy) se izkaže kot pogumen junak, ki masčuje s pomočjo spreobrnjenega revolversarja smrt svojega očeta in brata ter se poroči z zaročenko krivca. Izvedba pa je bolj domiselna kot v serijskih kavbojkah. To seveda še ne pomeni, da ima film »Izobjab se Diabla« kakršne koli resnejše ali celo umetniške ambicije: Ljubiteljem kavbojk pa bo gotovo ugajal, kar je za tovrstne filme že dosti. **Zarko Petan**

muzej dobil samo tri sobe ter grajski baročni poslikani salon. Muzej pa ima etnografsko zbirko, ki šteje okoli 200 primerkov, numizmatično zbirko 1000 kosov, zbirko iz NOB, ki hrani 500 arhivaljev ter 30 kosov lahkega orožja, arheološka zbirka, v kateri so najdbe iz Dolinskega, pa ima petnajst predmetov. Razen tega se arheološko gradivo, ki so ga našli lani pri izkopavanjih pri Dobrovniku, nahaja v pokrajinskem muzeju v Mariboru in se bo po prepiranju vrnilo v Mursko Sobotno.

Pokrajinski muzej za Pomurje bi lahko bil glede na bogato etnografsko gradivo med prvimi pokrajinskimi muzeji v Sloveniji. Toda: v treh sobah zaradi omejenosti prostora ni mogoče prikazati podrobno niti ene panoge. Muzej se bo lahko razvijal le, če bo dobil primerne prostore, sicer se bo spreminil v navadno skladišče.

Pomurski muzej, katerega osnova so etnografski predmeti duhovne in materialne kulture ljudi v Pomurju, bo poleg zbirke

Naša partizanska pesem v Romuniji

Partizanski invalidski pevski zbor goji in neguje partizansko pesem že dvainajsto leto. In prav zaradi tega je znan po vsej naši državi kot edini pevski zbor, ki je ohranil partizansko pesem v prvotni obliki. Orumeneli listi kronike zborna, ki so bili prva leta pisani s krvjo, kasneje pa s trdim delom in bodrilno pesmijo, beležijo doslej že 400 nastopov. Med temi nastopi je tudi koncert v počastitev delegacije centralnega odbora romunskih sindikatov, ki je bila letos februarja na obisku tudi v Ljubljani. Tedaj je naša partizanska pesem tako navdušila delegacijo, da je povabila Invalidski pevski zbor na daljšo turnejo po Romuniji. Pred tednom dni se je Partizanski invalidski pevski zbor, ki ga vodi prof. Radovan Gobec, odzval povabilu. Čeprav naloga, ki je bila zaupana zboru, ni bila lahka — Invalidski pevski zbor je prvi jugoslovanski ansambel, ki je po dolgih letih prekinitev odnosov zopet zoraal nove brazde prijateljskega razpoloženja s sosedejno Romunijo — je Partizanski pevski zbor opravičil svoje poslanstvo. Po izredno prirsrem sprejemu v Temišvaru je pevski zbor peljala pot dalje v Bukarešto. Tamkaj ga je čakala prva preizkušnja. Toda ko so zadenli po osrednji filharmonični dvorani Bukarešte v Ateneumu prvi akordi naše borbene pesmi, je bil led prebit.

Tisočglava koncertna publika, med katero so bili ugledni predstavniki romunskega kulturnega in javnega življenja, je naše pevce dobesedno zasuli s cvetjem. Kvalitetno izvajanje zborna je več kot ugodno odjeknilo tudi v tisku, ki je na prvih straneh pisal o triumfalnem uspehu našega partizanskega zborna. S tako zmago in lavorikami so poslej sprejemali pevski zbor povsod, kjer se je pojavil. Tudi v konfekcijski tovarni »Gheorgi Dej«, kjer je zbor zapeel pred dva tisoč delavci, je na mah osvojil poslušalce. Delavci, prežeti z našo borbene partizansko pesmijo, so z dolgočasnimi ploskanjem še in še zahtevali našo pesem, v slovo pa s cvetjem obdarovanim pevčevm stisnili roke z željo, da bi kmalu zopet prišli v goste.

Prodoren uspeh Partizanskega invalidskega pevskega zborna pa ni samo opravičil svojega poslanstva, temveč je vzbudil tolikšno pozornost, da je primoran podaljšati desetdnevno turnejo za štiri dni.

Po uspeh koncertih v Bukarešti — v tem času je zbor nastopil še posebej za člane naše ambasade — je pevski zbor odpotoval v pobočje Karpatov v svetovno znano letovišče, v Sinajo. V monumentalnem domu kulture — v nekdanji igralnici — je imel prvi koncert za goste stidikalnih počitniških domov, drugi koncert pa v nedeljo dopoldan za sinajske prebivalce. Oba koncerta sta uspela in so obakrat pevce nagradili z aplavzom in cvetjem. Posebno pozornost pa vzbujajo zbor še s tem, ker ima na programu tri romunske pesmi.

Nadaljnja pot bo vodila Partizanski invalidski pevski zbor še v Constanca ob Crnem morju, nazaj grede pa v Temišvar, kjer bo imel naš zbor dva koncerta za našo manjšino. **E. Hravsky**

družice proti Loškemu potoku, druga, kateri prvi se pridružila z doktorjem, pa proti Kočevski Reki in Fari do Oslinca. Tam bi se zopet našli. »Veste« nam je razlagal načelnik tajništva za prosveto, nekateri pa proračun, saj znaša tudi do 50 in več »To že drži, pa saj smo videli, da bi se dalo ponekdo iz majhnimi zneski, mo malo več samoiniciativno učiteljev bližnji organizaciji.« odgovarja doktor. Čitni prizadevanja drugih mudi ni smela biti več zaprt sama vase, — pripominil.

Vozimo se po dolini, ki je bila včasih naseljena s kočevrji. Lepa do potesta. Ljudje pa so se naselili od druge zgrade, tudi nove stanovanj. Vojno porušene, gostujejo v zasebnih svojemu namenu, da ne ustrezajo običajni. Razumljivo je, da je lepše kapece v pobebljenih. Pomanjkanje kapece vde, neurejene in umazane je niso urejene, kakor bi bilo treba. Vsa to človek razume, ne razume pa, vako da niti v eni šoli nismo našli Na naši šoli smo našli umivalko z brisačo na stolu pred stranišcem. — Zamisliv in poučen je primer, ki smo ga doživeli v Banja Loka na nekam priznani, čeprav so v nepripoščinu, samo... samo sanitarije so pomanjkljive — eno samo majhno stranišče za 60 otrok.

»Kaj pa je s to cevjo, ki ste jo zamašili?« vpraša zdravnik upraviteljico. »Ta cev, tu je bil nekot pisonar za dečke, pa se je polnil, cev smo pa zamašili, da bi iz nje ne prihajal smrad.« »Saj bi z majhnim denarjem lahko napravili novo, navsezadnje leseno korito.« Upraviteljica molči! »Kaj ste pa napravili v zvezi z najnovejšimi higijensko sanitarnimi navodili?« »Saj nismo dobili nobenih navodil.« »Objavljena so bila v dnevnem časopisu.« »Oprostite, šola ni naročena na doben časopis, ni za to denarja.« »Kaj pa vi, ali tudi vi nimate časopisa.« vprašuje naprej tovariš. »Ne, nisem naročena.« »Kako pa v šoli poučujete, če niste seznanjena s tem, kar se po svetu godi?« »Oh, veste, saj grem vsake dva meseca ali pa še večkrat domov, pa doma berem časopis so dragi.« »Koliko pa imate mesečnih prejemkov, če smem vprašati, se vtaknem vmes.« »Z dokladami skupaj 18.000 din.« »In brezplaten stanovanje.« »Da, stanovanje in kurjavo.« »Če računamo, da jo v teh krajih stane hrana največ 4000 din, potem res ni čudno, da si ne more naročiti niti enega časopisa, pripominja ironično nekdo, ko odhajamo. Šola v Kostelu se dviga kakor sama vas na gričku nad Kolpo. Tudi to je nekdanja zasebna šola, a res zunaj in znotraj lepo urejena. Le malo preveč v drevju je.

»Dokler ne bo kino dvorana v šoli urejena, potem ga bodo morali napeljati, če bodo hoteli imeti kino.« »In kdaj bo to?« »Upam, da kmalu.« Stopimo še v prostor z vodnjakom. Majhen prostor z betonirano ploščo nad vodnjakom in odprtino. V medli luči razločimo, da je voda umazana in tudi povedali so, da je ne uporabljajo. »Po vonju in odpadkih soede se zdi, da vam ta prostor služi za kokašnik.« »Res je, a bomo kokišo spravili drugam, ko bo črpalka začela delati.« »In ko bo vodnjak očiščen?« »Veste, tovariši,« začenja znova upraviteljica, »včasih smo v silni za dregel, čeprav imamo v proračunu denar. Na primer na šoli bi že zdavnaj radi pobelili dve sobi. V vasi in vse do Kočevja ni nobenega zidarskega ali plekarskega podjetja, v delni tudi kapije in uporabljajo vodo iz Kolpe. Nko tudi v Oslinici, čeprav je šola nova in ima svoj vodnjak. S to šolo je tako kot s šolo v Soma, videna, školjke pa kakor tam v magacinih, za stranišča pa služijo zasilne latrine.« »Kaj pa je z vašim šolskim vodnjakom. Ali je suh?« vprašamo upraviteljico. »Ah, ne, ne! Samo pravega električnega toka nimamo, da bi poglal črpalko.« »Torej tudi črpalka je, polvedujemo dalje,« skje pa je ta nesrečni električni tok, saj imate v šoli električno.« »To že, a potrebujemo trofaznega, ta pa je od šole kakih 700—800 metrov. Toliko žice bi rabili.« »In kako dolgo ga boste še čakali?«

Kočeve je pa obljubil, da bo zadevo uredil.

Meditmo so prišli tudi tovariši, ki so pregledovali šole okoli Loškega potoka. Ugotovitev obeh komisij so si bile podobne: čeprav se drugi dan začela šola, upravitelji na večini šol niso uredili vsega, kar naročajo navodila o sanitarni higijenskih predpisih; nekateri učitelji so odgoditve pouka na 15. september vzeli kot navadno podaljšanje počitnice, občine so šele proti koncu šolskih počitnice dale kredite za ureditev šol, ponekod so ti krediti sila majhni; šole v Sodražici, Loškem potoku, na Gori in Travi je treba za nekaj časa zapreti; vsepovsod bo potrebna ponovna in stalna kontrola nad šolskimi sanitarijami; Rdeči križ, šolski odbori, družbene organizacije bodo morale posvetiti večjo skrb tem vprašanjem šol; okrajni prosvetni inšpektorji pa bodo morali pri svojih obiskih skrbno paziti, ali šole izvajajo sanitarno higijenske predpise. Vse to ne sme biti kampanja, marveč stalna in nenehna skrb šole in družbe.

Ko smo se že v mraku vozili skozi Loško dolino proti Ljubljani, sem vprašal tovariša zdravnika: »Ali mislite, da bodo vsi ti ukrepi preprečili širjenje boleznih?« »Tega ne mislim, prav gotovo pa jo bodo zavirali, če bomo v svojem delu dosledni. Hudo pa je to, da ljudje v kraji, kjer se bolezen še ni pojavila, navedli ne jemljejo dovolj resno, tudi na vseh šolah ne. Seveda pa je k temu subjektivnim faktorjem treba pristeti še druge: prenatrpanost prostorov, celodnevni ponk, slaba ventilacija, težko vzdrževanje in čiščenje tal v prostorih, stare šole, pomanjkanje tekoče vode in ne nazadnje pomanjkanje kreditov.« **M.**

LEVAŠIM MLADIM BRALCEM

LEV N. TOLSTOJ
Prevedla Katja Ogrin

PTIČ

Serjoža je imel rojstni dan. Bogato so ga obdarovali z vrtavkami, konjčki in slikami. Izmed vsega pa mu je bil najbolj pri srcu stričev dar: past za ptičji lov.

Takole je bila napravljena: na okvir je bila pritrjena desica in položena preko vrha. Če si jo potresel z zrnjem in postavit na vrt, je priletel ptič, skočil na desčico, ta se je sprožila in past se je sunkoma zaprla.

Serjoža jo je ves vesel tekel pokazat materi v hišo. Dejala je:

»To ni dobra igrača. Kaj boš s ptiči? Zakaj jih hočeš mučiti?«
»V kletko jih bom dal,« je odvrnil. »Pell bodo in jaz jih bom krmil.«

Poiskal je zrnja, ga potresel na desčico in nesel past na vrt. Stal je ob njej in čakal, kdaj bodo prileteli ptiči. Ti pa so se ga bali in nobeden se ni približal kletki. Serjoža je stekel jest in pustil past na vrtu.

Po kosilu jo je šel pogledat. Sprožila se je bila in majhen ptiček se je zaletaval v palice.

Serjoža je dvignil ptička in ga odnesel v hišo.

»Mati, ptička sem ujel!« je vzkliknil. »Poglej, mislim da je slavček. In kako mu bije srce!«

Mati je rekla, da je divji kanarček. »Pazi, da mu kaj ne storiš zalega. Raje ga izpusti.«
»Ne,« je dejal. »Dal mu bom jesti in piti.«

Zaprl ga je v kletko in mu dva dni dajal zrnja in vode in čistil tla. Tretji dan pa je povsem pozabil nanj in ni premeňjal vode.

Serjoža je potisnil roko v kletko in jo začel čistiti, a ptiček se je bal in je frfotal sem ter tja. Ko je bila kletka osnažena, je šel Serjoža po vodo. Mati je zagledala, da je pozabil

»Mati, kaj naj zdaj storim?« je ihto vprašal.
»Ničesar ne moreš,« je odgovorila.
Ves dan je ostal Serjoža pri kletki. Nepremično je gledal

zapreti vratca in ga je poklicala nazaj.

»Serjoža, zapri kletko, sicer bo ptiček zletel ven in se udaril!«

Komaj je zaklicala, je ptiček že našel vratca, veselo razprl peruti, zaokrožil po sobi in se zaletel v okno. Serjoža je pritekkel, ga dvignil in položil nazaj v kletko. Se je živel, toda ležal je na trebuščku z razprostrtimi krili in težko dihal. Serjoža ga je gledal, gledal in začel jokati.

ptička. In ves čas je ptiček ležal na trebuščku in dihal hitro in sunkovito.

Ko je odšel Serjoža spat, je ptiček poginil. Serjoža dolgo ni mogel zaspati; vsakokrat ko je zaprl oči, je videl pred seboj ptička, kako leži in vztrpetava.

Ko je zjutraj stekel h kletki, je ležal ptiček na hrbtu, trd in s prekritimi nožicami.

Nikoli več ni Serjoža lovil ptičev.

Tone Pavček:

Opozorilo

Primate tatu!
Primate tatu!
Tisto odurno mačko
s pastjo okoli vratu.

S pentjo okoli vratu,
s kašo okoli ust,
s kašo in žlico medu —
to čeljust!

Vse to ukrala
pravkar je nam,
skok — in zbežala
bogopodikom.

Zdaj pa se liže
na mile viže,
mucam bahá
tatica ta!
Se smeje, opravlja,
s tatovino postavlja
in zraven najbrže
korenček strzel.
O, naj ji kdo vrže
zanko okrog vratu
zaradi kaše,
sramote naše
in kajpak medu!!!

UREDNIKOV KOTIČEK

Dragi tovariš urednik!

Prav danes sem prejela nagrado za opis slikanice »Jabolka«. Za ta denar si bom prav gotovo kupila kako lepo knjigo. Ze takrat, ko je bil spis objavljen, sem bila prav vesela. Danes pa, ko sem prejela denar in je zadal na lističu napisano »honorar«, se mi je vse skupaj zdelo še bolj imenitno. Kaj ni čudovito imenitna beseda »honorar«? To je pač vse nekaj drugega, kakor če bi mi ta denar dal kdo kar tako. Z mojim prvim honorarjem ima opravičiti tudi moj osebni ponos. Kaj se Tebi, dragi tovariš urednik, ne zdi tako? Se striček Mirko je bil tako vesel mojega uspeha, da mi je takoj kupil najboljši lopar za namizni tenis. Imenitno, kaj? Prav prisrčno Te pozdravlja

Grošelj Alenka,
III. r. gimn., Ziri

Draga Alenka!

Tvoje mo veselju se seveda tudi jaz pridružujem. Tvoj striček Mirko je pa res imeniten človek. Priporoča se Ti

urednik

Spoštovani tovariš urednik! Mladinska stran Tvojega lista je tako privlačna, da sem prosila očka, naj naroči »Ljudsko pravico«. Ustregel mi je. Ker zelo rada pišem, Ti bom večkrat pisala, pa prosim, da ne vržeš vsega v koš. Te prav lepo pozdravlja

Badalič Marjetka,
I. r. klas. gimn., Ljubljana

Draga Marjetka!

Zelo me veseli, da sem s Teboj dobil novega sodelavca. Več za pisanje bo treba izredno vztrajnost. Kaj zato, če spis enkrat ni sprejet. Bo pa drugič napisano kaj boljšega, pa bo še večja radost. Samo nikdar puške v koruzo. Prav lepo Te pozdravlja

urednik

Dragi tovariš urednik!

Po pripovedovanju partizanske bolničarke sem napisala opis »Pastir«. Upam, da Ti bo všeč. Prosim, da mi popraviš napake. Zelo si želim, da bi bil objavljen. Ker bi rada postala redni dopisovalec Tvoje mladinske strani. Napisala bom tudi jaz nagradno slikanico in Ti jo bom poslala. Sem gojenka Otroškega doma v Polzeli. Tudi moja sestrica je v domu, mama pa naju skoraj nikoli ne obišče. Lepo Te pozdravlja

Kranje Alenka,
Otroški dom, Polzela

Draga Alenka!

Tvoj spis »Pastir« je lep. Ker pa se je po pripovedovanju partizanske bolničarke lepo oddalil od slikanice, ga bom pozneje objavil. Tako bom objavil tudi druge spise, ki so se od slikanice oddaljili in so moji dopisovalci pisali povest o »Pastirju« čisto po svoje. To mi je najbolj všeč. Moram reči, da sem na to slikanico prejel mnogo lepih spisov. Pošlji čimprej slikanico, ker trenutno nimam nobene. — Pozdravi sestrico in prosita mamico tudi v mojem imenu, naj Vaju res večkrat obišče. Vse tri prav lepo pozdravlja

urednik

Ali vam je znano da ...

... je kokosova palma zelo koristno drevo? Posredno in neposredno nam daje: les, kokosovo mleko, olje, zdravila, moko, sladkor, liker in še druge koristne proizvode.

... je Eifflov stolp v Parizu visok 300 m in težak nič manj kot 9000 ton? Na vrh pridete po 1927 stopnicah, razgled z vrha pa se vam odpira na področje 26.000 kvadratnih kilometrov.

... je v morjih toliko soli, da bi lahko vse kopno pokrili 47 m visoko?

... izdelamo v FLRJ letno skoraj 60.000 radio aparatov in nad 47.000 telefonov?

Naš sovražnik št. 1

Ni je stvari na svetu, ki bi poleg vojne, potresa in poplavl povzročila na svetu toliko gorja kakor alkohol. Preprosti in šolani ljudje, možje in žene, ter celo mladina, podlegajo njegovemu pogubonosnemu vplivu.

Alkohol uničuje človeka telesno in duševno. Alkoholiki redno obolijo na jetrih in ledvicah,

spomin jim oslabi, oslabi pa tudi zmožnost za zbrano delo; dobri družinski očetje postanejo razdražljivi in nasilni, začno zanemarjati svojo družino in brezvestno zapravljajo s težkim delom prisluzni denar tako, da ostanejo žena in otroci brez denarja za najnujnejše življenjske potrebe. Se bolj žalostno pa je, če je pijančevanju vdana mati ali pa celo oboje, oče in mati. Otroci takih nesrečnikov so resnične sirote, za katere se mora pobrigati ljudska oblast, ker jim dom ne nudi nobenih pogojev za telesni še manj pa duševni razvoj.

Vinjen človek izgubi vsako razsodnost nad svojimi dejanji. Nad tri četrtine vseh ljudi, ki se znajdejo pred sodniki, je storilo svoj prekršek ali celo zločin v vinjenem stanju. Dnevno časopisje nam redno poroča o nepotrebnih prometnih nesrečah, ki jih zagrešijo pijani vozniki, ter o raznih veselčah, ki se končajo z nožem in katerih zaključek je holnica, zapor ali pokopališče.

Kljub temu, da vsakdo pozna strašno moč alkohola, se po nekaterih vaseh še dogaja, da pijejo opojne pijače celo osnovnošolski otroci in celo dojenčki dobe cucelj namočen v žganju, ki naj bi jih uspaval.

Vse to neizmerno škodi naši skupnosti. Boleče je dejstvo, da večino našega sadja — namesto v sadne mezge in sadne sokove

— predelamo v vino in žganje; teh pijač popijemo letno za nad 100 milijard dinarjev, s katerimi bi lahko zgradili okoli 50.000 dvosobnih stanovanj. K temu moramo pristeti še škodo, ki nastane zaradi zmanjšane delovne sposobnosti pijačih vdanih delovnih ljudi, izdatke za njihovo zdravljenje, oskrbo prizadetih otrok itd., itd. V FLRJ pije opojne pijače nad 5 milijonov ljudi od katerih je 200.000 oseb pravih pijancev. Razveseljivo je, da se današnja mladina usmerja vse bolj v sport in naravo, kjer najde resnično zdrave pogoje za svojo hrstečo rast. A. V.

REBUS

Nagradi

Nagrada za opis nagradne slikanice »Pastir« je prejela Stegmüller Nikica, I. r. gimn., Kamenskičak, Ljutomer. Za rešitev križanke »Srnica« pa Gorazd Lešničar, 3. r. osn. šole, Oblakova 23, Celje. Obema čestitamo!

Nagradna križanka

»Zajček«

Sestavila in narisala
JANA STRUKELJ,
Stari trg 9, Ljubljana

NAVPIČNO

VODORAVNO

- tišina
- enoča za težo
- narod v prednji Aziji živeč med 9. in 7. stol. P.N.E.
- leži na meji
- italijanska reka
- enoča v fiziki
- stavčna nikalnica
- nabrusen
- obrtnik
- nedoločni zaimsek
- pijača
- tatvina, vlom
- osebni zaimsek
- rimski bog ljubezni
- samozavesten, visok
- uradni ogled
- italijanska nikalnica
- številce
- domača žival
- samoglasnik in soglasnik
- vrsta cigaret
- priimek in ime priljubljene ga pevca pri Adamičevem orkestru
- črn (italijansko)
- dobro (francosko)

Pilot si gradi letalo

Piše in riše Staneer Marjan,
star 14 let, Jezersko, Gorenjsko

Letalo bi moralo biti še pobarvano, Milan pa ni imel nič denarja za barvo. Iz zagate se je hitro rešil. Začel je hoditi v kamnelom delat.

Cez teden dni je prejel plačilo in povrh še nagrado za vestno delo. Kupil si je eno tubo bele barve in dve črni ter čopič.

Za domačim hlevom je neko popoldne pobarval svoje letalo. Ko je vsega pobarval s črno barvo, je bil naenkrat v zadregi.

Ni se mogel takoj odločiti za ime. Končno pa je napisal: NETOPIR I. Tako ime je letalu dal zato, ker je bilo netopirju podobne oblike.

IZ SLOVENSКИH KONJIC

Dober obisk prireditev v kulturno-gospodarskem tednu

To nedeljo je bil v Slovenskih Konjicah zaključen prvi konjiški kulturno-gospodarski teden. V okviru tedna je bilo v Konjicah razen gospodarske razstave še več kulturnih in športnih prireditev, ocenjevanje živine, strelsko tekmovalništvo itd.

Najbolj zanimiva je bila seveda razstava, saj je bila do neke mere ogledalo gospodarskega napredka zadnjih desetih let. Ogledalo si jo je nad 6700 ljudi, med katerimi je bilo tudi lepo število gostov iz Celja in drugih večjih sosednjih krajev. Na splošno lahko trdimo, da je v celoti dosegla svoj namen, saj je prav ob tej priliki marsikateri občan šele videl, kakšno industrijsko, kmetijsko in obrtniško proizvodnjo ima konjiška občina. Tudi obiskovalci, ki so videli že večje slične prireditve v drugih krajih, so dali razstavljalcem vse priznanje.

Razen razstave sta bili dobro obiskani obe večji kulturni prireditvi v kulturnem domu. Slavnostni akademiji ob otvoritvi tedna je prisostvovalo nad 600 ljudi, v soboto zvečer ob gostovanju mariborskega Totega teatra pa je bilo celo preko 800 gledalcev. Manj gledalcev je pa bilo pri športnih prireditvah, ki so prav tako dobro uspele. Ker je bil v tednu predviden ogled nekaterih podjetij, si je ob tej priliki kakih 1000 ljudi, med njimi največ šolske mladine, ogledalo proizvodni proces usnjarskega kombinata KONUS.

Da so vse prireditve, posebno pa še razstava, tako dobro uspele, je predvsem zasluga pripravjalnega odbora, ki ga je vodil tovarniš Mraz, tehnično pa tov. Gobec. Oba sta imela še več sodelavcev iz konjiških podjetij, ustanov in kmetijskih združenj.

Ob zaključku tedna so se pomerili strelci na tekmovalju, ki ga je pripravila strelska družina "Tone Meliva". Razen dveh ekip najboljših konjiških strelcev so sodelovale še strelske družine iz Vojnika, Dobrne in Strmca. Najboljše uspehe je dosegla prva konjiška, na drugem mestu je druga konjiška ekipa, tema dvema na slede ekipe strelcev iz Vojnika, Dobrne in Strmca. Najboljši strelci pa so bili Franc Ribič, Erik Vrečko in Ivan Skok, vsi iz Slov. Konjic.

Na izrednem občnem zboru Ljudske tehnike, ki je bil ta teden v Slov. Konjicah, je avto-moto društvo zopet postalo samostojna organizacija, kot je to bila že

pred nekaj leti. Društvo je vsa leta dokaj aktivno in je vzgojilo že lepo število mladih šoferjev. Letos si je društvo preuredilo svoj osebni avto Kadet, tako da ima sedaj dve vozili, od katerih je eno samo za tečajnike.

Na zadnji seji občinskega komiteja ZKS v Slov. Konjicah je bilo med drugim precej razprave o delu članov ZKS v raznih organizacijah, društvih itd. Splošna analiza kaže, da so posamezniki preveč obremenjeni s številnimi funkcijami, precej pa je tudi takih, ki se s svojim delom nikjer ne izkažejo ter kot člani ZKS niti ne poznajo v zadosni meri problemov svojega kraja. Zato je komitej predlagal, naj bi nedelavne člane izključili iz organizacij, ostale pa je potrebno pritegniti k delu v raznih odborih, da bodo lahko tako razbremenili tiste člane, ki kljub najboljši volji ne morejo v redu opravljati vseh poverjenih nalog.

L. V.

Osnovne organizacije ZKS pri Nafti in Lendavi analizirajo svoje delo

Pretekli teden so vse osnovne organizacije ZKS pri Nafti in Lendavi organizirale širše sestanke, na katerih so analizirali delo organizacij, posebno pa še delo posameznih komunistov v podjetju in v množičnih organizacijah na terenu. Taki sestanki so bili na obratu vrtnarja, na obratu eksploatacije in v strojnem obratu. Zelo skrbno pripravljen sestanek je bil na obratu eksploatacije, kjer so komunisti po poročilu sekretarja kritično in objektivno ocenjevali dosedanje delo komunistov na tem obratu. Na vseh teh sestankih je bilo v poročilih in v diskusiji obravnavano vprašanje strokovno-političnega izpolnjevanja komunistov, odgovornosti komunistov za gospodarska vprašanja, aktivnosti komunistov pri ustvarjanju socialističnih odnosov, aktivnosti komunistov v družbenih in množičnih organizacijah, vprašanje vsebine dela itd.

S takimi sestanki se komunisti pri Nafti in Lendavi pripravljajo na izredno partijsko konferenco, ki bo 7. oktobra v Lendavi.

J. L.

ZA TEDEN OTROKA

V ŠENTJERNEJU nova taborniška družina

Na pobudo Društva prijateljev mladine in s sodelovanjem prostovoljnih delavcev se v nedeljo dopoldne v Šentjernej izvolili starejšinski pionirski svet, ki bo poživljal delo pionirske organizacije in skrbel za zabavo in zaposlitev otrok v njihovem prostem času. V nedeljo dopoldne se je začetek Tedna otrok sestal tudi šolski svet, ki je razpravljal o ukrepih za zaščito socialno ogroženih in zanemarnjenih otrok v občini. Skupno s svetom za varstvo družine, ki ga bodo na občini te dni ustanovili, bo reševal ta vprašanja in pomagal prizadetim otrokom.

Prav posebno živahno je bilo v prostorih nižje gimnazije, kjer so v nedeljo dopoldne ustanovili novo taborniško družino — prvo izvenovomeško taborniško enoto na Dolenjskem. Nad 30 dijakov in dijakinj ter nekaj vajencev je z zanimanjem poslušalo predsednika dolenjskega taborniškega sveta, ki jim je predstavil organizacijo, njeno koristnost in pomen za izživljanje mladine v prirodi in taborjenju. Za ustanovitev nove organizacije so pokazali vlogedno zanimanje tudi šentjer-

nejski učitelji, izmed katerih je Olga Sajatova prevzela glavarstvo nove taborniške družine. Novomeški taborniki so že obljubili šentjernejkim tabornikom pomoč v šotorih, literaturi, prirejal pa bodo tudi skupne izlete in obiskovali prirodne zanimivosti po Dolenjskem.

Te dni pomagajo novomeški taborniki ustanovljati nove družine še v Črnomlju in v občini Straža-Topolice, v Novem mestu pa so prejšnji teden ustanovili novo taborniško družino vajence, delavske in nameščenske mladine.

Kratke s Kočevskega

Jez na Rinži v Kočevju grade že več let, zdaj pa so dela v zaključni fazi. V polovici oktobra bodo poizkusno polnili jezero na Rinži.

Ustanovitev V. SNUB "Ivana Cankarja", ki je bila ustanovljena v septembru 1942 v Lapinju pri Mozlju, so prebivalci iz Mozlja te dni proslavili s krajevnim praznikom, ki so ga povezali s kulturno manifestacijo tega kraja.

Lovca B. L. iz lovske družine Sodražica je pred dnevi ustrelil v lovišču v Travnji gori okoli 200 kg težkega jelena.

Kulturna prosvetna društva in DPD "Svoboda" v okraju so proslavile 125. letnico rojstva Frana Levstika, ki se je rodil 28. septembra 1831 v Spodnjih Retjah v kočevskem okraju.

V spomin na trinajsto obletnico prvega kongresa Zveze mladine Slovenije, ki je bil od 10. do 12. oktobra 1943 v Kočevski Reki, bodo priredili člani LMS skromno spominsko slovesnost v Kočevski Reki.

Iz predlaganega proračuna za leto 1957 pa je vendar moč videti, da načrti nekaterih zvez niso dovolj stvarni. Če, da so kolezarji, rokometarji in hokejisti še najbolj stvarno planirali. Ne zaradi vsote, ki jo imajo v načrtu, ampak zaradi dohodkov, ki jih pričakujejo s teh tekmovalj. Kolezarji sodijo, da potrebujejo za šest tekmovalj nekaj nad 11 milijonov, planirajo pa za 3.200.000 dinarjev dohodkov. Rokometarji imajo v načrtu za isto število tekmovalj 9,7 milijona in dohodkov 3,5 milijona, hokejisti pa planirajo za organiziranje svetovnega prvenstva B skupine 6 milijonov din stroškov in 2,3 milijona din dohodkov.

ALI JE VSE RENTABILNO? Logično je, da bo v načrtih naših športnih zvez tudi kakšno mednarodno tekmovalništvo, ki ne bo prineslo nikakršnih dohodkov. Takšna srečanja

Kdo bo skrbel za onemogle? O vprašanih Sveta za socialno varstvo in varstvo družine koprške občine so razpravljali na nedavni seji občinskega ljudskega odbora v Kopru. Navedli so več primerov, da na podeželju prepuščajo neoblegane sorodnike občini in oskrbo, čeprav bi jih lahko sami preživljali. Gre za ljudi, ki nečesto skrbeti za onemogle starše in za duševno zaostale otroke. Odborniki so sklenili, da bodo odsele stroške za njihovo oskrbovanje v zadevnih ustanovah morali nositi svojci, če imajo posestva ali druge dohodke. Problematični pa so primeri, če gre za optante, ki so se izselili, svoje onemogle svojece pa prepustili v breme tukajšnjim oblastem.

TELOVADNI-NASTOP ZA PRIPADNIKE LJUBLJANSKE GARNIZIJE

12 USPELNIH TOČK

Ljubljana, 3. okt. — Z današnjim telovadnim nastopom želimo prikazati pripadnikom ljubljanske garnizije JLA vsestransko delo v društvih "Partizan", je med ostalim delal v podzračnih besedah načelnik Tomaž Savnik, ko je pred nastopom v imenu izvršnega odbora Zveze "Partizan" pozdravil okrog 1500 pripadnikov enot JLA, ki so se zbrali na letnem telovadskem v Tivoliju. Potem je sledilo 12 uspešnih točk sporeda, v katerih sta nastopili reprezentanci vrsti telovadcev in telovadke, vrsta pionirjev ter dve moški igralci obojke in malega rokometna.

Veste takih nastopov si še želimo. Le-ti bodo prispevali, da se bodo pripadniki naših enot po povratku domov vključili v telesnovzgojno dejavnost, pomagali pri vzgoji mladine, pa tudi sami krepili svoje telo, nam je dejal poročnik Lazar, ko smo po 30 minutah sporeda zapuščali telovadišče.

Res, nastop je dosegel svoj namen in ne bo odveč, če bi jih bilo še več. Vse točke so žele zaslužno odobranje. Nastopajočih sicer ni bilo veliko, toda njihove vaje so bile tako skrbno pripravljene, kot bi šlo za točke ali mesta. Najprej sta moška in ženska vrsta prikazali razgibalne vaje, nakar

Državni reprezentant v vajah na orodju Dušan Furlan (Ljubljana Vič) je s svojo vajo na bradli navdušil gledalce na večerajšnjem nastopu v Tivoliju

Državni reprezentant v vajah na orodju Dušan Furlan (Ljubljana Vič) je s svojo vajo na bradli navdušil gledalce na večerajšnjem nastopu v Tivoliju

BOLJ STVARNO IN SKROMNO

Športne zveze zahtevajo samo za mednarodna srečanja v prihodnjem letu več denarja, kot je bila skupna dotacija v letu 1956

Niso se še polegla razburjenja s prejšnjim tekmovalj, ko športne zveze že delajo načrte za velika mednarodna srečanja, ki bi morala polniti stadione v prihodnjem letu. Ko pa morajo zaokrožiti in kontakti te načrte, obstajajo pred neznanim dejstvom; koliko bodo imeli denarja, da bodo uredili svoje želje.

Športne zveze so pred kratkim poslale Zvezi športov Jugoslavije svoje finančne zahteve za organiziranje mednarodnih srečanj v l. 1957. Skupna vsota je velika, lahko bi rekli ogromna. Večja je od celotne dotacije za šport v minulemu letu.

Za tekmovalja v letu 1957 športne zveze zahtevajo dotacijo 107.508.227 dinarjev. Skupna lamska dotacija za tekmovalja in razvoj športa pa je bila nekaj nad 102 milijona. V letu 1956 je bil proračun za mednarodna srečanja 47 milijonov. Dejstvo je, da je bilo potrošeno nekaj več. Ne glede na razvoj športa in mednarodnih odnosov pa menimo, da je v tej novi zahtevi precej neskrupnosti.

BLIZU STAREGA Dejstvo je, da naš šport nima dovolj denarja. Mnogi klubi in skoraj vse zveze se borijo z dolgotrajnimi in gromnimi težavami. Vse zveze namreč ne morejo — kot nogometarji — dobiti dovolj dohodkov na tekmovaljih. Točno je pa tudi, da brez mednarodnih srečanj ni napredka. Kajti v mednarodni areni pridobivajo športniki nove izkušnje in novo znanje.

IZ PREDLAGANEGA PRORAČUNA za leto 1957 pa je vendar moč videti, da načrti nekaterih zvez niso dovolj stvarni. Če, da so kolezarji, rokometarji in hokejisti še najbolj stvarno planirali. Ne zaradi vsote, ki jo imajo v načrtu, ampak zaradi dohodkov, ki jih pričakujejo s teh tekmovalj. Kolezarji sodijo, da potrebujejo za šest tekmovalj nekaj nad 11 milijonov, planirajo pa za 3.200.000 dinarjev dohodkov. Rokometarji imajo v načrtu za isto število tekmovalj 9,7 milijona in dohodkov 3,5 milijona, hokejisti pa planirajo za organiziranje svetovnega prvenstva B skupine 6 milijonov din stroškov in 2,3 milijona din dohodkov.

ALI JE VSE RENTABILNO? Logično je, da bo v načrtih naših športnih zvez tudi kakšno mednarodno tekmovalništvo, ki ne bo prineslo nikakršnih dohodkov. Takšna srečanja

Kegljanje v podzvezah Prvi del prvenstva Ljubljanske podzvezje v borbenih partijah je končan. Trideset moštvo je imelo po dva nastopa na kegljišču Ilirije. Vodi moštvo "Ljubljane" II z rezultatom 767 kegljev (365, 402) pred Gradisom I 765 (368, 395) in drugimi. Tekmovalje se bo nadaljevalo 6., 7. in 8. oktobra na novem štiridesetm kegljišču Gradisa.

Končano je prvenstvo Celjske podzvezje. Sodelovalo je 12 moštvo, zmazala je bila predvsem ekipa Kovinotihna iz Celja z rezultatom 801 kegljev (395, 406) pred Betonom 708 (315, 395). Ključarjem 694 (341, 353) in drugimi.

Moštvo Primorja iz Ajdovišine je zmazalo na prvenstvu Primorske podzvezje, kjer so bili doseženi tle rezultati: Primorje 771 kegljev (410, 361), Krn (Tolmin) 674 (328, 346), Branik (Nova Gorica) 661 (297, 364) itd.

Zadnji nastop novomeških veslačev. Veslaški klub "Krkas" Novo mesto bo priredil v nedeljo dopoldne veslaško prvenstvo Novega mesta na progi od Isonovega mostu do priča pod Bregom. To je zadnja prireditev novomeških veslačev v tej sezoni, na kateri bodo razen rednih poslad nastopili tudi sandolini in drugi člani tude nečlanov.

Brzojavke

PRAGA, 3. okt. (Reuter). Večkratni olimpijski zmagovalca Emil Zatopek, za katerega je bilo poprej javljeno, da zaradi bolezni ne bo sodeloval na olimpijskih igrah, je danes v Pragi izjavil, da bo vsekakor potoval v Melbourne, čeprav še ni zasnovljeno, če bo sodeloval na tekmovaljih. Zatopek je rekel, da so mu priporočili, naj v Melbournu sodeluje v maratonu, sam pa upa, da bo lahko tekmoval tudi v teku na 10.000 m. Popularni češki športnik bo prvkrat po treh mesecih tekal v nedeljo v Pragi, in sicer na 10.000 m.

HAMBURG, 3. okt. (Tanjug). — Subotički Spartak je sinoči premagal v Hamburgu nemškega prvaka v rokometu za ženske Elmsbüttel s 4:1 (2:0). Tekma je bila odigrana v dvotranju, pred okrog 2000 gledalci.

SOFIJA, 3. okt. (Tanjug). V Sofiji se že pripravljajo na rokoborske igre za nagrado balkanskih mest. To bo pravzaprav balkanska rokoborčev. Razen predstavnikov Romunije, Turčije, Bolgarije in Jugoslavije bodo na te igre povabili tudi športnike ostalih balkanskih držav.

RUSANDA, 3. okt. Kandidati za našo državno rokometno reprezentanco, ki se pripravljajo v kopališču Rusandi za srečanje v Romunijo, so v trening tekmi premagali beograjskega Radničkove s 16:6 (8:2). Največ golov za reprezentanco je dosegel Jaklinović (8).

GOSPIČ, 3. okt. V nadaljevanju svoje turneje je velemojster dr. Trifunović v Gospiću odigral simultanko na 30 deskah. Velemojster je 27 partij dobil in tri remiziral, kar je popolnoma enak rezultat kot na simultanki v Gračacu.

Dirk v Kranju ne bo Za 7. oktobra so bile v Kranju napovedane dir-track motorne dirke. Ker pa bo 7. oktobra v Zagrebu konferenca Avtomoto zveze Jugoslavije in so isti dan v Zagrebu tudi mednarodne speedway moto dirke med ČSR, Avstrijo in Jugoslavijo, ni bilo moč za dirke v Kranju zainteresirati svojih ljubiteljev tekmovalcev. S tega stališča bi ne bilo smotno organizirati ob prireditvi na isti dan in je zato prireditev v Kranju odpuščena.

Jeseniski hokejisti se pripravljajo na novo sezono

Hokej na ledu je šport št. 1 na Jesenih. Jeseniški hokejisti in B članska moštva, mladinska in pionirska vrsta so uspešno zaključili poletni kondicijski trening. Z rednimi treningi na ledu bodo pod vodstvom šenskega trenerja na Jesenih predvidoma začeli že sredi tega meseca. Priprave so v polnem teku.

PORTRETI NAJBOLJŠIH ŠPORTNIKOV SEDANJOSTI

Hoad — prvak 1956

Redkost, na katero nihče ne pozablja, ko piše o Hoadu. Primerjajo ga z vsemi igralci, predvsem pa s Trabertom. Hoad pa ima prednost, ki je Trabert ni imel — tudi v najtežjih trenutkih zna na svojem obrazu zadržati hladno, spokerski izraz.

EVROPA GA JE VEDNO BOLJ CENILA Samo enkrat so sestavljali rang lestvice — bil neizprosen ljubitelj iste igre — bolj zaupali svojemu čustvom kot računskim strojem. Vprašanje je bil — Hoad. Določili so mu drugo mesto na svetovni rang-lestevici, čeprav ni bil niti polfinalist v Wimbledonu ali Forest Hillsu.

Leto 1954, ko je prvokrat bil med največjimi favoriti v Wimbledonu in Forest Hillsu, je bil Hoad izločen že v četrtfinalu. Za svoje drugo mesto se je moral zadržati predvsem evropskim strokovnjakom — simpatijam, ki jih je Evropa vedno gojila proti temu teniškem razbijalcu. Istega leta je bil namreč Hoad na avstralski rang lestevici za Roseom in Rosewallom.

Letos je Lew Hoad prvak sezone. In to brez konkurence. Naposled je postal igralec, ki osvaja turnirje. Za njim so blesteče zmage v Roland Garon in Wimbledonu ter drugo mesto v Forest Hillsu.

Ce na ameriškem prvenstvu ne bi bilo Rosewalla, bi Hoad že prvo leto svojih velikih zmag dosegel rekord Crawforda, Dudgea in Traberta — zmagovalcev vseh treh klasičnih turnirjev v eni sezoni.

Dovolj rekordov Trener francoskih plavalcev Minville ni le zbiralec plavalnih rekordov svojih učencev. Ko je prenehal pred meseci s kajenjem, je dnevno spreminil dim čez 40 cigaret. "Bal sem se, da ne bi dosegel še enega rekorda. V kajenju, je opravil to dejanje in odletel ni prižgal več cigarete."

Flavio Costa na Portugalskem Zneni brazilski nogometni trener in bivši zvezni kapetan Flavio Costa je zapustil Južno Ameriko in odšel na Portugalsko. Sedaj je trener prvotnega kluba Porto.

Flavio Costa je zapustil Brazilijo, ker letan niso dovolj cenili njegovega dela.

Celje

TO IN ONO IZ CELJA

Pošta — član Stanovanjske zadrage

Kolektiv celjskih poštinskih uslužbencev se je letos odrekel 20 odstotnemu dopolnku in se s tem denarjem včlanil v Stanovanjsko zadrugo. Za prihodnji mesec se bošta dve družini vselili v novo stanovanjsko hišo.

Za prihodnje leto ima uprava okrajne pošte v Celju v načrtu zgraditi kopališče za svoje delavce.

Ko bo preurejena celjska železniška postaja, bo s tem odstranjena in ena železniška proga, da bodo režiserji in kostumarji delali ceneje, kaže, da bodo nekako izvolili — pravi upravnik Gledališča tov. Gradisnik. "Tudi naš projekt nameravamo spet izdati in mo le del istih ustanov, ki jih je priredila splošna študija in skušamo to nekako razumeti."

Kaj je novega v celjskem gledališču? Z različnimi ukrepi — tako, da smo dopustili nekaj ljudi, da bodo režiserji in kostumarji delali ceneje, kaže, da bodo nekako izvolili — pravi upravnik Gledališča tov. Gradisnik. "Tudi naš projekt nameravamo spet izdati in mo le del istih ustanov, ki jih je priredila splošna študija in skušamo to nekako razumeti."

Tovarna tehnič bo dobila novo lakirnico Tovarna tehnic v Celju je naposled dobila 4 milijone dinarjev kredita, da si bo uredila novo lakirnico. Bil je za to še skrajni čas. Levo tehniko je namreč v zadnjem času občutno stagniral prav zaradi slabega barvanja izdelkov. Zunanji trg ima razne zahteve glede barv, ki jim pa doslej "IT" ni mogla zgraditi.

Zaradi stalne redukcije električnega toka, letos ne bodo dosegli plana. V naših trgovinah se je v zadnjem času pojavila nova, uvožena vrsta gospodinjstkih tehničnih znamke "Exakt". Njena prodajna cena je 6000 dinarjev.

Dobra kupčija s sendviči

Na železniških postajah bifeji dobro delajo. Vlak postaja za nekaj minut, tako da imas ravno časa, da skočiš po sendvič in ga kar grede požveči. Dostikrat niti ne pogledaš, kaj si dobil v žemljici.

V bifeju na celjski postaji je pred nekaj dnevi inspekcija našla v prodaji žemljice, pri katerih je bil dobiček prodajalca kar 150-odstoten. V njih sta bili namreč samo po dve tanki rezini salame (tisto po 360 dinarjev kilogram). Če so taki sendviči v prodaji po 25 dinarjev, lahko sami izračunate dobiček.

Kdo bo skrbel za onemogle?

O vprašanih Sveta za socialno varstvo in varstvo družine koprške občine so razpravljali na nedavni seji občinskega ljudskega odbora v Kopru. Navedli so več primerov, da na podeželju prepuščajo neoblegane sorodnike občini in oskrbo, čeprav bi jih lahko sami preživljali. Gre za ljudi, ki nečesto skrbeti za onemogle starše in za duševno zaostale otroke. Odborniki so sklenili, da bodo odsele stroške za njihovo oskrbovanje v zadevnih ustanovah morali nositi svojci, če imajo posestva ali druge dohodke. Problematični pa so primeri, če gre za optante, ki so se izselili, svoje onemogle svojece pa prepustili v breme tukajšnjim oblastem.

Tovarna tehnic bo dobila novo lakirnico

Tovarna tehnic v Celju je naposled dobila 4 milijone dinarjev kredita, da si bo uredila novo lakirnico. Bil je za to še skrajni čas. Levo tehniko je namreč v zadnjem času občutno stagniral prav zaradi slabega barvanja izdelkov. Zunanji trg ima razne zahteve glede barv, ki jim pa doslej "IT" ni mogla zgraditi.

Zaradi stalne redukcije električnega toka, letos ne bodo dosegli plana. V naših trgovinah se je v zadnjem času pojavila nova, uvožena vrsta gospodinjstkih tehničnih znamke "Exakt". Njena prodajna cena je 6000 dinarjev.

IZPRED SODIŠČA V LJUBLJANI

Z nožem je izsiljeval denar

Ob česti med Skarudno in Vodiciami je gozd Ta kraj si je izbral za roparski napad 20-letni pleskarski pomočnik Izidor Zorman iz Repenji pri Vodicih, ko je letos 2. avgusta v večernih urah napadel neko delavko, ki se je peljala s kolesom domov. Nenadoma je skočil pred njo in jo prijel za roko, tako da se morala skočiti v kolesa. Zorman je zahteval, da mu izroči denar. Delavka se je branila in zatrdela, da nima pri sebi denarja, Zorman pa je opazil na krmilu cekar, ki ga napadena krevčito drži. Potegnil je iz žepa nož in začel z njim groziti. Verjetno bi bil s tem dosegel, da bi mu bila napadna izročila 700 din gotovine, ki jo je imela od svojega zaslužka v cekarju, če prav takrat ni bil privožen po cesti nek avtomobil in močno obvestil Zorman in napadeno. Zorman se je svetilke zbal in zbežal nazaj v gozd, napadena delavka pa je hitro skočila na kolo in se odpeljala.

Svetloba avtomobilskih žarometov pa je pomagala razkrinkati tudi napadalec. V njeni svetlobi je namreč napadena prepoznala Zorman in tako lahko dala poizvedovalnim organom potrebne podatke, da so ga izsledili. Zorman se je v začetku izgovarjal na vse načine in dokazoval, da tega večera sploh ni mogel biti na kraju napada, ker je bil takrat povsem drugod. Končno pa se je ujel in je moral priznati storjeno dejanje, ker mu je bilo dokazano, da je bilo njegovo zagovarjanje decela izmišljeno.

Za ta poskus kaznivega dejanja ropa je bil Zorman obsojen na eno leto zapor.

Ljudsko revijo Prešernove družbe OBZORNIK

dobite v vseh knjigar- nah, kioskih, trafikah

Kradel je kar doma

Mizararski pomočnik J. K. iz Nožice pri Ljubljani je čakal na to sodbo že kar v okrajnih zaporih v Ljubljani, kjer prestaja eno precejšnjo kazni. Njegov kazenski list je namreč že precej popisan in kaže, da J. K. ni kaj preveč zbirčen, če gre za protipravno pridobivanje premoženja na tuj račun. J. K. je bil že obsojen zaradi goljufije in tatvine.

Iz sedanje obsojbe pa je razvidno, da je odnesel svoji stanodajniku med njeno odsotnostjo ženski kosmulj, vrednih 24.000 din, moški suknič, vrednih 3000 din, žensko črno obleko, še pet ženskih oblik raznih barv v skupni vrednosti 6000 din, posteljno prevelko, moško zapesno uro, vredno 10.000 din in še več drugih predmetov, tako da znaša vrednost vseh ukradenih predmetov okrog 51.000 din.

Razen tega pa si je J. K. prilastil na škodo iste oškodovanke tudi žensko kolo, vredno najmanj 20.000 din. To kolo mu je bila namreč oškodovanka svoj čas posodila, da se je z njim vozil, ko pa je našel primerno priliko, ga je pa prodal za 25.000 din.

Za obe dejanji je prejel J. K. skupno devet mesecev zapor, odsedei bo pa moral dve leti in pet mesecev zapor, ker je sodišče in tej priliki upoštevalo še prejšnje kazni in izreklo celotno kazen. Obtožence je bil namreč obsojen pred okrajnim sodiščem v Kamniku zaradi tatvine na štiri mesece zapor, pred okrajnim sodiščem v Ljubljani pa dvakrat, in sicer lani zaradi goljufije in prisvojitve na eno leto in štiri mesece zapor, letos pa tudi že zaradi goljufije na štiri mesece zapor, prisojenih kazni pa do sedaj še ni prejel.

DNEVNE NOVICE

Čestitke

Na prirodoslovno-matematični fakulteti je diplomiral dr. Miha Likar. Čestitamo!

GLEDALISKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Cetrtek, 4. oktobra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Abonma H lanski.

Petek, 5. oktobra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Abonma U lanski.

Sobota, 6. oktobra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Abonma K lanski.

OPERA

Cetrtek, 4. oktobra ob 20: Puccini: »Tosca«. Zaključena predstava za delegate III. kongresa ginekologov Jugoslavije.

Sobota, 6. oktobra ob 19.30: Puccini: »Tosca«. — Otvoritvena predstava sezone 1956-57. — Izven.

Nedelja, 7. oktobra ob 19.30: Wolf-Ferrari: »Štirje grobjanji«. Izven in za podeljele.

Pri današnji uprizoritvi »Tosce« bo pela prvotna Tosca Vanda Gerlovičeva, Mario Caravadossi bo Miro Brajnik, Scarpia Samo Smerkolj. V sobotni uprizoritvi »Tosce«, ki bo otvoritvena predstava operne sezone 1956-57, bo zasedba glavnih vlog ista.

SENTJAŠKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 6. oktobra ob 20: Malenšek-Fregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevigr. Izven.

Nedelja, 7. oktobra ob 20: Malenšek-Fregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevigr. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-860.

Abonma za sezono 1956-57 je že razpisano. Prilave se sprejemajo dnevno v pisarni gledališča v Mestnem domu od 10-12 in od 16-18. Abonma se lahko naroči po telefonu na št. 32-860.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Avgust Tancar, Gosposvetska 23, telefon 278.

KINO

»RADIO«: francosko-nemški barvni film »Cigan baron«. Predstavi ob 19 in 20. V glavni vlogi Georges Guetary in Paul Hörbiger. Prodaja vstopnic od 9-11 ter od 16 dalje. V petek isti spored — zadnjikrat!

»PLAVZ«: ameriški barvni film »Praviljen naboje«. Predstavi ob 19 in 20. V glavni vlogi Jean Simmons. V petek isti spored — zadnjikrat!

Z BLEDA

KINO

Ameriški barvni film »Veselo izkrcavanje«. V glavni vlogi Mickey Rooney. Predstava ob 20.

VESTI IZ KRANJA

KINO

»STORČI«: italijanski barvni film »Turek - Napolitanec«. Predstave ob 16, 18 in 20. Danes zadnjikrat!

»TRIGLAV«, PRIMSKOVO: jugoslovanski film »Ne obračaj se snc«. Predstava ob 19.30.

UPRAVNI ODBOR

Strokovnega združenja lesnoindustrijskih podjetij LR Slovenije

razpisuje mesto

TAJNIKA

Pogoji: primerna izobrazba, organizacijska sposobnost in popolno poznanje problematike lesne industrije. Plača po dogovoru. — Nastop službe čimprej.

Ponudbe z življenjepisom je poslati do 18. oktobra 1956 na Strokovno združenje lesnoindustrijskih podjetij LRS, Ljubljana, Kidričeva 1/I.

3773

Umrl je naš oče, stari oče, brat in stric

RUDOLF SRIMŠEK

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 5. oktobra 1956 ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške veže na pokopališče Zale.

Ljubljana, Bjelovar, Kumanovo, 3. oktobra 1956.

Zalujoci otroci: Rudi, Cveta, por. Kremsar, Boža, por. Kovač in Metka, por. Stankovič z družinami, Valenčakovi ter ostalo sorodstvo.

Kaj zdaj,

HANS FALLADA

ROMAN FANT?

72

Ovčka mu je z nasmehom prišla naproti. Kadarkoli je zadnje dni prišel domov, se mu je zdelo, da se mora nekaj zgoditi, pa ni bilo nič. Tako vendar ne gre dalje, je razmišljal, kakšna je že Ovčka! Napeta je kot boben, njeno poprej tako belo kožo pa prepletajo neštete modre in rdeče žile.

»Dober dan, ženka,« jo je poljubil. »Kropelin mi je dal prosto.«

»Dober dan, Fant,« je odgovorila. »Lepo! Nikar ne kadi takoj, najprej bova jedla.«

»Oh, prav zdaj bi tako rad kadil. Ali ne bi s kosilom še malce počakala?«

»Seveda,« je odgovorila in sedla na stol. »Kako je bilo?«

»Eh, kot vedno. Pa doma?«

»Tudi kot vedno.«

Pinneberg je vzdihnil: »Ta pa se pusti čakati.«

»Bo že, bo že, Fant moj! Večina je že mimo.«

»Preneumno,« se je oglasil čez čas, »nikogar ne pozna. Lahko bi šla koga vprašat. Kako pa boš vedela, kdaj se bo začelo. Mogoče te bo kar tako kaj bolelo.«

»Mislim, da bom že opazila, Fant moj.«

Medtem je pokadil cigareto do konca, nato pa sta sedla za mizo.

»Glej no,« je rekel Pinneberg, »pečenka! Saj to je kot ob nedeljah!«

»Svinina je poceni,« se je opravičevala. »Pa še za jutri sem spekla, potem boš imel... Potem bova imela več časa zase.«

»Mislim sem, da bi prav počasi šla do grajskega parka. Tam je zdaj tako lepo.«

»Jutri zjutraj, Fant, jutri zjutraj.«

Ko sta pomivala posodo, je Ovčka — prav takrat je imela krožnik v rokah — zaječala iz vsega grla. Najprej je bila modra, potem siva, nazadnje pa močno rdeča v obraz.

»Kaj pa je, Ovčka?« se je ustrašil in jo zanesel na naslanjač.

»Kriči,« je zašepetala in ni imela nič več časa zanj. Kar tako je sedela sklonjena daleč naprej, krožnik pa je še vedno držala v roki. Fant je stal pred njo in ni vedel, kaj bi. Pogledal je proti oknu, nato k vratom. Najraje bi zbežal. Božal jo je, vmes pa razmišljal, ali naj pokliče zdravnika. Rahlo ji je vzel krožnik iz rok.

Ovčka se je spet zravnala, dobivala je poprejšnjo barvo, potem pa si je brisala obraz.

»Ovčka,« je zašepetala, »moja Ovčka.«

»Da,« je rekla in se smehljala. »Zdaj se bova morala odpraviti. Zadnjič sem imela med krči celo uro odmora, to pot pa samo štirideset minut. Pa sem mislila, da bova poprej še pomila posodo.«

»Pa mi nisi nič povedala in še cigareto sem kadil pred kosilom.«

»Saj je še čas! Ko bo šlo zares, se bodo krči ponavljali vsakih nekaj minut.«

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film

»Izogibaš se diabla«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Audie Murphy. — Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje. — Film je na sporedu do 8. oktobra.

KINO »VIC«

Angleški film

»Jaz in gospod minister«

Tednik: »Ivan Cankar«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 in od 14 dalje. — Film je na sporedu do 10. oktobra.

KINO »UNION«: jugoslovanski film »Osumljen«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Mirko Vojkovič.

KINO »KOMUNA«: ameriški barvni film »Dva tedna ljubezni«. Tednik: F. N. 38. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Film je na sporedu do 8. t. m. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo v kino »Sloga« pa od 9 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Rapsodija«

V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Vittorio Gassman ter John Erikson. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»Peter Pan«

Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Umetniški zavod za litografijo LJUBLJANA • IGRISKA 6

razpisuje mesto

RAČUNOVODJE

Pogoji: dovršeni srednji tehnikum, ali večletna praksa na tem področju. — Nastop službe s 15. oktobrom 1956 — Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe z življenjepisom je poslati na Upravni odbor podjetja do 10. oktobra 1956.

3767

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR LITJIA

razpisuje mesto

upravnika

gostinskega podjetja »MAJOLKA« v Šmartnem pri Litiji

Pogoji: strokovna izobrazba iz gostinske stroke. Ponudbe s kratkim opisom dosežanj zaposlitve v gostinski stroki pošljite Občinskemu ljudskemu odboru v Litiji, odtok za gospodarstvo.

Nastop službe s 1. novembrom 1956.

3771

Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora RADEČE, razpisuje na podlagi člena 60 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti

mesto direktorja

Industrije gradb. materiala Rače, Zidani most

- POGOJI:**
- a) diplomiran tehnik gradbene stroke z najmanj 3-letno prakso v delih gradbeništva;
 - b) s srednjo strokovno izobrazbo z' najmanj 6-letno prakso v proizvodnji gradbenega materiala.

Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe z navedbo dosežanj izkušenj, dokazilom o strokovni izobrazbi in kratkim življenjepisom pošljite na naslov: Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Rače.

3739

RAZPIS

Na podlagi čl. 1 Zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del ter čl. 5 Pravilnika o postopku pri javni pisarni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. l. RS št. 17/52) razpisuje Zavod za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana javno pisarno licitacijo za oddajo samo gradbenih del za šest stanovanjskih blokov B 1 do B 6 ob Šišenski cesti v Ljubljani. Licitacija bo dne 24. oktobra 1956 ob 10. uri v prostorih Zavoda za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana, Kidričeva ulica št. 7/VIII. nadst. Predračunska vsota samo za gradbena dela (brez obrtniško-instalacijskih del) znaša za en blok 37.640.000 din (zaokroženo), za šest blokov skupaj 225.840.000 din (zaokroženo).

Stanovanjski bloki B 1 do B 6 bodo oddani zaradi lege gradbišča enemu podjetju, zato morajo ponudniki staviti ponudbe za vseh šest stanovanjskih blokov.

Rok za izvedbo gradbenih del: v tem letu, t. j. do 31. decembra 1956, je treba izvršiti za blok B 1 in B 2 temelje in kletno zidovje, za blok B 3 in B 4 temelje. V letu 1957 je treba izvršiti vsa dela do vključno III. faze in kritje strehe

- za blok B 1 in B 2 do 31. julija 1957,
 - za blok B 3 in B 4 do 30. oktobra 1957,
 - za blok B 5 in B 6 do 15. decembra 1957.
- Vsa ostala dovršitvena gradbena dela pa morajo napredovati tako, da ne bodo ovirala obrtniško-instalacijskih del in je dokončni dovršitveni rok za vsa dela:
- za blok B 1 in B 2 do 15. novembra 1957,
 - za blok B 3 in B 4 do 15. julija 1958,
 - za blok B 5 in B 6 do 15. oktobra 1958.

Varščino v znesku 0,2% predračunske vsote (za šest blokov) je treba predložiti z garancijskim pismom ali na drug primeren način najkasneje 30 dni pred licitacijsko obravnavo.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpisi Pravilnika o postopku pri javni licitaciji za oddajo gradbenih del (Uradni list LRS, št. 17/52).

Ponudbe se bodo sprejemale na dan licitacijske obravnave, t. j. v sredo, dne 24. oktobra 1956 do 10. ure v prostorih Zavoda za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana, Kidričeva ulica št. 7/VIII. nadstropje. Projektni elaborati in splošni pogoji bodo interesentom na razpisno od 10. oktobra 1956 dalje vsak poslovnih dan od 12. do 14. ure v prostorih Zavoda za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana, Kidričeva ul. št. 7/VIII nadstropje (nova palača »IMPEX«).

Investitor:
ZAVOD ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO
OLO Ljubljana

PRODAJA

osnovnih sredstev

Na podlagi čl. 154 uredbe o izvrševanju proračunov in o računovodstvenem poslovanju državnih organov in zavodov (Uradni list FLRJ, št. 35/1955) in v skladu z nalogom državnega sekretariata za finance LRS, bo

RADIO LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica 17

Prodajal na javni licitaciji naslednja osnovna sredstva:

- pisalne mize • strojepisne mizice • odložne mize • razne omare • klubske fotelje • električni gramofon • železno peč • železne postelje • poltovorni avtomobil »Fiat« in drugo

Predmeti bodo naprodaj samo državnim in združnim organizacijam.

Prodaja bo dne 13. oktobra 1956 ob 9. uri v prostorih Radio Ljubljana, Tavčarjeva ulica 17.

3770

Inštitut za elektrozeve

Ljubljana, Linhartova 35

razpisuje delovna mesta za:

več finančnih knjigovodij
za delo v finančnem in obratnem knjigovodstvu, finančni in organizacijski kontrolni službi. (Za kontrolno službo pridejo v poštev tudi upokojenci, predvsem revizorji)

več materialnih knjigovodij
za delo v materialnih in mezdnih knjigovodstvih

več skladiščnikov
za samostojno delo in vodstvo skladišč materiala elektro in kemične stroke

orodjarja — mojstra
z večletno prakso na tem mestu

več kvalificiranih kleparjev

več kalkulantov
v proizvodnji

več konstruktorjev

s področja šibkega toka in konstruktorjev strojnikov

več tehničnih kontrolorjev
Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru

Ponudbe s kratkim življenjepisom in navedbo dosežanj prakse pošljite na personalni oddelk Inštituta za elektrozeve, Ljubljana, Linhartova 35.

3672

RADIO LJUBLJANA

Spored za četrtek, 4. oktobra
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.30 do 6.40 Reklame — 7.10 Zabavni zvoki, vmes od 7.20—7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Naši najmlajši pojo — 11.15 Cicibanom — dober dan (Voja Carič: Pilot Nikola) — 11.30 Simfonični ples — 12.00 Lahak opoldanski glasbeni spored — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Milko Trstnjak: Pripravimo se na trgatve — 12.40 R. Wagner: Uvertura k operi »Tannhäuser«; Zoltan Kodaly: Intermezzo iz opere »Hary Janos« — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe — 14.30 Pionirski kotiček — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature: Emile Zola: Beznica — 16.00 Z jugoslovanskimi solisti in skladatelji — 17.10 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Radijska univerza: Rudolf Brce: O konzerviranju muzejskih predmetov — 18.15 Charles Gounod: Baletna glasba iz opere Faust — 18.30 Obisk na Ginekološki kliniki (reportaža) — 18.45 Poje Ljubljanski komorni zbor — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Četrtek večer doma: Čin pesmi in napevov — 21.00 Slovenska polska lirika (dij. glasbena oddaja) — 21.30 Ciklus Beethovnovih godalnih kvartetov — 22.15—23.00 Po svetu jazz — 22.15—23.00 UKV program: Iz opernega sveta — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Spored za petek, 5. oktobra

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.30—6.40 Reklame in obvestila — 7.10—8.00 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20—7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zborovska skladbe slovenske glasbene romantike — 8.30 Radijski roman — William Woods: Manuela — VIII. — 8.50 Koncert po željah — 9.45 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) Mrzel veter tebe žene... b) Maček Murko in njegova zgodba — 10.15 Popevke in ritmi — 11.00 Za dom in žene: Konzerviranje zelenjave — 11.40 Opoldanski operni spored — 12.00 Slovenske skladbe za pihalno godbo igra kapela Ljudske milice p. v. Rudolfa Starca — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Jože Španring: Zadržajmo voluharja na njah — 12.40 Klavirske skladbe Johannesa Brahmsa, izvaja pianist Irvin Schenkman — 13.15 Ča melodije do melodije — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) Mrzel veter tebe žene... b) Maček Murko in njegova zgodba — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature — Vera Panova: Serjoža in njegov očin — 16.00 Popoldanski simfonični koncert — Antonio Vivaldi: Koncert za dve trobenti in orkester — Anton Bruckner: Simfonijski št. 4 v Es-duru »Romantične« — 17.10 Sportniki, pozor! 17.30 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Ljudje med seboj — Dr. Leon Zlebnik: Uvodna beseda k zadnjemu ciklu — 18.15 Slovenske narodne v priredbi Danila Bučarja in Cirila Freglja — 18.30 Iz naših lokativov — 18.45 Igra tamburaški orkester p. v. Matka Sijakovića — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Oddaja ob 35. letnici varne »Saturnus« — 20.00 Tedenski znanje-politični pregled — 20.15 III. jugoslovanski radijski festival »Pesmi in plesov narodov Jugoslavije« — I. oddaja — 21.15 Oddaja o morju in pomorskih 22.15 Igra Plesni orkester Radio Ljubljana — 22.30 Mednarodna radijska univerza — a) H. Spencer Jones: Nekdanji in sedanjí nazori o vesolju (VII) — b) Gerhard Domagk: Antibiotiki — I. (Sulfamidni — streptokoki in pneumokoki) — 22.50—23.00 Melodije za lahko noč — 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba)

DROBNI OGLASI

MOSKE IN ZENSKO sprejmemo za spovedniško službo. Pogoj: najmanj 6 razredov osnovne šole, stanovanje v Ljubljani, moški vojaščne prosti. — Sprejmemo tudi šoferje C in D kategorije, visokokvalificirane mehanike in delavce za delavnice. Plača po tarifnem pravilniku. Zglasti se v upravi ECZ, remiza. 3758

STROJEPIŠKA z znanjem stenografije, želi zamenjati službo v Ljubljani. Ponudbe v upravo LP pod »Stenografija«. 3777

DIPLOMIRANI PRAVNIK z večletno prakso išče primerno zaposlitev v obmoškem kraju. Pogoj: komfortno družinsko stanovanje. Pisarne ponudbe v upravo LP v Ljubljani pod »Delavens«. C 242

KURIRKO išče eksportno podjetje v Ljubljani. Ponudbe pošliti v upravo LP pod »K 246«. 3775

PRODAMO

opremo za manufakturno trgovino

v dobrem stanju. Naslov v ogl. oddelku Ljudske pravice. 3769

PREDILNICA LITJA

razpisuje

naslednji delovni mesta za: **tehničnega vodjo**

Pogoji: tehnična fakulteta in najmanj 5 let prakse v tehnični stroki ali srednješolska izobrazba in najmanj 10 let prakse v tekstilni stroki

šefa biroja za napredek proizvodnje

Pogoji: visokošolska izobrazba (pravno ekonomska ali tehnična fakulteta), praksa zaželena; ali srednješolska izobrazba in najmanj 5 let prakse v tekstilni stroki oziroma v drugi stroki na podobnih delovnih mestih z 10 let prakse.

Plača po tarifnem pravilniku. Družinsko oziroma samsko stanovanje zajamčeno. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

3740

PRVI SEJEM

JUGOSLOVANSKEGA IZVOZNEGA BLAGA V LJUBLJANI

Kvalitetni proizvodi se uspešno uveljavljajo na domačem in tujem tržišču

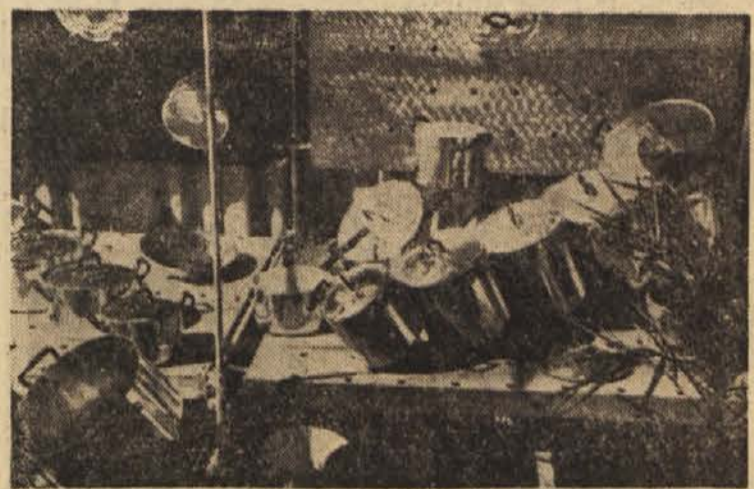
Med številnimi razstavljenimi vzorci na prvem sejmu izvoznega blaga Jugoslavije na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani vzbujajo upravičeno pozornost vseh obiskovalcev sejma zlasti kvalitetni izdelki podjetja »TITO«, Sarajevo-Vogošča. To podjetje je v zadnjih letih preorientiralo precejšen del svoje proizvodnje na razne izdelke široke potrošnje. Med temi je najštevilneje zastopana aluminijasta posoda z zelo bogatim sortimentom.

Podjetje »Tito« iz Sarajeva hitrega kuhanja tudi živila ne Vogošča izdeluje aluminijasto posodo najrazličnejših oblik, velikosti in kvalitete. Tu vidimo aluminijasto posodo najmodernejše oblike s tankimi in debelimi stenami, ki je izdelana s posebnim postopkom. Podjetje izdeluje tudi aluminijaste lonce za kuhanje pod pritiskom vroče pare (Papirnov lonec), dalje aluminijaste posode za mleko, aluminijaste krožnike itd. Vsi ti izdelki iz aluminija so visokokvalitetni. Prav zaradi tega se ti izdelki uspešno uveljavljajo na tržišču.

BOGAT SORTIMENT KVALITETNE ALUMINIJASTE POSODE

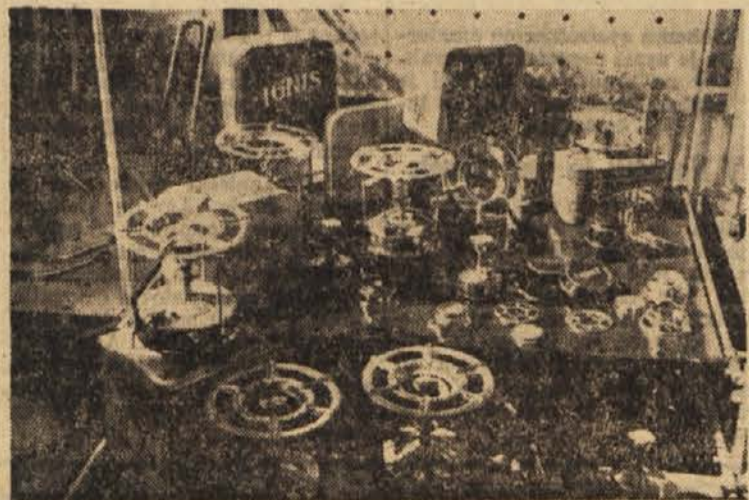
Posebno pozornost vzbujajo aluminijasta posoda z debelimi stenami, ker se v takih posodah lahko kuha tudi na najmočnejših električnih in plinskih pečeh, ne da bi se zaradi tega poškodovala in deformirala. Zahvaljujoč se izdelavi s posebnim postopkom lahko tako težko aluminijasto posodo z uspehom uporabljamo tudi pri večjih temperaturah, ki jih dajejo sodobni štedilniki. Vsem gospodinjam je znano, da se aluminijasta posoda s tankimi stenami pri visokih temperaturah pogosto zvija ter nato zadrži zverženo dno in stene. Razen tega površina mnogih aluminijastih posod doslej ni bila gladka ter se je zaradi tega zelo težko čistila.

Vse te slabosti so s kvalitetnimi izdelki podjetja »Tito« iz Sarajeva odstranjene. Njihova aluminijasta posoda zadrži trajno gladko zunanjo površino. Ra-

Oglejte si na Gospodarskem razstavišču bogat sortiment kvalitetne aluminijaste posode, ki jo tokrat razstavlja podjetje »Tito«, Sarajevo-Vogošča

kakor pa pri navadni posodi, toda pri tem je treba upoštevati vse prednosti, ki jih nudijo, in prav lahko bomo gotovili, da so aluminijaste posode zaradi svoje odlične kvalitete ter prihranka na električni energiji pravzaprav najcenejše. Računamo lahko tudi s tem, da se bo z razširitvijo proizvodnje aluminija v naši državi znižala tudi cena aluminijastih izdelkov. Ra-

Na tržiščih Bližnjega vzhoda je zlasti veliko zanimanje za razne vrste kuhalnikov, ki jih razen neštetih drugih predmetov za široko potrošnjo izdeluje podjetje »Tito«, Sarajevo-Vogošča

zen tega pa aluminijasta posoda z debelimi stenami prihranjuje tudi toploto. Poizkusi so pokazali, da se pri kuhanju z aluminijasto posodo, ki ima debele stene, na električnem štedilniku prihrani okrog 25 % električne energije, kajti debele stene posode prevzemajo toploto ter jo tudi zadržijo.

Posode za mleko iz aluminija so izdelane iz posebne aluminijaste legure. Njihova posebnost je tudi v tem, da posamezni deli niso varjeni, temveč so izdelane iz enega samega kosa, torej brez šivov in robov, v katerih se sicer zadržuje nesnaga in razne klice, ki razkrajajo mleko. Te mlečne posode, ki jih izdelujejo za 5, 10, 30 in 50 litrov, so mnogo trpežnejše od desedanjih.

Posebno pozornost vzbujajo med razstavljenimi predmeti zlasti aluminijasti lonec za kuhanje pod pritiskom vroče pare. S tem se čas kuhanja skrajša na četrtno normalnega časa, zaradi

V TUJINI SE ZLASTI ZANIMAJO ZA PRAKTIČNE KUHALNIKE

Podjetje »Tito« iz Sarajeva (Vogošča) je osvojilo tudi proizvodnjo raznih drugih proizvodov za široko potrošnjo. Tu bi na prvem mestu omenili zlasti razne vrste kuhalnikov na spirit, petrolej, bencin ali elektriko. Bencinski kuhalnik je zlasti praktičen za turiste, saj tehta komaj 0,25 kg ter zavzema prostor 2,5 del. Prav tako preprost in praktičen je tudi spiritalni kuhalnik, pri katerem lahko uporabljate spirit v trdnem stanju. Električni kuhalniki (rešoji) zaradi svoje lepe oblike in kvalitete izdelave hitro osvajajo tržišče. Zlasti se je uspešno uveljavil na tujem tržišču petrolejski kuhalnik, ki ga tvornica že

izvažajo predvsem na Bližnji vzhod. V tujini stalno narašča povpraševanje po teh kvalitetnih izdelkih, kar pomenja zopet nov vir dragocenih deviz.

Tvornica »Tito« ni pozabila niti na otroke. Zanje je izdelala lično sodobno igračo »romobile« in sicer moderne oblike, s krogličnimi ležaji ter dveh tipov. Romobili imajo razen tega tudi gumijaste obroče na kolesih, težki so le 6 kg, a njihova nosilnost je 80 kg.

SODELOVANJE Z DRUGIMI PODJETJI — ZBOLJŠANJE PROIZVODNJE

Tvornica izdeluje tudi rezervne dele za dvokolesa, in sicer sprednjo in zadnjo os (prosti

tek) ter kovane vilice za prednje kolo. Praksa je pokazala, da takšna kooperacija s drugimi podjetji prispeva k zboljšanju proizvodnje.

V kooperaciji z drugimi podjetji izdeluje tvornica »Tito« tudi drobne dele za spajanje železnih stebrov za daljnovo. Ortogonalne spojnice za gradbeništvo so lahke kovane konstrukcije, izdelane iz najboljšega jekla ter se zelo lahko montirajo. Izdelujejo jih v kooperaciji z Železarno Sisak. Prej teh delov nismo proizvajali, temveč smo jih uvažali. Sedaj pa jih bomo lahko že skoraj ponudili tujemu tržišču, saj kvaliteta domačega izdelka v ničemer ne zaostaja za inozemskimi.

Tvornica »Tito« izdeluje razen tega tudi suporno brusilno napravo, zelo precizno, kvalitetno in praktično, kakor tudi specialne vrste raznega rezaneža in tudi kontrolnega orodja, dalje drobne galanterijske predmete kot n. pr. razne zamaške, skatle, ribiške potrebščine itd. Tu izdelujejo tudi okovje za zaboje ter vse vrste embalaže, gradbeno, mizarstvo in kuhinjsko pohištvo, vse vrste kuhinjskih zabojev in embalaže.

Tvornica »Tito« sprejema razen tega v izdelovanje vse predmete sorodnih področij, če gre za večja serijska naročila. Tvornica ima tudi lastni laboratorij, kjer izvršujejo naj sodobnejšo kontrolo izdelkov ter preizkušajo najnovejšo tehnične pridobitve.

Tvornica »Tito« izdeluje tudi eksplozive za površinska miniranja ter s stalnim raziskovanjem izpopolnjuje tudi te vrste svojih proizvodov. Večina naših kamnolomov že uporablja eksploziv FTV-3, ki ga izdeluje ta tvornica ter spada med najmočnejša rušilna sredstva, ki jih proizvajamo pri nas.

Kakor vidimo iz navedenega kratkega pregleda bogatega sortimenta najrazličnejših proizvodov tvornice »Tito«, so ti proizvodi kvalitetni ter si uspešno utirajo pot ne le na domačem tržišču, temveč tudi na tujem, zlasti na Bližnjem vzhodu.

METEORJI in radijski prenos

Aparat za radijska sporočila na velike razdalje

Nedavno so znanstveniki pod vodstvom dr. Forsytha po štiriletnem raziskovalnem delu izpopolnili posebno tehniko oddajanja radijskih poročil na velike razdalje. Pri tem so uporabili kot posrednika sledove, ki jih puščajo vsako uro v vrhnjih plasteh zemeljskega ozračja drobni meteorji.

Dr. Forsyth je spoznal, da je sledove, ki jih puščajo meteorji v ionosferi, mogoče uporabiti kot pomožno sredstvo pri upostavljanju radijskih zvez. Sledovi so kakih 100 kilometrov nad zemeljsko površino, sestavljajo pa jih ionizirani delci, od katerih se odbijajo radijski valovi.

Vsakdo je pač že s prostim očesom videl ognjeno sled meteorja na nočnem nebu; pri tem sistemu pa ne pridejo v poštev veliki meteorji, marveč majhni, glavni bučice enaki meteoriti, ki puščajo v ionosferi za seboj jasno elektronsko sled.

Radijski oddajnik in vse druge naprave so sorazmerno preproste, metoda je zanesljiva, si-

stem pa zelo učinkovit, saj je mogoče prenašati radijska sporočila na velike razdalje. Aparat je dobil ime Jannet, uporablja pa frekvence, ki so bile doslej v rabi samo za majhne razdalje in za televizijo. Te frekvence niso tako obremenjene kot tako imenovani srednji in kratki valovi, zato tudi ni toliko motenj.

Aparat Jannet deluje takole: na zemeljski površini sta oddajnik okoli 1500 kilometrov vsakega. Postaji nenehno oddajata v atmosfero elektrone. Brž ko nastopijo motnje, strečno osebje ve, da so snopi elektronov naleteli na meteor. Ko s tem aparatom odkrijejo primerno usmerjeno meteorsko sled, začne oddajnik avtomatično pošiljati poprejšnje sporočilo, ki ga drugi oddajnik prestreže. To sporočilo se odbije od meteorske sledi v vrhnjih plasteh zemeljskega ozračja, potem pa ga sprejme druga postaja.

Ker je mogoče vsak meteor izkoristiti samo nekaj sekund, morajo biti sporočila kratka in

zelo hitro oddana. V ta namen so začeli uporabljati elektronske možgane, ki prestrežejo sporočilo in ga potem natipkajo z navadnimi črkami. Ker so meteorji v vrhnjih zračnih plasteh dokaj pogosti, torej pri oddajanju poročil ni posebnih težav.

Aparat je skoraj povsem neodvisen od drugih pojavov v ionosferi, na primer od polarne svetlobe, ki pogosto preprečuje jasne radijske zveze. Zato se je sistem obnesel zlasti na kanadskem severu, ki je skoraj ves pod vplivom polarne svetlobe.

POPER - črno zlato

Iz Indije so ga prenesli v mnoge tropske pokrajine

Velika jadrnica je sredi noči tiho zaplula v temačen zaliv in vrgla sidro z manj hrupa, kot ga napravi riba, ki pljuskuje z repom po gladini. Vse naokoli je bila tema, le na severnem nočnem nebu so se črtali obrisi planinskih vrhov kot nekakšni stražarji nad otokom Sumatro.

Se preden je posadka razpostavila stražarje po krovu, so začele skakati čez ograjo do pasu gole temne postave. Z divjimi krikami so malajski razbojniki šinili med mornarje in vihteli nad njimi svoje kratke meče.

Ko so se ameriški trgovci pred poldrugim stoletjem odpravili iskati drobno črno zrnje ostrega okusa in močnega duha, so se podobni dogodki vrstili na obalah Sumatre skoraj noč za nočjo. Zaradi tega zrnja so se ljudje izpostavljali največjim nevarnostim, življenje so tvegali zaradi — popra.

Popper je ena najbolj priljubljenih in verjetno tudi najstarejših začimb, kar jih pozna človek. Iz zgodovine vemo, da so popper uporabljali že v četrtem tisočletju starega štetja, v petem stoletju pa je gotovski kralj Alarich pri obleganju Rima zahteval kot odkupnino med drugim 1500 kilogramov popra. V Evropi in na Srednjem vzhodu je bil popper razkošje, ki so si ga lahko privoščili samo najbogatejši ljudje. Skoraj v vsem srednjem veku je veljal za učinkovito zdravilo. Tako je na primer zapisano v neki knjigi zdravniških receptov iz 15. stoletja: »Tisti, ki ga bolijo noge, naj zaužije devet zrn popra, pa bo zdrav.«

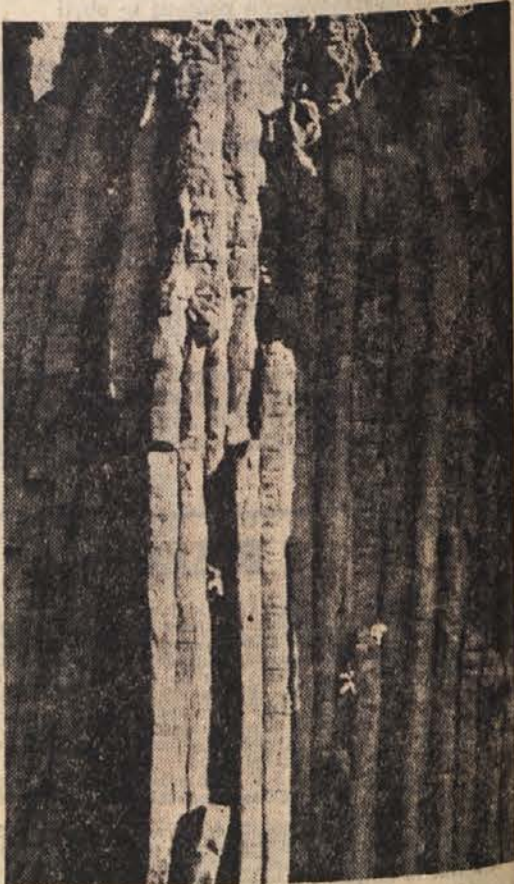
Eno svojih raziskovalnih potovanj je posvetil Vasco de Gama popru. Leta 1498 je kot prvi pomorščak obkrožil Rt dobre nade. Podobne težnje je imel tudi Kristof Kolumb, ki je iskal »deželo začimb in dišave«.

Neki angleški zgodovinar je napisal, da je »Anglija vtaknila roke v lonec s poprom po zgodovinskem potovanju Francisca Drakea okoli sveta. Ta pomorščak je po vrnitvi pripovedoval o bogatih otokih v južnih morjih. Med drugim je omenjal popper. Anglija je na lovu za temi bogastvi zgradila močno ladjevje ter osvojila Indijo, Ceylon, Singapur in druge dežele.«

Hudičev STEBER

Dolga leta je bila skoraj 300 metrov visoka, malone navpična stena Hudičev steber v Wyomingu — skalovje je ognjeniškega izvora — prizorišče množične preizkušnje plezalskih sposobnosti planincev. Ob nedavni proslavi — minulo je petdeset let, kar je prvi planinec preplezal to skalovje — se je zagnala v steno množica plezalcev. Večji posnetek kaže ljudi kot bele pike v steni, manjši pa posreduje podobo Hudičevega stebra

Nova vrsta kokoši

Pred nekaj leti so vzgojili v Ameriki nove kokoši, ki so se že udomačile v najrazličnejših delih sveta. Njihovo belo meso ima baje okus fazana in divjane kokoši. Da bi bil okus po divjaci še močnejši, dajejo tem ko-

košim za hrano orehe in borovnice, medtem ko dobivajo piščančje mleko, do bi bilo njihovo meso kar najbolj belo! Novo vrsto kokoši so dobili s križanjem malajskega petelina — te uporabljajo izključno za slaviteljske dvoboje — s kokošmi najboljših angleških pasem. Po zunanosti spominjajo nove kokoši na pritlikave purane in tehtajo okoli pol kilograma. Potemtakem po vsej verjetnosti za te imenitne kokoši z okusom po divjaci ne bo treba prav mnogo orehov in borovnic, ker bi bilo steer boljše, da bi borovnice in orehe pojedli kar nepredelane...

Ponev za dve toni rib

V ponvi, ki je bila v premeru široka štiri metre in je imela šest metrov dolg držaj, so pred kratkim v zvezi z nočnim slavnostjo na obali Trasimenskega jezera spekli natanko dve toni rib. To je po vsej verjetnosti največja ponev na svetu. Te ne navadne slavnosti se je udeležilo 20.000 Italijanov in tujih turistov. Slavnost je dosegla vršek v trenutku, ko so izbrali 19-letno Marijo Ramacci za »miss ribjega festivala 1956«, kakor imenujejo to že tradicionalno vsakoletno slavnost.

BETONSKA GNEZDA

Ce vemo, da nam en par ptic pevk uniči v letu dni 75 kilogramov najrazličnejših žuželk, 120 milijonov njihovih jajčec in okroglo 150.000 gosencih, tedaj ni nikakršna nenavadnost, če so v Nemčiji izdali vrsto ukrepov, s katerimi nameravajo zvišati število koristnih ptic pevk. Ti ukrepi so tem potrebnjši, ker vse bolj in bolj izginjajo gozdovi in grmovje, kjer so si lahko ptice v miru in samoti spletale gnezda. Zaradi izsekavanja gozdov so ptice pevke v nekaterih pokra-

jinah takorekoč že popolnoma izginile.

Zdaj pa so začeli umetno postavljati na mnogih krajih poleg nemških avtomobilskih cest in še posebno na mostovih posebna betonska gnezda za ptice. Ta umetna gnezda imajo najrazličnejšo velikost, to pa zato, ker so namenjena različnim vrstam ptic pevk. Tako bodo imela gnezda za vrabce odprtino 32, za sinice pa 27 milimetrov. Ta umetna gnezda bo zaradi čiščenja mogoče odpirati. Kot pravijo strokovnjaki in opazovalci, so se številne ptice že naselile v ta umetna gnezda.

Obrvi si striže

Neki Američan ima tako dolge obrvi, da bi mu povsem pokrile oči, če bi si jih ne strigel. Ko mu je bilo 40 let, so začele naglo rasti. V nekaj tednih so dosegle dolžino 14 cm, potem pa jih je moral prvič ostrigati.

Churchill mlajši ni vedel

Randolph Churchill, sin bivšega predsednika britanske vlade, je med bivanjem v ZDA nastopil tudi na televiziji. Sodeloval je v enem izmed številnih tekmovalnih ugibanju pravičnega odgovora na zastavljeno vprašanje. Ko se je prijavil, si je izbral področje. Dejal je, da bo odgovarjal na vprašanja o angleškem jeziku.

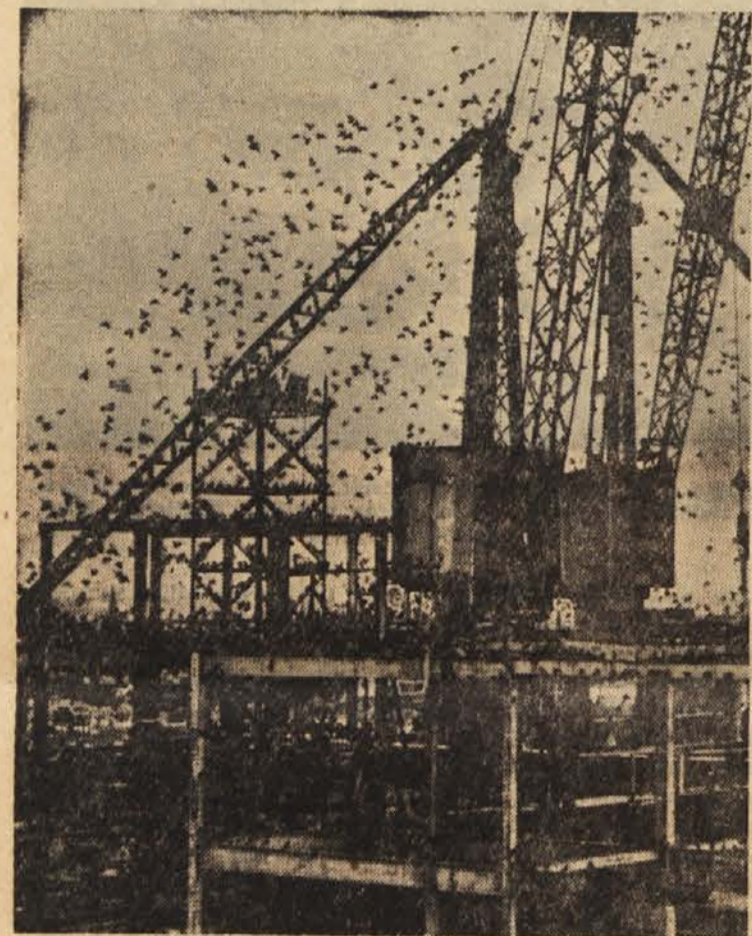
Na prvo vprašanje, ki mu je prineslo 64 dolarjev, je odgovoril pravilno, drugo vprašanje pa se je glesilo: »Zemeljski agent v občini Mayo je bil leta 1880 tak tiran, da so se ljudje združili in niso več hoteli imeti z njim nobenih osebnih, niti poslovnih odnosov. Katera angleška beseda je nastala v zvezi s tem človekom?« Pravični odgovor bi bil takle: »Boycott. Agentu je bilo ime kapetan Boycott.«

Churchill mlajši je začel razmišljati, potil se je od napa, pa ni našel pravega odgovora. Čas je minoval, program je bil zaključen, preden se je Churchill spomnil te besede. Voditelj programa March je sporočil, da bo Churchill lahko poskusil srečo naslednjo nedeljo, to pa je bilo proti pravilom in so bili gledalci zelo presenečeni.

»Gospodarje programa pa se niso strinjali z Marchovo odločitvijo in so jo razveljavili. Churchill je mirno sprejel to odločitev; dejal je, da se strinja s njo, in da ga je Marchovo mnenje presenetilo. Dodal je še, da samega sebe ne more razumeti, kako da se ni spomnil nečesa, kar pravo gotovo zna.«

»Zakaj moram poljubiti teto? Saj sem že ves čas priden!«

Drobne ZANIMIVOSTI

TROPSKI KRAJI — REZERVOAR TOPLOTE

Angleški znanstvenik prof. Miller je mnenja, da bo mogoče najti način, kako prenesti »toplotne zaloge« tropskih krajev na področja z umernero klimo. Tam bi jih izkoristili pozimi. Še šest ali sedem metrov pod zemeljsko površino je poletni temperatura najnižja, pozimi pa najvišja. Ker je toplota zemeljske oble nenehno razporejena, jo bo mogoče porazdeliti po vseh kontinentih.

NOV NAČIN KONSERVIRANJA KRVI

Na kongresu mednarodnega združenja za transfuzijo krvi je povedal londonski zdravnik Patricia Molison, da je našel novo metodo za konzerviranje krvi. Kri pomeša z glicerinom in jo ohladi na 90 stopinj pod ničlo. Na ta način se ne more zgoditi, da bi se transfuzijska kri pokvarila.

ZDRAVNIK V DVORANI?

V londonskem gledališču »Victoria-Palace« igrajo te dni komedijo »Zdravnik v hiši«. Med predstavo stopi v drugem dejanju direktor pred zaveso in vpraša (po tekstu): »Ali je kak zdravnik v dvorani?« Seveda vsakdo ve, da ne vprašuje za res. Toda med enim izmed zadnjih nastopov so se za odrom nesrečila igralca Sonja Cordeau. Direktor gledališča je moral več kot desetkrat pred polno hišo spraševati po zdravniku, preden je občinstvo razumelo, da gre tokrat za resnico...

ZENSKO ŽIVLJO DALJ CASA

Švedski zdravnik Gunnar Block je izjavil na nekem medicinskem kongresu v Stockholmu, da ženske preživijo moše povprečno za pet let. V sedemnajstih desetletjih so se povprečna človeška življenjska doba v zadnjih petdesetih letih podaljšala za 17 let. Današnji novorojenčki bodo doživeli povprečno 66 let.

NOV REKORD S HELIKOPTERJEM

Ameriški vojaški helikopter tipa »Belle« je vzdržal v zraku 57 ur in 45 minut ter tako potolkel dosedanj rekord za 26 ur. Ta uspeh so dosegli v Oklahomi. Cityju in je zbudil veliko zanimanje gledalcev. Pilota sta se sprimele izmenjavati, v zraku pa so tudi polnili rezervoar za gorivo.

Nekemu avstralskemu amaterju je uspel posnetek jate vrabcev na gradbišču. K sliki je napisal komentar: »Leteča inšpekcija«

V Nemčiji je več žensk

Po najnovejših statističnih podatkih je v Zahodni Nemčiji mnogo več žensk kot moških. Na vsakih 1000 prebivalcev so našli kar 123 žensk več kakor moških. Zlasti zanimiv je podatek, ki kaže, da je ves ta presežek žensk nastal predvsem pri mlajšem rodu, oziroma pri prebivalstvu, ki je mlajše kot 28 let.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO PIŠE: ROTVIK

106. »Pod nobenim pogojem ne globlje kot petdeset metrov!« je doktor Plavnik zabičeval Danilu in Maksu, ki sta bila pripravljena na potapljanje. »To je kritična meja. V večji globini je pritisk že tako hud, da kri ne veže samo kisika, temveč tudi dušik. Ta pa je strupen. Človek postane omotičen, njegovi refleksi oslabijo, nagon za samobrambo ni več tako močan, da bi človek pravilno ocenil morebitno nevarnost in ukrenil vse potrebno, da se reši.«

107. Danilo in Maks sta se spustila v vodo. »Ali ne boš vzel s seboj fotografskega aparata?« je vprašal Danilo. Maks je odkimal. »Nekaj mi je začel nagajati. Ko prideva nazaj v tabor, ga bom popravil. Če najdeva kaj takega, kar bi bilo vredno fotografirati, se jutri vrneva tja.« Danilo je priklimal in se potopil. Greben pod njima je postal čedalje širši in se je v blagi strmini spuščal navzdol. Tam nekje daleč v motni modrini je moral prebahtati v ravnino.

108. Merilce globine se je nehaj obračati in obstal pri štiridesetih metrih. Približno dva metra pod njima je bilo dno. Neobraščeno, skoraj podobno ravnini, beli ploščadi. Prav zaradi bele barve je bila vidljivost odlična. Padalo je še kakšnih deset ali dvajset metrov, potem pa prešlo v popolno ravnino, ki se je medlo risala skozi modrikastivo vodno kopreno. Maks je pograbil Danila za roko in pokazal predse.